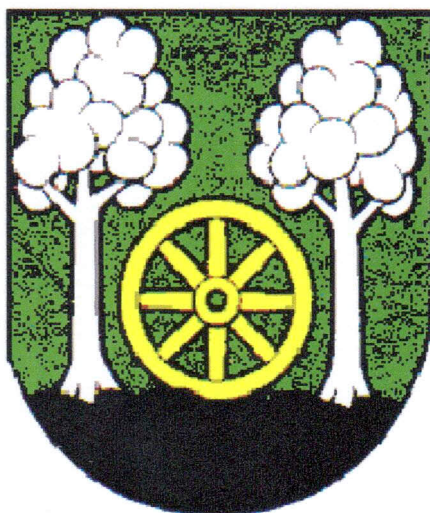

„Tento projekt bol realizovaný s finančnou pomocou Európskej únie z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF) prostredníctvom Operačného programu Základná infraštruktúra, ktorého riadiacim orgánom je Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.“

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE

ĎAPALOVCE

RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU

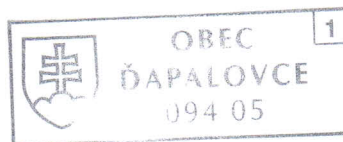
Schvaľovacia doložka:

Označenie schvaľovacieho orgánu: Obecné zastupiteľstvo v Ďapalovciach

Číslo uznesenia a dátum schválenia: *07/2008* zo dňa *7. 11. 2008*

Číslo VZN obce, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť ÚPN obce: *03/2008*

Oprávnená osoba: Ing. Ján Cmár – starosta obce *J. Cmár*

August 2008

Obstarávateľ : **Obec Ďapalovce**
Obecný úrad
094 05 Ďapalovce, číslo 136
Zastúpený : Ing. Ján Cmár – starosta obce
IČO : 00 322 321

Spracovateľ : **Ing. arch. Ivan Vook AA**
Janouškova 20, 080 01 Prešov
Číslo osvedčenia : 0639 AA
IČO : 32 928 254

Riešiteľský kolektív

Hlavný riešiteľ	:	Ing. arch. Ivan Vook AA
Urbanizmus	:	Ing. arch. Vladimír Nedelko
	:	Ing. arch. Ivan Vook
	:	Akad. arch. Ing. arch. Jozef Zelem
Demografia a socioekonomický potenciál	:	Mgr. Katarína Rosičová
Kultúra a kultúrne dedičstvo	:	Akad. arch. Ing. arch. Jozef Zelem
Rekreácia, turizmus a cestovný ruch	:	Ing. arch. Vladimír Nedelko
Verejná doprava a dopravné zariadenia	:	Ing. Juraj Marton
Vodné hospodárstvo	:	Ing. Ivan Bača
Energetika – elektrická energia	:	Ing. Vasil' Vachna
Energetika – plyn	:	Ing. Ivan Bača
Telekomunikácie a informačné siete	:	Ing. Vasil' Vachna
Ochrana prírody a tvorba krajiny	:	Mgr. Marián Buday
Odpadové hospodárstvo	:	Ing. Zuzana Durbaková
Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo	:	Ing. Marek Glevaňák
	:	Ing. Ján Stano
Grafické práce a GIS	:	Jozef Andrej
Editorské práce	:	Cecília Mihalová

Odborne spôsobilou osobou na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacích dokumentácii obcí a regiónov podľa § 2a zákona číslo 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov je Ing. Ľubomír Lukič s registračným číslom preukazu 136 vydaného Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky dňa 20.5.2002.

OBSAH :

1.	ZÁKLADNÉ ÚDAJE	4
1.1.	Údaje o základnej územnej jednotke	4
1.2.	Hlavné ciele riešenia a problémy, ktoré územný plán rieši	4
1.3.	Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu	5
1.4.	Údaje o súlade riešenia so zadávacím dokumentom	5
1.5.	Východiskové podklady	5
2.	RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU	7
2.1.	Vymedzenie územia a základné charakteristiky	7
2.1.1.	Vymedzenie riešeného a záujmového územia	7
2.1.2.	Fyzickogeografická charakteristika územia	7
2.1.3.	Územná charakteristika prírodného potenciálu	11
2.2.	Zásady ochrany kultúrohistorických a prírodných hodnôt územia obce	12
2.2.1.	Ochrana prírodných hodnôt územia obce	12
2.2.2.	Ochrana kultúrohistorických hodnôt	15
2.3.	Základné demografické údaje	16
2.4.	Väzby vyplývajúce zo záväzných častí nadradených dokumentácií	18
2.5.	Širšie vzťahy dokumentujúce začlenenie riešenej obce do systému osídlenia	23
2.6.	Sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce	23
2.7.	Urbanistická koncepcia priestorového usporiadania	24
2.8.	Funkčné využitie územia	25
2.8.1.	Obytné územia	25
2.8.1.1.	Koncepcia rozvoja súčasného obytného územia	25
2.8.1.2.	Rozvojové plochy bývania	25
2.8.2.	Občianska vybavenosť a sociálna infraštruktúra	25
2.8.3.	Výrobné územia	29
2.8.3.1.	Koncepcia rozvoja hospodárskej základne	29
2.8.3.2.	Stanovenie ochranných pásiem výroby	30
2.8.4.	Plochy zelene	31
2.8.5.	Rekreácia, kúpeľníctvo a cestovný ruch	32
2.9.	Verejné dopravné a technické vybavenie	34
2.9.1.	Doprava	34
2.9.2.	Vodné hospodárstvo	36
2.9.3.	Energetika a energetické zariadenia	39
2.9.4.	Telekomunikácie	41
2.10.	Ochrana prírody	42
2.10.1.	Koeficient ekologickej stability	42
2.10.2.	Prvky územného systému ekologickej stability	42
2.11.	Koncepcia starostlivosti o životné prostredie	45
2.11.1.	Krajinnoekologické opatrenia	45
2.11.2.	Odpadové hospodárstvo	46
2.12.	Riešenie záujmov obrany štátu a ochrany obyvateľstva	46
2.13.	Vymedzenie zastavaného územia	48
2.14.	Vymedzenie ochranných pásiem a plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu	49
2.15.	Vyhodnotenie použitia poľnohospodárskeho a lesného pôdneho fondu na nepoľnohospodárske využitie	51
2.16.	Hodnotenie navrhovaného riešenia	51

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

1.1. Údaje o základnej územnej jednotke

Obec: Ďapalovce				
Kód ZUJ	544141	Rozloha ZUJ v ha		1 438
Kraj	7 Prešovský	Nadmorská výška m.n.m.	od	180
Okres	713 Vranov nad Topľou		do	398

Poznámka: ZUJ - základná územná jednotka

Obec Ďapalovce je prejazdnou cestnou obcou v okrese Vranov nad Topľou. Zastavané územie má prevažne obytnú funkciu. Výstavba v obci Ďapalovce je charakteristická malou vyváženosťou staršej a novej povojnovej zástavby. Podľa posledného sčítania obyvateľstva, domov a bytov v roku 2001 mala obec 498 obyvateľov a 114 trvale obývaných bytov.

1.2. Hlavné ciele riešenia a problémy, ktoré územný plán rieši

1.2.1. Údaje o dôvodoch obstarania územného plánu

Obec Ďapalovce v súčasnosti nemá pre svoj ďalší rozvoj žiadnu záväznú územnoplánovaciu dokumentáciu. Územný plán VÚC Prešovského kraja nerieši lokálny charakter územia, preto je potrebné vypracovať územný plán obce, aby bolo možné zahrnúť aj širšie vzťahy medzi jednotlivými katastrami. Tieto perspektívne zmeny však nemožno realizovať bez cieľavedomej pomoci štátu, ktorá by mala formou rozvojových programov v spolupráci so štrukturálnymi fondmi Európskej únie podnietiť iniciatívu domáceho obyvateľstva. Riešenie úlohy preto vyplýva z potreby vypracovať pre obec Ďapalovce dlhodobú stratégiu trvalo udržateľného rozvoja. Potreba vypracovať územný plán obce, zdôvodňujúceho obstaranie, vyplýva z toho, že:

- je základným nástrojom pre koncepciu organizácie územia obce počas záväznosti územného plánu obce,
- umožňuje priechodnosť investičných zámerov, to znamená konkrétnej povoloňovacej činnosti navrhutej v územnom pláne pri následnom vydávaní územných rozhodnutí a stavebných povolení,
- je záväzným podkladom pre koordináciu zámerov výstavby v území,
- je záväzným podkladom pre projektovanie dopravnej, technickej a sociálnej vybavenosti v obci,
- umožňuje realizovať v obci také stavby verejnoprospešného charakteru, kde nie je daný súhlas vlastníkov pozemkov s ich výstavbou, a to tým, že vymedzí verejnoprospešné stavby v danom území v zmysle stavebného zákona.

Územný plán obce Ďapalovce bol objednaný obcou Ďapalovce z dôvodu jeho absencie a aktuálnej potreby pre dlhodobejšie a operatívne rozhodovanie pri riadení a usmerňovaní obce.

1.2.2. Hlavné ciele riešenia

Hlavným cieľom riešenia Územného plánu obce Ďapalovce je prehodenie súčasnej urbanistickej štruktúry obce, riešenie vhodného usporiadania funkčných plôch z pohľadu perspektívneho rozvoja obce. Zámery je potrebné zosúladiť s územným systémom ekologickej stability.

V územnom pláne obce v súlade s Územným plánom VÚC Prešovského kraja 2004 je potrebné riešiť:

- priestorové usporiadanie a funkčné využitie územia,
- plochy výstavby v priamej nadväznosti na zastavané územie obce,
- možnosti rozvoja obytnej zástavby a usmernenia výhľadových plôch určených pre funkciu bývania,
- rozvoj občianskej vybavenosti obce a sociálnej infraštruktúry,
- rozvoj športových a rekreačných aktivít s možnosťou využitia prírodného potenciálu územia,
- rozvoj hospodárskej základne,
- rozvoj dopravnej a technickej vybavenosti obce,
- opatrenia na zvýšenie ekologickej stability územia,
- opatrenia vplývajúce zo záujmov obrany štátu,
- opatrenia protipožiarnej ochrany a ochrany územia pred povodňami,
- vyhodnotenie použitia poľnohospodárskeho a lesného pôdneho fondu na nepoľnohospodárske využitie,
- záväzné regulatívy priestorového a funkčného využitia územia,
- verejnoprospešné stavby.

Obec nemá viac ako 2000 obyvateľov. Riešenie Územného plánu obce Ďapalovce je bilancované na obdobie k roku 2025. Územný plán obce je spracovaný v rozsahu ustanovení platného stavebného zákona a súvisiacich predpisov o územnoplánovacích dokumentáciách obce.

1.3. Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu

Obec Ďapalovce nemala nikdy v minulosti vypracovaný územný plán obce. Realizácia výstavby v obci bola uskutočňovaná na základe územných rozhodnutí v zmysle stavebného zákona.

1.4. Údaje o súlade riešenia so zadaním

1.4.1. Chronológia spracovania jednotlivých etáp územného plánu

Územný plán obce Ďapalovce bol objednaný obcou Ďapalovce v decembri 2006. Prieskumy a rozbory boli spracované Ing. arch. Ivanom Vookom AA, Prešov v marci 2007 s podrobnosťou požadovanou metodickým usmernením pre riešenie územných plánov obcí. Návrh zadania pre spracovanie územného plánu obce bol vypracovaný v zmysle zákona číslo 50/1976 Z.z. v znení neskorších predpisov a v súlade s vyhláškou číslo 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii.

Zadanie bolo spracované Ing. arch. Ivanom Vookom AA, Prešov v roku 2007 a schválené Obecným zastupiteľstvom v Ďapalovciach dňa 17. novembra 2007 uznesením číslo 07/2007 v súlade so stanoviskom Krajského stavebného úradu v Prešove, číslo 2007-898/3399-002 zo dňa 8. októbra 2007. Prerokovanie návrhu Územného plánu obce Ďapalovce oznámila obec verejnosti podľa §22 ods.1 stavebného zákona oznámením na úradnej tabuli a v obecnom rozhlase. O prerokovaní návrhu Územného plánu obce Ďapalovce upovedomila obec podľa §22 ods. 2 stavebného zákona jednotlivo dotknuté orgány štátnej správy, samosprávny kraj, dotknuté obce a dotknuté právnické osoby. Prerokovanie návrhu Územného plánu obce s verejnosťou sa uskutočnilo na Obecnom úrade v Ďapalovciach.

1.4.2. Zhodnotenie súladu riešenia so zadaním

Pri riešení Územného plánu obce Ďapalovce sa dôsledne vychádza zo schváleného zadania zo dňa 17. novembra 2007 uznesením číslo 07/2007, ako základného záväzného podkladu spracovania územného plánu. Z riešenia územného plánu nevyplynuli žiadne požiadavky na preschválenie zadania.

1.5. Východiskové podklady

Pre spracovanie územného plánu obce boli použité tieto dokumentácie a podklady:

- Nariadenie Vlády Slovenskej republiky číslo 528/2001 Z.z. ktorým, sa vyhlasuje záväzná časť Konceptie územného rozvoja Slovenska 2001 a Uznesenie Vlády Slovenskej republiky číslo 1033/2001 zo dňa 31.10.2001, ktorým boli schválené záväzné zásady a regulatívy záväznej časti Konceptie územného rozvoja Slovenska 2000,
- Nariadenie Vlády Slovenskej republiky číslo 679/2002 Z.z. zo dňa 27.11.2002, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Vlády Slovenskej republiky číslo 216/1998 Z.z., ktorým sa vyhlasuje záväzná časť územného plánu veľkého územného celku Prešovský kraj,
- Nariadenie Vlády Slovenskej republiky číslo 111/2003 zo dňa 12.3.2003, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Vlády Slovenskej republiky číslo 183/1998 Z.z., ktorým sa vyhlasuje záväzná časť Územného plánu veľkého územného celku Prešovský kraj v znení nariadenia Vlády Slovenskej republiky číslo 679/2002 Z.z.,
- Územný plán VÚC Prešovského kraja Zmeny a doplnky 2004 – SAŽP CKEP Prešov, 2004, schválené zastupiteľstvom Prešovského samosprávneho kraja uznesením číslo 228/2004 zo dňa 22.06.2004 a Všeobecné záväzné nariadenie Prešovského samosprávneho kraja číslo 4/2004,
- Zákon Národnej rady Slovenskej republiky číslo 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny,
- Uznesenie Vlády Slovenskej republiky k národnému zoznamu navrhovaných chránených vtáčích území číslo 636/2003 zo dňa 9.7.2003,

Použitá odborná literatúra:

- Atlas Slovenskej socialistickej republiky, SAV Bratislava, r. 1982,
- Atlas krajiny Slovenskej republiky 1. vydanie, Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky Bratislava, SAŽP Banská Bystrica, r. 2002,
- Geomorfologické členenie SSR a ČSSR, Slovenská kartografia Bratislava, r. 1986,

- Atlas inžinierskogeologických máp SSR, Štátny geologický ústav Dionýza Štúra Bratislava, r. 1989,
 - Regionálne geologické mapy Slovenska a Vysvetlivky ku geologickej mape Pienin, Čergova, Ľubovnianskej a Ondavskej vrchoviny, Štátny geologický ústav Dionýza Štúra Bratislava, r. 1990,
 - Hydroekologický plán povodia Hornádu, Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky Bratislava a Slovenský hydrometeorologický ústav Bratislava, r. 2002,
 - Minerálne vody Slovenska, r.1977,
 - Geobotanická mapa ČSSR – Slovenská socialistická republika, VEDA Bratislava, r. 1986,
 - Správa o kvalite ovzdušia a podiele jednotlivých zdrojov na jeho znečisťovaní v Slovenskej republike 2001, Slovenský hydrometeorologický ústav Bratislava, r. 2002,
 - Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, Vydavateľstvo SAV Bratislava, r. 1977,
 - Súpis pamiatok na Slovensku, Obzor Bratislava, r. 1968,
 - Ochrana prírody okresu Vranov nad Topľou, Ľudovít Dostal, r.1987,
- Ďalej boli použité tieto dokumentácie:
- Správa o stave životného prostredia Prešovského kraja za rok 2002, Krajský úrad v Prešove a SAŽP, pracovisko Prešov, r. 2004,
 - Aktuálne údaje Archeologického ústavu SAV Nitra kraj Prešov k 31.12.1998,
 - Sčítanie dopravy, r. 2001,
 - Program odpadového hospodárstva Prešovského kraja, r. 2006,
 - Program odpadového hospodárstva okresu Vranov nad Topľou, r. 2005,
 - Údaje zo sčítania obyvateľstva, domov a bytov v roku 2001 Krajského štatistického úradu v Prešove,
 - Informačná databáza obecného úradu v Ďapalovciach,
 - Register obnovenej evidencie pozemkov obce Ďapalovce, GEOKARD Prešov, r. 2003,
 - Krajinnoekologický plán obce Ďapalovce, Ing. Marek Glevaňák, A. Matušku 18, Prešov, r. 2007,
 - Projektové dokumentácie inžinierskych sietí – podklady riešiteľov projektových dokumentácií uvedených inžinierskych sietí,
 - Prieskumy a rozbor pre spracovanie územného plánu obce – Ing. arch. Ivan Vook AA
 - Prešov, r. 2007,
 - Zadanie pre spracovanie Územného plánu obce Ďapalovce – Ing. arch. Ivan Vook AA
 - Prešov, r. 2007,
- Pre spracovanie boli použité mapové podklady:
- Základné mapy ČSSR v mierke 1: 50 000,
 - Základné mapy ČSSR v mierke 1: 10 000,
 - Vektorová mapa katastra nehnuteľnosti obce Ďapalovce.

2. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU

2.1. Vymedzenie územia a základné charakteristiky

2.1.1. Vymedzenie riešeného a záujmového územia

2.1.1.1. Vymedzenie riešeného územia

Pre riešenie územného plánu obce Ďapalovce riešené územie obce je vymedzené jeho katastrálnymi hranicami, ktorého rozloha má výmeru 1 438 ha. Podrobne riešené územie – výkres číslo 3, je vymedzené súčasnými hranicami zastavaného územia obce rozšírením o príľahlé plochy uvažované predovšetkým na rekreáciu a technickú vybavenosť.

2.1.1.2. Vymedzenie záujmového územia

Záujmové územie tvorí územie bezprostredne súvisiace s riešeným územím majúcim prevádzkové a ekologické väzby, ochranné pásma a väzby na technickú infraštruktúru a zamestnanosť.

Katastrálne územie obce Ďapalovce je v dotyku s katastrálnymi územiami obci Rafajovce, Nová Kelča a Piskorovce vo Vranovskom okrese a katastrálnymi územiami obci Tokajík v okrese Stropkov a Nižná Sitnica a Košarovce v okrese Humenné. Obec sa nachádza v severovýchodnej časti okresu Vranov nad Topľou (viď grafická časť – výkres číslo 1).

2.1.2. Fyzickogeografická charakteristika územia

2.1.2.1. Geológia

2.1.2.1.1. Geologické pomery

Katastrálne územie obce Ďapalovce je budované súvrstviami vonkajšieho flyšového pásma (striedanie pieskovcov a ílovcov v rôznom pomere), ktoré majú v tejto časti Nízkych Beskyd (juh Ondavskej vrchoviny) generálne má severozápadne – juhovýchodný priebeh. V severnej a strednej časti katastra dominujú ílovce, pieskovce s glaukonitom (hrubovrstvený flyš – zlínske súvrstvie nečlenené). Celková hrúbka súvrstvia sa odhaduje na 100 – 150 m, hrúbka ílovcov dosahuje až 7 m.

V južnej časti katastra vystupujú červené a zelené ílovce, tenkolavcovité pieskovce s hieroglyfmi (belovežské súvrstvie). V najjužnejšej časti katastra sa nachádza úzky pruh pieskovcov, mikrokonglomerátov, menej ílovcov (strihovské vrstvy), vo vrstvách prevládajú jemnozrnné až strednozrnné masívne pieskovce s hrúbkou lavíc 40 – 300 cm. Jednotlivé flyšové súvrstvia sú vo väčšej alebo menšej miere pokryté kvartérnymi sedimentmi (najmä deluviálne a fluviálne sedimenty). Fluviálne sedimenty tvoria výplň údolnej nivy väčších vodných tokov (napr. vodný tok Ondalík), predstavujú ich piesčité štrky, hlinité štrky, hliny a íly. Deluviálne sedimenty tvoria hrubšie výskyty na plochých svahoch a nezriedka predstavujú vhodné prostredie pre vznik svahových porúch. Z hľadiska inžinierskogeologickej rajonizácie prevažuje v celom katastri rajón flyšoidných hornín.

2.1.2.1.2. Zvýšená seizmicita, vyhodnotenie zemetrasnej činnosti

Z hľadiska ohrozenia územia seizmicitou sa v katastrálnom území obce Ďapalovce makroseizmická intenzita pohybuje okolo 6 °MSK-64. Seizmické ohrozenie v hodnotách špičkového zrýchlenia na skalnom podloží sa pohybuje v intervale 1,00 – 1,29 m.s⁻².

2.1.2.1.3. Prírodná rádioaktivita a radónové riziko

V katastrálnom území obce Ďapalovce nie sú evidované žiadne zdroje prírodného žiarenia ani extrémne anomálie magnetického poľa zeme a katastrálne územie obce patrí do kategórie nízkeho radónového rizika.

2.1.2.2. Geomorfológia

2.1.2.2.1. Geomorfologické jednotky

Územie obce Ďapalovce leží v sústave alpsko-himalájskej, v podsústave Karpaty, v provincii Východné Karpaty, v subprovincii Vonkajšie Východné Karpaty, v oblasti Nízke Beskydy a patrí do geomorfologického celku Ondavská vrchovina.

2.1.2.2.2. Geomorfologické pomery

Geologická stavba v rozhodujúcej miere modifikuje aj morfológické a morfometrické pomery v riešenom území. Kataster sa vyznačuje vrchovinovým (stredne členité vrchoviny) reliéfom s hlboko

zarezanými dolinami vodných tokov s úzkou údolnou nivou a sklonmi svahov zväčša okolo 7°, miestami do 12°. Základnými typmi erózo – denudačného reliéfu sú vo vyšších polohách vrchovinový, v širšom okolí v oblasti pahorkatiny reliéf erózných brázd a reliéf pedimentových podvrchovín a pahorkatín. Z vybraných typov reliéfu majú významné postavenie úvalinovitá dolina a úvaliny kotlín a brázd a tiež zosuvy.

2.1.2.3. Morfometrická charakteristika

2.1.2.3.1. Sklonitosť

Sklonitosť reliéfu sa využíva predovšetkým pri stanovovaní rýchlosti odnosu vody a materiálu po svahu, limituje lokalizáciu aktivít v krajine. Podľa všeobecných morfometrických charakteristík je katastrálne územie z hľadiska sklonitosti rozčlenené do šiestich intervalov (0–3°, 3–7°, 7–12°, 12–17°, 17–25°, 25° a viac).

Z hľadiska sklonitosti je pre územie charakteristická mierna členitosť reliéfu. Stredom katastra preteká potok Ondalík, ktorý vyerodoval v masíve dolinu, ktorá je charakterizovaná miernym sklonom 0–3°, miestami do 7°. Podobne je to aj pri prítokoch Šnidárka a ďalších prítokoch – nízku sklonitosť sledujeme na zarovnaných polohách popri tokoch. V menšej miere tieto sklony sú na zarovnaných vrcholových polohách pretiahnutých sediel masívu Šnidárky, kopcov Uhlisko, Ondalík a Ďapalovský vrch. Väčšinou časť územia vyplňajú svahy so sklonom 7–12°. Strmé svahy nad 17° a 25° sú prevažne v severnej polovici územia, kde od vrcholových polôh Klenovca, Uhliska a Bendzigrodu klesajú do vyerodovaných úzkych dolín.

2.1.2.3.2. Expozícia

Poloha svahu s ohľadom na slnečné žiarenie, osvetlenie, vietor a zrážky sa člení podľa svetových strán. Ide o orientáciu reliéfu, ktorá je dôležitá pre stanovenie podkladov pre mikroklimu územia, lokalizáciu poľnohospodárskych plodín, športových aktivít a pod.

Územie katastra vyplňa striedajúci sa zvlnený reliéf Ondavskej vrchoviny v zastúpení masívom Šnidárky a Kamenca (Uhlisko). Pre územie je charakteristické striedanie východných a severovýchodných svahov so svahmi západnej a juhozápadnej orientácie. Sú to najpočetnejšie zastúpené expozície svahov. V severnej členitejšej polovici katastra je striedanie všetkých smerov orientácie, aj keď tu prevládajú už spomenuté expozície svahov.

2.1.2.3.3. Insolácia

Pri insolácii (inak oslnení) reliéfu ide o priame slnečné žiarenie dopadajúce na zemský povrch a jeho množstvo závisí od výšky Slnka, intenzity žiarenia, od sklonu a expozície povrchu. Z pozorovaní sa zistilo, že najvyššie hodnoty insolácie majú v dopoludňajších hodinách východné, juhovýchodné a južné svahy. V popoludňajších hodinách zas západné a juhozápadné svahy. Strmo sa zvažujúce svahy všetkých expozícií v rámci masívu Šnidárky i Kamenca (Uhlisko) vykazujú v závislosti od sklonu a členitosti reliéfu malé insolačné hodnoty. Výnimkou sú zarovnané a odlesnené vrcholové partie a pretiahnuté sedlá, kde sledujeme opäť vyššie hodnoty insolácie.

2.1.2.4. Klimatológia

2.1.2.4.1. Klimatické podmienky

Územie v okolí obce Ďapalovce možno na základe klimatických charakteristík zaradiť do dvoch oblastí:

- teplej klimatickej oblasti, mierne vlhkej, s chladnou zimou reprezentovanej okrskom T7 (južná a stredná časť katastra)
- mierne teplej klimatickej oblasti reprezentovanej mierne teplým, mierne vlhkým pahorkatinovým až vrchovinovým okrskom M3 (severná časť katastra).

2.1.2.4.2. Klimatické pomery

Klimatické pomery sú výrazne ovplyvňované členitosťou územia, výškovou zonalnosťou a orientáciou voči svetovým stranám.

Zrážky:

Priamo v obci Ďapalovce sa nenachádza zrážkomerná stanica. Pre ilustráciu zrážkových pomerov v širšom dotknutom území sú uvedené údaje zo zrážkomerných staníc v okolitých obciach.

Z hľadiska výskytu hmiel patrí predmetné katastrálne územie do oblasti zníženého výskytu hmiel – podhorské až horské svahové polohy (s priemerným počtom dní s hmlou pohybujúcim sa v intervale od 20 do 50 dní).

Priemerné mesačné, ročné úhrny a úhrny letného polroku zrážok v mm. – Stropkov

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok	LP
34	34	30	45	66	92	103	85	57	49	47	47	689	448

Zdroj: Slovenský hydrometeorologický ústav

Priemerné mesačné, ročné úhrny a úhrny letného polroku zrážok v mm. – Turany nad Ondavou

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok	LP
35	35	33	48	68	91	96	83	54	48	48	46	685	439

Zdroj: Slovenský hydrometeorologický ústav

Priemerné mesačné, ročné úhrny a úhrny letného polroku zrážok v mm. – Vranov nad Topľou

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok	LP
37	34	31	44	65	82	83	74	48	46	53	49	645	396

Zdroj: Slovenský hydrometeorologický ústav

Teploty:

Pre názornosť teplotných pomerov v priebehu roka sú uvedené údaje meraní priemerných teplôt z najbližších klimatických staníc Stropkov a Čaklov.

Priemerné mesačné a ročné teploty vzduchu za vegetačné obdobie – Stropkov

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok	IV-IX
-3,8	-1,8	2,5	8,5	13,1	16,8	18,2	17,4	13,3	8,3	3,5	-1,3	7,9	14,6

Zdroj: Slovenský hydrometeorologický ústav

Priemerné mesačné a ročné teploty vzduchu za vegetačné obdobie – Čaklov

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok	IV-IX
-3,3	-1,2	3,1	9,2	14,1	17,7	19,1	18,3	14,2	8,9	3,9	-0,7	8,6	15,4

Zdroj: Slovenský hydrometeorologický ústav

Veternosť:

V riešenom území ani jeho bližšom okolí sa nenachádza klimatická stanica na meranie smerov vetra. Pre ilustráciu veterných pomerov sú uvedené smery vetra v roku za meracie stanice Kamenica nad Cirochou a Trebišov, ktoré čiastočne vystihujú veterné pomery v riešenom území obce Ďapalovce.

Priemerná rýchlosť vetra v roku v % všetkých pozorovaní – Kamenica nad Cirochou

S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ	BEZVETRIE
11,3	3,5	2,4	4,3	18,2	4,1	4,5	4,2	47,5

Zdroj: Slovenský hydrometeorologický ústav

Priemerná rýchlosť vetra v roku v % všetkých pozorovaní – Trebišov

S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ	BEZVETRIE
37,6	5,4	3,0	7,9	4,4	2,0	1,1	5,0	33,6

Zdroj: Slovenský hydrometeorologický ústav

Vo vymedzenom riešenom území prevláda severné až severozápadné prúdenie vzduchu, pričom jeho prúdenie v prízemnej vrstve výrazne ovplyvňuje orientácia jednotlivých údolí. V priebehu roka maximálny počet bezveterných dní pripadá na mesiace jún, september a október a naopak minimálny počet týchto dní na zimné mesiace.

2.1.2.5. Hydrogeológia

2.1.2.5.1. Hydrogeografická charakteristika

Z hľadiska hydrogeografických charakteristík riešené územie katastra Ďapalovce patrí k úmoriu Čierneho mora, do povodia rieky Bodrog. Hydrologickou osou tohto územia je vodný tok Ondalík (tvorí pravostranný prítok vodného toku Ol'ka pri obci Giglovce. Vodný tok Ol'ka sa vlieva ako ľavostranný prítok do rieky Ondava južne od zastavaného územia obce Malá Domaša. Z hľadiska charakteru prameniska ide o typ „úvalina“, pričom jednotlivé menšie vodné toky sa zlievajú do toku Ondalík priebežne v celom katastri. Sústredený odtok v údolnej nive a vodný tok pretekajúci cez zastavané územie obce môže pri istých typoch zrážok predstavovať riziko pre zastavané plochy (vznik zátopovej vlny). Vodné toky v území je možné zaradiť do vrchovinné – nížinnej oblasti. Z hľadiska typu režimu odtoku zaradiť do vrchovinné – nížinnej oblasti s dažďovo – snehovým režimom odtoku.

2.1.2.5.2. Hydrogeologické pomery

Z hľadiska hydrogeologických pomerov hydrogeologické kolektory v širšie riešenom území sú v malej miere pieskovce s vysokou prietoknosťou a hydrogeologickou produktivitou ($T = 1.10^{-3}$ –

$1.10^{-2} \text{ m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$). Dominujúcim kolektorom sú ílovce s miernou prietoknosťou a hydrogeologickou produktivitou ($T = 1.10^{-4} - 1.10^{-3} \text{ m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$) a v južnej časti katastra ílovce s nízkou prietoknosťou a hydrogeologickou produktivitou ($T < 1.10^{-4} \text{ m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$). Hydrogeologický komplex paleogenných flyšových hornín budujú sedimenty paleogénu, ktoré majú prevažne puklinovú priepustnosť. Tvoria ich horniny, v ktorých sa pravidelne striedajú ílovce, pieskovce a len v menšej miere sú zastúpené zlepenice, rohovce a karbonátové horniny. Z hľadiska výskytu a cirkulácie podzemnej vody sú to veľmi rôznorodé horniny. Súvrstvia v pieskovcovom alebo zväčša hruborytmickom pieskovcovom vývine predstavujú kolektory podzemných vôd, súvrstvia v ílovcovom alebo drobnorytmickom ílovcovom – pieskovcovom vývine predstavujú izolátory, resp. poloizolátory podzemných vôd. Málo priaznivé podmienky pre vytváranie kolektorov podzemnej vody sa najlepšie odrážajú vo všeobecne nízkej výdatnosti prameňov dosahujúcej často iba niekoľko stotín resp. desiatín $\text{l} \cdot \text{s}^{-1}$. Územia budované flyšovými pieskovecami sú charakterizované prevažne plytkým obehom podzemných vôd viazaným na pokryvné zvetralinové útvary a zónu rozvoľnenia, zvetrávania a tektonického porušenia nad eróznou bázou.

2.1.2.5.3. Hydrogeologické rajóny

V rámci širšie riešeného územia plošne sem zasahuje hydrogeologický rajón PQ 105 Paleogén Ondavy po Kučín. Určujúcim typom priepustnosti na území hydrogeologického rajónu je puklinová priepustnosť. Využiteľné množstvá podzemných vôd sa v hydrogeologickom rajóne PQ 105 Paleogén Ondavy po Kučín pohybuje v intervale do $0,20 \text{ l} \cdot \text{s}^{-1} \cdot \text{km}^{-2}$. Riešené územie a jeho bližšie okolie je chudobné na výskyt minerálnych vôd. V katastrálnom území obce Ďapalovce sa nachádza evidovaný prameň minerálnej vody HN – 02 Prameň minerálnej vody sa nachádza asi 2 km od obce smerom na Tokajík pri lesnej ceste po odbočení z ľavej strany štátnej cesty v miestnej časti Klenovec. Prameň je upravený - vyložený je kameňmi a prekrytý drevenou búdkou so strieškou. Odtok je do blízkeho potôčika. Voda "Švabľuvka" zapácha po sírovodíku. Výdatnosť prameňa je asi 1 l/min .

2.1.2.6. Pedológia

Pôdotvorné procesy sú podmienené rôznymi endogénnymi a exogénnymi faktormi, ako je materská hornina, klíma, biologické činitele, geografia terénu. Odrazom vplyvu týchto faktorov sú základné vlastnosti pôdy, a to chemické, fyzikálne a biologické. Riešené územie patrí do flyšového pásma. Pretože na flyšové horniny je viazaná genéza hnedých pôd – kambizemí tento pôdny typ v pôdnom pokryve prevláda. Tento pôdny typ je však vlastnosťami veľmi heterogénny, preto uvádzame charakteristiku jeho jednotlivých subtypov.

Kambizeme patria do skupiny pôd hnedých, pre ktoré je charakteristický proces hnednutia (alterácie), oxidického zvetrávania, s dominantným kambickým B- horizontom.

Kambizeme pseudoglejové (KMg) – stredne hlboké až hlboké na svahoch do 12° . Sú rozšírené najmä v južnej časti riešeného územia. Obsah prachových častíc (z kambizemí najvyšší – 60 %) a hrubého prachu (36 % v povrchovom horizonte), ich spolu s výrazne zníženou priepustnosťou podorníčia pre vodu zaraďuje k najviac erodovaným pôdam tohto územia. Výmenná reakcia je slabo kyslá 5,9 pH/KCl a sorpčný komplex nasýtený bázami na 60 %, pri sorpčnej kapacite 16,5 mval na 100 g. Obsah prijateľného P je $49,5 \text{ mg} \cdot \text{kg}^{-1}$ a K $208 \text{ mg} \cdot \text{kg}^{-1}$. V týchto pôdach sa z dôvodu ich výskytu v depresných polohách, ako aj v dôsledku zníženej priepustnosti prejavujú sezónne výrazné znaky oxidačno-redukčných procesov v spodnej časti ornice a v podorníči.

Kambizeme typické kyslé (KMm^a) – stredne hlboké až hlboké na svahoch do 12° tvoria len veľmi malé percento z celkovej výmery pôdy riešeného územia. Obsah celkového prachu je 53,5 %, hrubého prachu 29,8 %, to znamená, že sú tiež veľmi ľahko erodovateľné. Obsah humusu je vyšší, priemerne 2,6 %, čo je podmienené najmä vyšším zastúpením trávnych porastov na týchto pôdach. Výmenná reakcia je kyslá 5,4 a sorpčný komplex je nasýtený bázickými kationmi priemerne na 39 %. Relatívne veľmi malé zvýšenie pH a nasýtenia v povrchovom horizonte je podmienené kultiváciou. Obsah prijateľného P je $43 \text{ mg} \cdot \text{kg}^{-1}$, K $193 \text{ mg} \cdot \text{kg}^{-1}$. Intenzita hnojenia je v týchto pôdach s najväčšou pravdepodobnosťou nižšia ako v predchádzajúcich a rovnako v nich nie je používané vápnenie.

Subtypy kambizemí s plytkým profilom (KM) (do 0,30 m) sú prevažne stredne ťažké. Sú to pôdy využívané prevažne ako trvalé trávne porasty. Majú vyšší obsah humusu, priemerne 2,9 %. Sú prevažne slabo kyslé s nasýtením sorpčného komplexu bázami pod 50 %. Obsah prijateľného P je

nízky, pretože tieto pôdy sú väčšinou využívané menej intenzívne. Okrem malej hĺbky profilu majú často veľmi členitý mikrorelief povrchu (zosuvy, terasy, erózne strže).

Subtypy kambizemí na svahoch od 12 do 25° (KM) – sú prevažne stredne ťažké s vysokým zastúpením prachových častíc v prvom horizonte (53 %), čo v orných pôdach na svahoch nad 12° pri súčasnej agrotechnike zapríčiňuje výrazné poškodzovanie plošnou vodnou eróziou. Obsah humusu je priemerne 2,4 %, pôdna reakcia je slabokyslá 5,6 pH/KCl, obsah prijateľného P a K v rámci kambizemí je najnižší, čo sa dá vysvetliť vysokým zastúpením extenzívne využívaných pôd, ale svoj podiel tu má zrejme aj erózia.

Fluvizeme (FM, FMm, FMG) – ich výskyt je viazaný na nivy vodných tokov. V riešenom území je ich výmera veľmi nízka. Sú to pôdy prevažne stredne ťažké s dobrými fyzikálnymi vlastnosťami s relatívne vysokým obsahom humusu (2,8 %), so slabokyslou až neutrálnou pôdnou reakciou 6,7 pH, s vysoko nasýteným sorpčným komplexom a vysokým obsahom prijateľných živín. Charakteristické pre nivy v tejto oblasti je ich úzka výmera a stredne silná až silná skeletovitosť.

Pseudogleje (PGm) – Sú tu pôdy stredne ťažké s typickým vysokým obsahom prachových častíc (nad 70 %, so zastúpením hrubého prachu 50 %). Ďalšou typickou vlastnosťou je veľké zvýšenie obsahu ílu v podorníči, čo je sprevádzané prirodzene vyššou objemovou hmotnosťou, ale i náchylnosťou na utlačanie, najmä orbou pri väčšej vlhkosti. Obsah humusu je nízky 1,8 % s vysokým podielom fulvokyselín a poklesom v podorníči na 0,7 %. Pôdna reakcia je v priemere 6,0 pH/KCl, hlbšie klesá na 5,0 pH. Sorpčný komplex je nasýtený bázami nad 50 %. Obsah prijateľného P a K je vysoký, pretože sú intenzívne využívané.

Z pôdných druhov prevládajú v území pôdy piesčito-hlinité a hlinito-piesčité, neskeletnaté až slabokamenité (obsah skeletu do hĺbky 0,6 m v rozsahu 0 – 20 %).

Podľa dostupných údajov sa v riešenom území nenachádzajú kontaminované pôdy.

2.1.3. Územná charakteristika prírodného potenciálu

2.1.3.1. Štruktúra krajiny

Katastrálne územie obce Ďapalovce je v dotyku s katastrálnymi územiami obcí Rafajovce, Nová Kelča a Piskorovce vo Vranovskom okrese a katastrálnymi územiami obcí Tokajík v okrese Stropkov a Nižná Sitnica a Košarovce v okrese Humenné. Obec sa nachádza v severovýchodnej časti okresu Vranov nad Topľou.

Riešené územie má nepravidelný oválny tvar s dlhšou osou v smere sever – juh v dĺžke približne 5,4 km, maximálna šírka v smere východ – západ je okolo 3,3 km. Územie obce Ďapalovce má podhorský charakter s výškovým položením od nadmorskej výšky 180 m.n.m. na vodnom toku Ondalík v južnej časti obce do 398 m.n.m. v severnej časti katastra pod kótou Uhlisko. Stred obce pri kostole sa nachádza vo výške 207 m.n.m.. Územie katastra má relatívne prevýšenie 218 m. Územie obce má rozlohu 14,38 km². Územím obce preteká potok Ondalík, ktorý vteká do potoka Oľka, ktorý vteká do rieky Ondava na území obce Malá Domaša. Kataster obce je vo východnej časti Ondavskej vrchoviny. Má rovinný až mierne zvlnený pahorkatinový povrch podhorského charakteru.

Z hľadiska súčasnej krajinnej štruktúry a využívania vymedzeného územia v katastrálnom území Ďapalovce je podiel ekologicky stabilných krajinných prvkov vysoko zastúpený. V území však sledujeme nerovnomerné rozloženie týchto prvkov – v severnej polovici prevláda lesná krajina a v južnej polovici dominuje krajina poľnohospodársky využívaná.

V katastrálnom území obce Ďapalovce sú podľa evidencie nehnuteľnosti nasledujúcim podielom zastúpené jednotlivé druhy pozemkov, ktoré tvoria súčasnú krajinnú štruktúru a využitie územia:

Plocha	%	ha
orná pôda	14	203
lúky a pasienky	24	351
záhrady, ovocné sady	1	13
lesy	56	799
vodné plochy	1	10
zastavané plochy	2	25
ostatné	3	37
Celkom:		1 438

Zdroj: Katalógové listy Slovenskej agentúry životného prostredia a Štatistický úrad Slovenskej republiky

Poznámka: Jednotlivé plochy štruktúry krajiny sú vyznačené vo výkrese číslo 2 a 6 grafickej časti územného plánu obce.

Z uvedeného prehľadu je zrejmé, že zornenie je 203 ha čo predstavuje 14 % z celkovej výmery, podobnú výmeru 351 ha čo je 24 % majú lúky a pasienky a až 799 ha zaberajú lesy čo je 56 % rozlohy územia obce. Obec sa nachádza v nenarušenom prírodnom prostredí z hľadiska krajinskej scenérie. Negatívne vplyvy poľnohospodárskej veľkovýroby spojené s hrubými zásahmi do prírodných ekosystémov nie sú v porovnaní s inými regiónmi veľmi výrazné.

2.1.3.2. Poddolované územia a staré zát'áže

V katastrálnom území obce Ďapalovce sa nenachádzajú žiadne environmentálne zát'áže ani poddolované územia.

2.1.3.3. Zosuvné územia a erózne javy

Z významných geodynamických javov sa v katastrálnom území obce Ďapalovce vyskytujú svahové poruchy na paleogéne. Predmetné katastrálne územie sa vyznačuje silnou náchylnosťou územia na zosúvanie.

2.1.3.4. Prieskumné územia, chránené ložiskové územia a dobývacie priestory

V katastrálnom území obce Ďapalovce sa prieskumné územia, chránené ložiskové územia a dobývacie priestory nenachádzajú.

2.2. Zásady ochrany kultúrnohistorických a prírodných hodnôt územia obce

2.2.1. Ochrana prírodných hodnôt územia obce

2.2.1.1. Významné krajinné prvky

V katastrálnom území obce Ďapalovce sa vyskytujú lokality (územia), ktorých zachovanie resp. posilnenie ich kvality je dôležité z ekologického hľadiska. V katastri obce konštatujeme veľmi dobré zastúpenie ekostabilizačných prvkov. Reálne sú zastúpené predovšetkým lesné komplexy, rovnako lúčne spoločenstvá a miestne toky a ich sprievodná vegetácia a skupinová nelesná drevinová vegetácia. Prakticky všetky významnejšie krajinné prvky na báze bioty ako významné krajinné prvky v rámci súčasnej krajinskej štruktúry sú v tomto územnom pláne špecifikované ako prvky územného systému ekologickej stability t.j. plochy s ekostabilizačnou funkciou – pozri kapitolu 2.10.2 Územný systém ekologickej stability. Avšak i okrem takto vymedzených plôch s ekostabilizačnou funkciou sa v katastri obce nachádzajú plochy, ktoré pri správnom obhospodarovaní majú potenciál, aby v budúcnosti plnili významnejšiu ekostabilizačnú funkciu ako majú dnes.

2.2.1.1.1. Lesy

Klimatické, horninovo-substrátové a reliéfne podmienky boli dôvodom výskytu najmä listnatých lesov, miestami lesov zmiešaných. Lesné spoločenstvá majú bukový charakter, v nižších polohách sú primiešané duby.

Na základe členenia Slovenska podľa potenciálnej prirodzenej vegetácie (Michalko a kol., 1986) v katastrálnom území obce Ďapalovce sú evidované tieto základné mapované jednotky:

**Jaseňovo-brestovo-dubové lesy v povodiach veľkých riek (tvrdé lužné lesy),
dubovo-hrabové lesy karpatské,
bukové kvetnaté lesy podhorské.**

Funkcia lesa v tomto regióne s flyšovým geologickým podložíom náchylným na zosuvy a vodnú eróziu je dôležitá. Zachovávanie lesných krajinných štruktúr v krajine má ekostabilizačnú funkciu.

Podľa lesného hospodárskeho plánu sú všetky lesy hospodárske. Lesné porasty z celkovej rozlohy katastrálneho územia obce Ďapalovce (1438 ha) zaberajú približne 56 %.

V lesných porastoch sa nachádzajú biotopy zahrnuté v mapovaní národných a európskych biotopov (pozri kapitolu 2.2.1.2.3 Biotopy...) Lesné biotopy predstavujú štandardné populácie listnatých a zmiešaných lesov v rámci obvodu východobeskydskej flóry (Futák, 1980).

Lesy sú situované predovšetkým v severnej polovici riešeného územia – severozápadne v polohách Klenovec, Šnidarka a Bendzigrod, severovýchodne v polohách Uhlisko, Kamenec, Diabla hať. V celom rozsahu ich reprezentujú bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy.

Menšie rozlohy lesov sa nachádzajú na juhu katastra – na severných svahoch Grecovej a v juhovýchodnom cípe katastra v celku Košarovské.

2.2.1.1.2. Nelesná drevinová vegetácia nelesná drevinová vegetácia

V porovnaní s výmerou lesných porastov nelesná drevinová vegetácia zaberá plošne menšie územie, ale v rámci katastra vďaka členitým podmienkam a reliéfu v dostatočnej miere. V podstate ju môžeme rozčleniť na líniovú a skupinovú, prípadne roztrúsenú.

Líniová je zastúpená predovšetkým v troch krajinných formáciách: vytvára línie pozdĺž vodných tokov, línie pozdĺž erózných výmoľov a lemuje cestnú komunikáciu. Zachovanie týchto línií v krajine, predovšetkým prvých dvoch krajinných formácií je dôležité z hľadiska ekologickej stability územia, migračných osí pre faunu, kvalitných refúgií a potravných biotopov. V územnom systéme ekologickej stability vystupuje líniová nelesná drevinová vegetácia ako súčasť predovšetkým hydricko-terestrických biokoridorov alebo interakčných prvkov.

Líniová nelesná drevinová vegetácia ako súčasť sprievodnej predovšetkým vrbovo-jelšovo-topolovej vegetácie toku sa v riešenom území vyskytuje predovšetkým pozdĺž vodného toku Ondalík. V zastavanom území obce bola pôvodná líniová drevinová vegetácia toku odstránená, čím sa dosiahol negatívny jav – došlo k prerušeniu prirodzeného biokoridoru a k vytvoreniu bariérového efektu.

Líniová nelesná drevinová vegetácia ako súčasť zelene so stabilizačnou funkciou sa sformovala v dnách, svahoch a na hranách erózných rýh v lokalitách Medzi debrami, Hrabiny, Mikuska a Príkra.

Líniová nelesná drevinová vegetácia vysadená popri cestnej komunikácii a v súčasnosti nekompaktná nemá výrazný ekologický význam.

Skupinová nelesná drevinová vegetácia je oveľa menej zastúpená, sústredená predovšetkým na lokalitách Na Hôrke, Široká, Čarada a Vrchu Štvrťky. V územnom systéme ekologickej stability vystupuje ako súčasť interakčných prvkov alebo ako ekologicky významná zeleň.

Roztrúsená nelesná drevinová vegetácia sa vyskytuje v prostredí lúk a pasienkov.

2.2.1.1.3. Lúčne spoločenstva

Lúčne spoločenstvá (kosné lúky a pasienky) majú v krajinskej štruktúre územia významné postavenie. Geografická poloha a historický vývoj územia podmienili pasienkové hospodárenie v prepojení s kosnými lúkami.

V blízkosti obce sa vyskytujú mozaikové štruktúry pasienkov a lúk, v južnej polovici katastra aj v prepojení s ornou pôdou.

Lúčne spoločenstvá sa vplyvom reliéfu krajiny a socioekonomických aktivít vyvinuli predovšetkým na svahoch východnej a južnej časti katastra a v nive Ondalíka a jeho rozhodujúcich prítokov – Uhliskového potoka a Klenovca. Vo východnej časti katastra a v nive Ondalíka a jeho rozhodujúcich prítokov si štruktúry lúk a pasienkov zachovali prevažne prírodný charakter, sprevádzaný v súčasnosti miestami sukcesným procesom, spôsobeným znížením intenzity využívania.

V riešenom území, predovšetkým na svahoch vo východnej a južnej časti katastra a čiastočne aj v západnej prevažujú polosuché lúky a pasienky (v lokalitách Kopaniny, severne od Hôrky, Záhumienky, Na Mikusku, Na Príkru, Čarada, Vrch Štvrťky).

Vlhké lúky a pasienky sa vyskytujú severne nad obcou v nive pozdĺž potoka Ondalík a v južnej časti katastra v nive Ondalíka na hranici s katastrom Rafajoviec.

Svieže lúky a pasienky sa vyskytujú v okolí potoka Ondalík severne od obce nad zónou nivy Ondalíka a v alúviu potokov Uhliskový a Klenovec v lesných komplexoch.

Z hľadiska pestrosti krajinskej štruktúry a tým aj diverzity prostredia majú kosné lúky a pasienky (s podielom alebo bez podielu nelesnej drevinovej vegetácie) podstatné postavenie. Pasienkové plochy sú situované v koncentrovanej forme v blízkom zázemí obce. Ostatné zachované plochy trvalých trávnych porastov, predovšetkým vo vyšších a vzdialenejších lokalitách sa využívajú (resp. využívali) na kosenie a pasenie.

2.2.1.1.4. Mokrade

V riešenom území môžeme existujúce mokrade rozdeliť do dvoch skupín – vodné toky a vlhké lúky s vystupujúcou hladinou spodnej vody (močiare).

Vodné toky plnia v krajine funkciu prirodzených odvodňujúcich línií. Hydrologickú os katastrálneho územia Ďapaloviec predstavuje vodný tok Ondalík, prirodzený odvodňovací systém v krajine dopĺňajú jeho rozhodujúce prítoky, tečúce z lesných komplexov – ľavostranný prítok Uhliskový potok z lesného komplexu Uhliská a pravostranný prítok Klenovec z lesného komplexu Klenovec.

Lesnaté svahy Šnidarky na západnom okraji katastra odvodňuje Šnidarka striedajúc lesnatú a otvorenú krajinu.

Ďalšie vodné toky, resp. prítoky Ondalíka v katastri Ďapaloviec sú relatívne krátke a sledujú zahĺbené línie erózných rýh, v ktorých pramenia (Hrabiny, Medzi debrami).

Vlhké lúky s príležitostne vystupujúcou hladinou spodnej vody vystupujú v území ako silno podmáčané lúky v nive Ondalíka.

Typické močiare s trvalo vystupujúcou vodnou hladinou sa v katastrálnom území Ďapaloviec nevyskytujú.

Špecifickým typom mokrade sú minerálne pramene. Minerálny prameň v riešenom území vyviera v lokalite Mikuska na západnom úpätí Ďapalovského vrchu (310).

2.2.1.2. Chránené časti prírody a krajiny

Za osobitne chránené časti prírody a krajiny sa podľa zákona číslo 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov považujú územia, ktoré sú vyhlásené za chránené územia (územná ochrana) a chránené druhy rastlín a živočíchov (druhovú ochrana). Územná ochrana je ochrana územia v 2. až 5. (najvyššom) stupni ochrany podľa zákona číslo 543/2002 Z.z.. Na území, ktorému sa neposkytuje územná ochrana v 2. až 5. stupni ochrany, platí podľa zákona číslo 543/2002 Z.z. 1.stupeň ochrany. Chránené územia môžu byť súčasťou národnej siete chránených území alebo môžu byť súčasťou európskej siete chránených území – NATURA 2000 (územia európskeho významu – SKUEV a chránené vtáčie územia – CHVÚ). Ochrana sa už od 1. stupňa tiež poskytuje biotopom európskeho alebo národného významu. Zoznam týchto biotopov je uvedený vo vyhláske číslo 24/2003 Z.z..

2.2.1.2.1. Územná ochrana

V katastrálnom území obce Ďapalovce nie je vyhlásené maloplošné chránené územie. Časti katastra nie sú súčasťou veľkoplošného chráneného územia, ani súčasťou európskej sústavy chránených území NATURA 2000.

2.2.1.2.2. Druhovú ochrana

Katastrálne územie Ďapaloviec je stredne bohaté na chránené druhy rastlín a živočíchov európskeho i národného významu.

Podľa fytogeografického členenia (Futák, 1980) riešené územie je súčasťou oblasti západokarpatskej flóry (Carpathicum occidentale), obvodu východobeskydskej flóry (Beschidicum orientale), okresu Východné Beskydy a podokresu Nízke Beskydy.

Podľa živočíšnej regionalizácie Slovenska (Čepelák, 1980) sa riešené územie nachádza v oblasti Východné Beskydy, prechodnom obvode a nízkobeskydskom okrsku.

Chránené druhy rastlín

Chránené druhy rastlín sa roztrúsene vyskytujú v poloprárodných až prírodných stanovištiach, predovšetkým v prostredí vlhkých lúk v nivách potokov.

Chránené druhy živočíchov

V riešenom území sa vyskytujú chránené druhy európskeho a národného významu predovšetkým v prostredí poloprárodných až prírodných lúčnych spoločenstiev, v sprievodnej vegetácii tokov a v lesnom prostredí (chýbajú výsledky systematickejšieho prieskumu).

Z hľadiska možností poľovníckeho využitia nachádza sa tu poľovná oblasť pre jeleniu zver s výskytom jelenej a diviačej zveri.

Druhovú ochrana je okrem legislatívnej ochrany priamo v území zabezpečená i územne (vrátane udržania podmienok pre pobyt a rozmnožovanie) prostredníctvom reálnej sústavy prvkov územného systému ekologickej stability.

2.2.1.2.3. Biotopy európskeho a národného významu

V rámci plôch, ktoré v súčasnosti plnia ekostabilizačnú funkciu sa z hľadiska záujmov ochrany prírody a krajiny venuje špecifická ochrana i biotopom európskeho a národného významu, ktorých zoznam je vymedzený vo Vyhláske Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky číslo 24/2003 Z.z.. Činnosti, ktorými sa môžu biotopy európskeho alebo biotopy národného významu poškodiť alebo zničiť, sú regulované zákonom číslo 543/2002 Z.z.. Táto regulácia spočíva v tom, že

orgán ochrany prírody vydáva na činnosti, ktorými sa môžu tieto biotopy poškodiť a lebo zničiť rozhodnutie formou súhlasu, v ktorom orgán ochrany prírody za poškodenie alebo zničenie biotopu ukladá vykonať revitalizačné opatrenia alebo zaplatiť náhradu do výšky spoločenskej hodnoty zasiahnutého biotopu (§ 6 zákona číslo 543/2002 Z.z.). O vydanie súhlasu je povinný požiadať každý, kto zamýšľa zasiahnuť do biotopu takou činnosťou, ktorá by mohla biotop poškodiť alebo zničiť.

Biotopy, ktoré boli identifikované v katastrálnom území obce Bajerov, sú charakterizované podľa Katalógu biotopov Slovenska. V texte nižšie je pri každom druhu biotopu uvedená okrem charakteristiky i informácia o významnosti biotopu z hľadiska jeho zaradenia medzi európsky významné biotopy (kód NATURA 2000).

Oficiálne sú v katastrálnom území obce Ďapalovce zamapované dva biotopy národného významu a dva biotopy európskeho významu. Vzhľadom k reálnej rôznorodosti prírodného prostredia riešeného územia a poznania jeho stavu v súčasnosti je tu predpoklad pri detailnom mapovaní, že budú zaevidované ďalšie vzácne biotopy európskeho i národného významu, predovšetkým v alúviách potokov Ondalíka, Uhliskového potoka a Klenovca.

2.2.1.2.3.1. Biotopy národného významu

1. Mezofilné pasienky a spásané lúky (Lk3)

– **zväzu Cynosurion cristati R.Tx., 1947** (Lk3a)

Svieže, krátkosteblové, intenzívne spásané pasienky na hlbších, vodou a živinami dobre zásobených pôdach (tzv. mätonohové pasienky).

V riešenom území sa vyskytujú východne od obce medzi lokalitami Hrabiny a Príkra a nad lokalitou Príkra.

2. Mezofilné pasienky a spásané lúky (Lk3)

– **podzväzu Polygalo-Cynosurenion Jurko 1974** (Lk3b)

Extenzívne až polointenzívne, nízkosteblové, kvetnaté až monotónne pasienky a po kosbe spásané jednokosné lúky, na nezamokrených, plytkých až stredne hlbokých pôdach s nižším obsahom živín. V riešenom území sa vyskytujú na juhozápadných svahoch Kamenca v lokalite Na Hôrke.

2.2.1.2.3.2. Biotopy európskeho významu

1. Nížinné a podhorské kosné lúky (Lk1, 6510)

Hnojené, jedno až dvojkosné lúky s prevahou vysokosteblových, krmovinársky hodnotných tráv a bylín. Vyskytujú sa v teplejších oblastiach od vlhkých stanovišť až po suchšie stanovištia. Sú druhovo bohaté.

V riešenom území sa vyskytujú v troch jadrách – po stranách severnej časti obce, juhovýchodne pod obcou a v lokalite Vrch Štvrťky.

2. Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (Ls5.1, 9130)

Mezotrofné a eutrofné porasty nezmiešaných bučín a zmiešaných jedľovo-bukových lesov s bohatým, viacvrstvovým bylinným podrastom až na miesta s hromadením bukového opadu (pokryvnosť bylinnej vrstvy do 15 %).

V riešenom území sa vyskytuje prakticky vo všetkých lesných komplexoch.

2.2.2. Ochrana kultúrohistorických hodnôt

2.2.2.1. Historický vývoj osídlenia

Obec Ďapalovce bola založená ako potočná radová dedina. Prvá zmienka o obci je doložená z roku 1408. Patrila panstvu hradu Stropkov a od roku 1568 Pethöovcom, v 18. storočí Rollovcom, v 19. storočí rodine Sztárayovcov a Felekyovcov. V roku 1598 mala 21 usadlostí. Stará zástavba je z konca 19. a začiatku 20. storočia. Obec bola súčasťou Zemplínskej župy.

2.2.2.2. Archeologické náleziská

V Centrálnej evidencii archeologických nálezísk Slovenskej republiky okrem archeologickej lokality mohylníka na Ďapalovskom vrchu, zapísanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu sa nachádza ďalšia archeologická lokalita eneolitického mohylníka v polohe Hradisko.

lokalita	druh	poloha k obci	miestny názov	pamiatka z obdobia
A 1	mohylník	východne	Hradisko	eneolit

Zdroj: Centrálna evidencia archeologických nálezísk Slovenskej republiky.

Túto archeologickú lokalitu vo východnej časti obce, eneolitický mohylník, evidovanej Archeologickým ústavom Slovenskej akadémie vied v Nitre, je potrebné chrániť a vytvoriť podmienky pre jej prieskum a sprístupnenie. Hranica ochranného pásma archeologickej lokality nie je stanovená. Na riešenom území obce Ďapalovce nie sú evidované žiadne ďalšie archeologické lokality. Nie je možné však vylúčiť predpoklad výskytu neznámych archeologických objektov a nálezov aj mimo známych archeologických lokalít a preto je potrebné pri stavebnej činnosti na území obce oznámiť takýto nález Krajskému pamiatkovému úradu Prešov.

2.2.2.3. Kultúrne pamiatky

Na území obce Ďapalovce pri rímskokatolíckom kostole sa nachádza drevený kríž z 19. storočia, ktorý je zapísaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu. Na Ďapalovskom vrchu v obci sa zase nachádza archeologická lokalita mohylníka s 12-imi neskúmanými mohylami z praveku, ktorá je rovnako zapísaná v Ústrednom zozname pamiatkového fondu. Drevený kríž a mohylník sú chránené spolu so svojimi areálmi.

Súpis nehnuteľných pamiatok v obci Ďapalovce:

lokalita	parcely	číslo ÚZPF	názov pamiatky	vyhlásenie
pri kostole	2	1972/0	drevený kríž z 19. storočia	10.01.1975
Ďapalovský vrch	430, 432, 433	1973/2	mohylník s pravekými mohylami	10.01.1975

Zdroj: Ústredný zoznam pamiatkového fondu v registri nehnuteľných kultúrnych pamiatok
ÚZPF - Ústredný zoznam pamiatkového fondu

Na ploche národných kultúrnych pamiatok je nevyhnutné dodržať ustanovenia § 39 zákona číslo 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu. Hranice ochranných pásiem nehnuteľných kultúrnych pamiatok nie sú stanovené. Pozornosť si zaslúži tiež gréckokatolícky kostol z roku 1893. Je to typ barokovo-klasicistických východoslovenských kostolov, ktorý bol v prvej polovici 20. storočia opravovaný, ale aj voľne stojace kríže na území obce, ktoré sú vždy pamätníkmi miestnych udalostí v histórii obce a aj keď nie sú zapísané v zozname pamiatkového fondu kultúrnych pamiatok sú súčasťou kultúrneho dedičstva obce a ako takým je im potrebné venovať primeranú ochranu a zveľaďovanie.

Obec si môže viesť v zmysle § 14 zákona číslo 49/2002 o ochrane pamiatkového fondu evidenciu pamätihodností obce. Do evidencie pamätihodností možno zaradiť nehnuteľné a hnutelné veci, kombinované diela prírody a človeka, historické udalosti, názvy ulíc, katastrálne a zemepisné názvy viažuce sa k histórii a osobnostiam obce. K pamätihodnostiam je možné zaradiť aj staré stromy v katastri, božie múky, kríže a iné objekty viažuce sa k histórii obce. Krajský pamiatkový úrad Prešov na požiadanie poskytne obci metodickú a odbornú pomoc pri evidovaní pamätihodností obce.

2.3. Základné demografické údaje

2.3.1. Údaje o obyvateľstve

Retrospektívny vývoj počtu obyvateľstva do roku 2001 v obci Ďapalovce 1869 – 2005:

rok	1869	1890	1910	1930	1948	1970	1991	1996	2001	2005
počet obyvateľov	315	242	307	392	476	554	504	510	498	487

Zdroj: Katalógové listy Slovenskej agentúry životného prostredia a Štatistický úrad Slovenskej republiky

Od začiatku sledovaného obdobia, od roku 1869 do roku 1910 počet obyvateľov klesol a od toho roku do roku 1970 mal demografický vývoj obyvateľstva stúpajúcu a potom až dodnes postupnú pomalú klesajúcu tendenciu, čo odráža ustálené ekonomické pomery v spôsobe obživy. Údaje o obyvateľstve a bytovom fonde boli analyzované na základe výsledkov zo sčítania ľudu, domov a bytov k roku 2001 za obec.

Porovnanie v rámci územnosprávneho členenia riešeného územia obce:

Územná jednotka	Rozloha v km ²	Počet obyvateľov k 26.5.2001	Hustota obyvateľstva na 1 km ²	Počet obcí
Obec Ďapalovce	14,38	498	34,63	1
Okres Vranov nad Topľou	769	76 504	99,48	68
Prešovský kraj	8 993	784 451	87,0	665
Slovenská republika	49 034	5 402 547	110	2 908

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Riešené územie zaberá 1,87 % z celkovej plochy okresu Vranov nad Topľou, pričom počet trvalo žijúcich obyvateľov k 26.5.2001 predstavoval 0,65 % z celkového počtu obyvateľov okresu. Obec

Ďapalovce patrí v rámci okresu Vranov nad Topľou do skupiny malých obcí. Hustota obyvateľstva v riešenom území je podstatne nižšia ako dosiahnutá priemerná hodnota v okrese Vranov nad Topľou patriacom medzi okresy s priemernou hustotou obyvateľstva v rámci Slovenskej republiky a nižšia ako zaznamenané hodnoty v rámci Prešovského kraja i Slovenskej republiky.

Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa veku v obci Ďapalovce:

spolu	Trvale bývajúce obyvateľstvo vo veku						Podiel z trvale bývajúceho obyvateľstva vo veku %		
	0 - 14	muži 15 - 59	ženy 15 - 54	muži 60+	ženy 50+	nezis- tené	pred produktívnom	v produktívnom	po produktívnom
498	104	157	131	32	64	10	20,9	57,8	19,3

Zdroj: Výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001, Štatistický úrad Slovenskej republiky

Podľa sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001 mala obec Ďapalovce 498 trvale bývajúcich obyvateľov a z toho bolo 20,9 % v predproduktívnom, 57,8 % v produktívnom a 19,3 % vo veku poproduktívnom.

Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa ekonomickej aktivity v obci Ďapalovce:

Trvale bývajúce obyvateľstvo			podiel žien z trvale bývajúcich obyvateľov %	Prítomné obyvateľstvo		Ekonomicky činné obyvateľstvo			podiel ekonomic- ky činných obyvateľov z trvale bývajúcich obyvateľov %
spolu	muži	ženy		spolu	na 1000 trvale bývajúcich obyvateľov	spolu	muži	ženy	
498	242	256	51,4	463	930	226	126	100	45,4

Zdroj: Výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001, Štatistický úrad Slovenskej republiky

Podľa sčítania obyvateľov, domov a bytov v obci ekonomicky aktívnych bolo 226 obyvateľov, čo činí 45,4 % z celkového počtu obyvateľov.

Obyvateľstvo podľa národnosti v obci Ďapalovce k roku 2001:

národnosť	spolu	%
slovenská	496	99,6
rómska	0	0,0
česká	0	0,0
rusínska	0	0,0
ukrajinská	0	0,0
poľská	0	0,0
maďarská	0	0,0
nezistené	2	0,4

Zdroj: Výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001, Štatistický úrad Slovenskej republiky

Obyvateľstvo v obci Ďapalovce z hľadiska národnostného zloženia je jednoliate slovenskej národnosti s minimálnym zastúpením iných národností a bez príslušníkov rómskeho etnika.

Obyvateľstvo podľa vierovyznania v obci Ďapalovce k roku 2001:

vierovyznanie	spolu	%
rímsko-katolícke	480	96,4
grécko-katolícke	15	3,0
pravoslávne	0	0,0
evanjelické a.v.	0	0,0
svedkov Jehovových	0	0,0
bez vyznania	1	0,2
nezistené	2	0,4

Zdroj: Výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001, Štatistický úrad Slovenskej republiky

V obci Ďapalovce z hľadiska náboženského vierovyznania prevláda rímskokatolícke náboženstvo nad s minimálnym zastúpením iných náboženstiev a obyvateľov bez vyznania.

2.3.2. Údaje o bytovom fonde

V obci Ďapalovce bol k roku 2001 následovný stav domového fondu:

domy spolu	trvale obývané domy		neobývané domy	byty spolu	trvale obývané byty		neobývané byty
	spolu	z toho rodinné domy			spolu	z toho v rodinných domoch	
132	114	114	18	132	114	114	18

Zdroj: Výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001, Štatistický úrad Slovenskej republiky

Podľa výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001 mala obec Ďapalovce spolu 132 domov a z toho 114 trvale obývaných, v ktorých bolo 132 bytov, z toho trvale obývaných 114 bytov. Podľa počtu trvale bývajúcich obyvateľov pripadalo 4,36 osôb na jeden trvale obývaný byt.

Ukazovatele úrovne bývania v obci Ďapalovce v roku 2001:

Priemerný počet					podiel trvale obývaných bytov s 3+ obytnými miestnosťami (%)
trvale bývajúce osoby na 1 trvale obývaný byt	obytná plocha na 1 trvale obývaný byt m ²	obytné miestnosti na 1 trvale obývaný byt	trvale bývajúce osoby na 1 trvale obytnú miestnosť	obytné plochy na osobu m ²	
4,36	72,00	4,78	0,91	16,5	97,4

Zdroj: Výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001, Štatistický úrad Slovenskej republiky

Podiel trvale obývaných bytov podľa vybavenosti domácností v obci Ďapalovce:

s ústredným kúrením	s kúpeľňou alebo sprchovacím kútom	s automatickou pračkou	s rekreačnou chatou, domčekom, chalupou	s osobným automobilom	s počítačom
57,0	90,4	36,0	0,0	58,8	3,5

Zdroj: Výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001, Štatistický úrad Slovenskej republiky

Pre možnosť porovnania vybavenosti jednotlivých domácností v obci Ďapalovce je uvedený aj prehľad úrovne bývania a vybavenosti priemernej domácnosti v okrese Vranov nad Topľou.

Ukazovatele úrovne bývania v okrese Vranov nad Topľou v roku 2001:

Priemerný počet					podiel trvale obývaných bytov s 3+ obytnými miestnosťami (%)
trvale bývajúce osoby na 1 trvale obývaný byt	obytná plocha na 1 trvale obývaný byt m ²	obytné miestnosti na 1 trvale obývaný byt	trvale bývajúce osoby na 1 trvale obytnú miestnosť	obytné plochy na osobu m ²	
4,03	68,00	3,89	1,04	16,9	83,6

Zdroj: Výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001, Štatistický úrad Slovenskej republiky

Podiel trvale obývaných bytov podľa vybavenosti domácností v okrese Vranov nad Topľou:

s ústredným kúrením	s kúpeľňou alebo sprchovacím kútom	s automatickou pračkou	s rekreačnou chatou, domčekom, chalupou	s osobným automobilom	s počítačom
71,9	90,2	57,1	2,8	43,1	8,3

Zdroj: Výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001, Štatistický úrad Slovenskej republiky

Z výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov vyplýva, že domácnosti obyvateľov obce mali v roku 2001 štandard vybavenia zrovnateľný s okresným priemerom pri vyššej úrovni bývania.

Neobývané byty podľa dôvodu neobyvateľnosti v obci Ďapalovce:

spolu	zmena užívateľa	určený na rekreáciu	uvoľnený na prestavbu	nespôsobilý na bývanie	po kolaudácii	v pozostalostnom alebo súdnom konaní	z iných dôvodov
18	15	0	0	1	1	0	1

Zdroj: Výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001, Štatistický úrad Slovenskej republiky

Na území obce bolo 18 neobývaných domov s 18-imi neobývanými bytmi.

2.4. Väzby vyplývajúce zo záväzných častí nadradených dokumentácií

2.4.1. Záväzné časti schváleného Územného plánu VÚC Prešovského kraja 2004 vztahujúce sa k riešenému územiu

Pri riadení využitia a usporiadania územia Prešovského kraja je potrebné riadiť sa záväznými časťami Územného plánu VÚC Prešovského kraja, ktorého druhé Zmeny a doplnky 2004 boli schválené Krajským zastupiteľstvom Prešovského samosprávneho kraja dňa 22.6.2004 uznesením číslo 228/2004 a Všeobecne záväzným nariadením Prešovského kraja číslo 4/2004, ktorým bola vyhlásená jeho záväzná časť. Toto nadobudlo účinnosť dňa 30.7.2004. Pri riešení Územného plánu obce Ďapalovce boli dodržané záväzné časti, ktoré nadväzujú na schválené zásady a regulatívy Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001 schválené uznesením vlády Slovenskej republiky číslo 1033/2001 Z.z. zo dňa 31.októbra 2001.

Záväzná časť Územného plánu veľkého územného celku Prešovského kraja 2004 (vybraná príslušná časť z plného znenia):

I. Záväzné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania územia

1. V oblasti usporiadania územia, osídlenia a životného prostredia

1.1. v oblasti rozvoja nadregionálnych súvislostí a dobudovania multimodálnych koridorov,

1.1.4 formovať základnú koncepciu sídelných štruktúr Prešovského kraja vytváraním polycentrickej siete ťažísk osídlenia a miest, ktorých prepojenia budú podporované rozvojovými osami. Rozvojom polycentrickej sídelnej

- štruktúry sledovať naviazanie na Slovenskú a celoeurópsku polycentrickú sídelnú sústavu a komunikačnú kosť, prostredníctvom medzinárodne odsúhlasených dopravných koridorov,
- 1.1.5 sledovať pri decentralizácii riadenia rozvoja územia vytváranie polycentrických systémov – sietí miest a aglomerácií, ktoré efektívne podporujú vytváranie vyššej funkčnej komplexnosti subregionálnych celkov,
- 1.1.6 formovať sídelnú štruktúru prostredníctvom regulácie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia jednotlivých hierarchických úrovní ťažísk osídlenia, sídelných centier, rozvojových osí a vidieckych priestorov,
- 1.1.9 podporovať vytváranie nadnárodnej siete spolupráce medzi jednotlivými mestami, regiónmi a ostatnými aktérmi územného rozvoja v Prešovskom kraji a okolitých štátoch s využitím väzieb jednotlivých sídiel a sídelných systémov v euroregiónoch a ďalších oblastiach cezhraničnej spolupráce, v súlade s dohodami a zmluvami regionálneho charakteru vo väzbe na medzivládne dohody,
- 1.2 v oblasti nadregionálnych súvislostí usporiadania územia, rozvoj osídlenia a sídelnej štruktúry
- 1.2.1 podporovať budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry,
- 1.2.2 zabezpečovať rozvojovými osami pozdĺž komunikačných prepojení medzinárodného a celoštátneho významu sídelné prepojenia na medzinárodnú sídelnú sieť, ako aj konzistenciu a rovnocennosť rozvojových podmienok ostatného územia Slovenskej republiky,
- 1.3 ťažiská osídlenia v oblasti regionálnych súvislostí usporiadania osídlenia
- 1.3.5 formovať ťažiská osídlenia uplatňovaním princípov dekoncentrovanej koncentrácie, upevňovať vnútroregionálne sídelné väzby medzi ťažiskami osídlenia,
- 1.3.6 podporovať ťažiská osídlenia ako rozvojové sídelné priestory vytváraním ich funkčnej komplexnosti so zohľadnením ich regionálnych súvislostí,
- 1.3.7 podporovať nástrojmi územného rozvoja diverzifikáciu ekonomickej základne ťažísk osídlenia, pri využívaní špecifických daností a podmienok jednotlivých území,
- 1.4 vytvárať možnosti pre vznik suburbaných zón okolo ťažísk osídlenia s prihliadnutím na ich stupeň sociálno-ekonomického rozvoja,
- 1.5 podporovať rozvoj priestorov - mikroregiónov mimo ťažísk osídlenia, charakterizovaných ekonomickou a demografickou depresiou a tento princíp aplikovať aj pri tvorbe subregiónov,
- 1.6 vytvárať priestorové podmienky pre vedenie rozhodujúcich sietí technickej infraštruktúry a rezervovať plochy pre stavby environmentálnej infraštruktúry regionálneho a nadregionálneho významu,
- 1.7 rešpektovať podmienky vyplývajúce zo záujmov obrany štátu v okresoch Bardejov, Humenné, Kežmarok, Levoča, Poprad, Prešov, Sabinov, Snina, Stará Ľubovňa, Stropkov, Svidník a Vranov nad Topľou,
- 1.8 rešpektovať poľnohospodársku pôdu a lesy ako obmedzujúci faktor urbanistického rozvoja územia,
- 1.11 rezervovať plochy pre zariadenia na potreby útvaru OHK PZ,
- 1.13 v oblasti civilnej ochrany obyvateľstva rezervovať plochy pre zariadenia na ukrývanie obyvateľstva v prípade ohrozenia,
- 1.14 v oblasti rozvoja vidieckeho priestoru a vzťahu medzi mestom a vidiekom,
- 1.14.1 zabezpečovať vyvážený rozvoj územia, najmä v horských a podhorských oblastiach v nadväznosti na definované centrá polycentrických sústav a osídlenia sídelnej štruktúry Prešovského kraja,
- 1.14.2 podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území v novom partnerstve založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka a kultúrno-historických a urbanisticko-architektonických daností,
- 1.14.3 vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centrá, podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí, moderných informačných technológií tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie voči urbánnym priestorom a dosiahnuť tak skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života,
- 1.14.4 pri rozvoji vidieckych oblastí zohľadňovať ich špecifické prírodné a krajinné prostredie a pri rozvoji jednotlivých činností dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru,
- 1.14.5 zachovávať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavby a historicky utvorenej okolitej krajiny; zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov,
- 1.15 v oblasti sociálnej infraštruktúry
- 1.15.1 v oblasti školstva
- 1.15.1.1 vytvoriť územnotechnické podmienky pre zabezpečovanie spolupráce školského systému a zamestnávateľov tak, aby rozsah a štruktúra vzdelávania zodpovedala vzdelanostným požiadavkám pracovných miest,
- 1.15.1.2 vytvárať územnotechnické predpoklady pre rovnocennú dostupnosť siete stredných a vysokých škôl a ich zariadení na území kraja, s osobitným zreteľom na územie vzdialené od ťažísk osídlenia,
- 1.15.2 v oblasti zdravotníctva
- 1.15.2.1 vytvárať územnotechnické predpoklady na rovnakú prístupnosť a primeranú efektívnu dostupnosť zariadeniami ambulantnej a ústavnej starostlivosti a jej zameranie na prevenciu, včasnú diagnostiku a liečbu závažných ochorení,
- 1.15.2.4 vytvárať podmienky na ochranu zdravia odstraňovaním rizikových faktorov v území,
- 1.15.3 v oblasti sociálnych služieb,
- 1.15.3.1 vytvárať územnotechnické podmienky k rozširovaniu siete zariadení sociálnej starostlivosti sociálnych služieb paralelne s narastaním podielu odkázaných na sociálnu pomoc a občanov s ťažkým zdravotným postihnutím,
- 1.15.3.2 v súvislosti s predpokladaným nárastom počtu obyvateľov v poproduktívnom veku vytvárať územnotechnické predpoklady pre lokalizáciu ubytovacích zariadení pre občanov v dôchodkovom veku s preferovaním zariadení rodinného a penzijnového typu,

- 1.15.3.3 zriaďovať zariadenia sociálnych služieb a rozširovať ich sieť v závislosti od konkrétnych potrieb,
- 1.15.3.4 vytvárať územno-technické predpoklady na uskutočňovanie výstavby zariadení, umožňujúcich zamestnanie zdravotne postihnutých občanov,
- 1.15.3.6 vytvárať územnotechnické podmienky bývania, občianskeho vybavenia a realizáciu technickej infraštrúry marginalizovaných skupín obyvateľstva,
- 1.16 v oblasti kultúry a umenia,
- 1.16.1 rešpektovať typickú formu a štruktúru osídlenia charakterizujúcu jednotlivé etnokultúrne, hospodársko-sociálne a prírodno-klimatické oblasti a rešpektovať potenciál takých kultúrohistorických a spoločenských hodnôt a javov, ktoré kontinuálne pôsobia v danom prostredí a predstavujú rozvojové impulzy kraja (etnokultúrne a spoločenské tradície, historické udalosti, osobnosti a artefakty na celom vymedzenom území),
- 1.16.2 vytvárať územnotechnické podmienky pre podporu kultúrnych zariadení v regióne ako neoddeliteľnej súčasti existujúcej infraštruktúry kultúrnych služieb obyvateľstvu,
- 1.16.3 vytvárať územnotechnické podmienky pre podporu zariadení zachovávajúcich a rozvíjajúcich tradičnú kultúru identickú pre subregióny,
- 1.17 v oblasti prírodného a kultúrneho dedičstva
- 1.17.1 rešpektovať kultúrohistorické dedičstvo, predovšetkým vyhlásené kultúrne pamiatky, vyhlásené pamiatkové územia (pamiatkové rezervácie, pamiatkové zóny a ich ochranné pásma), pamätihodnosti a súbory navrhované na vyhlásenie v súlade so zákonom o ochrane pamiatok,
- 1.17.2 uplatniť a rešpektovať typovú a funkčnú profiláciu sídel mestského a malomestského charakteru a rôzne formy vidieckeho osídlenia vrátane rurálnej štruktúry v rozptyle a rešpektovať kultúrno-historické urbanistické celky, a to aj v širšom rozsahu, ako požaduje ochrana pamiatok,
- 1.17.3 zabezpečiť aktívnu ochranu technických pamiatok, vybraných typických remeselníckych a priemyselných objektov,
- 1.17.4 vytvárať podmienky na ochranu a obnovu historických objektov vo voľnej krajine (hrady, zámky, zrúcaniny, areály kalvárií a pod.) ako historických dokumentov a výrazných kompozičných prvkov v krajinnom obraze,
- 1.17.5 využívanie kultúrnych pamiatok a pamiatkových území prispôbiť ďalšie využívanie ochranným podmienkam pre jednotlivé skupiny pamiatok určených v návrhoch opatrení na ich zachovanie,
- 1.17.6 rešpektovať dominantné znaky typu pôvodnej a kultúrnej krajiny, morfológie a klímy v oblasti stredného a horného Spiša, Šariša a horného Zemplína,
- 1.17.8 stavebnotechnicky predchádzať ohrozeniu, poškodeniu alebo zničeniu národných kultúrnych pamiatok a dbať na trvalé udržanie dobrého stavu, vrátane prostredia kultúrnej pamiatky a na taký spôsob využívania a prezentácie, ktorý zodpovedá jej pamiatkovej hodnote,
- 1.17.9 venovať osobitnú pozornosť lokalitám známych, evidovaných aj predpokladaných archeologických nálezísk, pričom orgánom ochrany archeologických nálezísk je Pamiatkový úrad SR,
- 2 V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky,
- 2.1 považovať za hlavné rekreačné krajinne celky / RKC /: Bachureň, Belianske Tatry, Branisko, Busov, Čergov, Domaša, Dukla, Kozie chrbty, Levočské vrchy, Ľubické predhorie, Ľubovniansku vrchovinu, Nízke Beskydy, Pieniny, Slanské vrchy, Spišskú Maguru, Východné Karpaty a Vysoké Tatry,
- 2.4 vytvárať podmienky pre vznik nových komplexných stredísk CR s fakultatívnym využitím potenciálu atraktívnych priestorov, pri rešpektovaní záujmov ochrany prírody a krajiny,
- 2.6 podporovať a prednostne rozvíjať tie druhy a formy turizmu, ktoré majú pre rozvoj v danom území najlepšie predpoklady a ktoré sú zároveň predmetom medzinárodného významu (letný a zimný horský turizmus, kultúrno – poznávací turizmus, kúpeľný turizmus, kúpeľný liečebno-rekondičný turizmus, ekoturizmu a agroturizmu),
- 2.8 uprednostňovať budovanie infraštruktúry v sídlach bez ekonomického zázemia určených na rozvoj turistiky a rekreácie,
- 2.10 usmerňovať rozvoj funkčno-priestorového subsystému rekreácie a turizmu v súlade s Konceptiou územného rozvoja Slovenska 2001, Regionalizáciou cestovného ruchu Slovenskej republiky a Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja,
- 2.12 vytvárať územnotechnické podmienky funkčného využitia kultúrnych pamiatok pre potreby rozvoja cestovného ruchu,
- 2.15 vytvárať podmienky pre obnovu a realizáciu nových viacúčelových vodných nádrží /sústav / s prevládajúcou rekreačnou funkciou a príslušnou športovorekreačnou vybavenosťou (vodné sústavy: Brezina, Uzovský Šalgov..., nádrž Fričovce ...),
- 2.16 v záujme zlepšovania dostupnosti centier, vytvárať územnotechnické podmienky pre realizáciu turistických ciest,
- 4 Ekostabilizačné opatrenia,
- 4.1 postupne zabezpečovať ochranu najcennejších častí prírodného potenciálu formou vyhlásenia za osobitne chránené územia ochrany prírody a krajiny v regióne,
- 4.2 postupne odstraňovať environmentálne zaťaženia najmä regiónov,
- 4.2.3 oblasti vodnej nádrže Veľká Domaša,
- 4.3 zabezpečiť funkčnosť prvkov územného systému ekologickej stability, pri ďalšom využití a usporiadaní územia,
- 4.3.5 znižovať produkciu odpadov a zabezpečiť postupnú sanáciu a rekultiváciu priestorov bývalých a sprasňaných skládok odpadov a odkalísk priemyselných odpadov,
- 4.5 pozemkovými úpravami, usporiadaním pozemkového vlastníctva a užívacích pomerov v poľnohospodárskom a lesnom extraviláne podporovať výsadbu plošnej a líniovej zelene, prirodzený spôsob obnovy a revitalizáciu krajiny v prvkoch územného systému ekologickej stability, s maximálnym využitím pôvodných (domácich) druhov rastlín,

- 4.6 podporovať v podhorských oblastiach zmenu spôsobu využívania poľnohospodárskeho pôdneho fondu ohrozeného vodnou eróziou,
- 4.7 výstavbu líniových stavieb dopravy a trás technickej infraštruktúry realizovať ekologickým prepájaním nadregionálnych a regionálnych biokoridorov a biocentier,
- 4.9 v oblasti ochrany prírody a krajiny,
- 4.9.7 pri hospodárskom využívaní území začlenených medzi prvky územného systému ekologickej stability uplatňovať podmienky stanovené pre
 - 4.9.7.1 hospodárenie v lesoch na území vyhlásených a navrhovaných za osobitne chránené zabezpečiť hospodárenie v lesoch podľa platných predpisov pre lesné ekosystémy v kategóriách ochranné lesy a lesy osobitného určenia,
 - 4.9.7.2 ochranu poľnohospodárskej pôdy pre poľnohospodárske ekosystémy v kategóriách podporujúcich a zabezpečujúcich ekologickú stabilitu územia (trvalé trávne porasty),
 - 4.9.7.3 prispôbovať trasovanie dopravnej a technickej infraštruktúry prvkom ekologickej siete tak, aby bola maximálne zabezpečená ich funkčnosť a homogénnosť,
 - 4.9.7.4 eliminovať systémovými opatreniami stresové faktory pôsobiace na prvky územného systému ekologickej stability (pôsobenie priemyselných a dopravných emisií, znečisťovanie vodných tokov a pod.),
- 5 V oblasti dopravy
- 5.3 chrániť koridory ciest I., II. a vybraných úsekov III. triedy, ich preložiek a úprav vrátane prejazdnych úsekov dotknutými sídlami na:
 - 5.3.44 v oblasti ostatných verejných dopravných zariadení,
 - 5.3.44.1 chrániť existujúce verejné dopravné zariadenia,
 - 5.3.44.2 vytvárať a chrániť priestory pre zariadenia verejnej hromadnej dopravy,
- 6 V oblasti vodného hospodárstva,
- 6.1 v záujme zabezpečenia zdrojov pitnej vody,
- 6.1.1 využívať existujúce a zdokumentované zdroje pitnej vody s cieľom zvyšovať podiel zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov,
- 6.1.3 zvyšovať podiel využívania úžitkovej vody pri celkovej spotrebe vody v priemysle, poľnohospodárstve, vybavenosti a pri spotrebe na bývanie,
- 6.1.4 zavádzať opatrenia na znižovanie strát vody,
- 6.1.5 od plošne veľkých stavebných objektov a spevnených plôch riešiť samostatné odvedenie dažďových vôd a nezaťažovať tak čistiare odpadových vôd,
- 6.2 chrániť priestory na líniové stavby,
- 6.2.3 v oblasti skupinových vodovodov na
 - 6.2.3.28 zriadiť nové vodné zdroje pre obce odľahlé od hlavných trás vodárenských sústav (vodovodných rozvodných potrubí),
 - 6.2.3.29 rezervovať plochy a chrániť koridory pre stavby skupinových vodovodov a vodovodov zo zdrojov obcí,
- 6.3 rezervovať plochy a chrániť koridory (kanalizácie)
 - 6.3.1 pre stavby kanalizácií, skupinových kanalizácií a čistiarní odpadových vôd. Prednostne realizovať kanalizačné siete v sídlach ležiacich v pásmach ochrany využívaných zdrojov pitnej vody, v ochranných pásmach minerálnych a liečivých vôd. Výstavbu kanalizačných sietí ako verejnoprospešných stavieb konkretizovať v územnom pláne obce,
 - 6.3.2 zabezpečiť kvalitu vypúšťania vyčistených odpadových vôd v zmysle požiadaviek stanovených s vyhláškou č.491/2002 Z.z.,
 - 6.3.3 zabezpečiť postupné znižovanie zaostávania rozvoja verejných kanalizácií za rozvojom verejných vodovodov,
 - 6.3.4 v rozhodovacom procese posudzovať investičnú a ekonomickú náročnosť navrhovaných kanalizačných sústav a čistiarní odpadových vôd z dôvodu optimalizácie prevádzkových nákladov pre pripojených užívateľov,
- 6.4 rezervovať priestory na výhľadové vybudovanie kanalizačných systémov, (kanalizácia + ČOV),
 - 6.4.1 realizovať výstavbu kanalizácií a ČOV obcí,
 - 6.4.4 realizovať nové, respektíve intenzifikovať a modernizovať zariadenia na čistenie odpadových vôd pre technologické prevádzky priemyslu a poľnohospodárstva,
- 6.5 vodné toky, meliorácie, nádrže
 - 6.5.1 na tokoch, kde nie sú usporiadané odtokové pomery, komplexne revitalizovať vodné toky s protipovodňovými opatreniami, so zohľadnením ekologických záujmov a dôrazom na ochranu intravilánov obcí pred povodňami,
 - 6.5.2 na upravených úsekoch tokov vykonávať údržbu s cieľom udržiavať vybudované kapacity,
 - 6.5.3 s cieľom zlepšiť kvalitu povrchových vôd a chrániť podzemné vody realizovať výstavbu čistiarní odpadových vôd,
 - 6.5.4 zlepšovať vodohospodárske pomery na malých vodných tokoch v povodí zásahmi smerujúcimi k stabilizácii vodohospodárskych pomerov za extrémnych situácií počas povodní aj v období sucha, pri úpravách tokov využívať vhodné plochy na výstavbu poldrov s cieľom zachytávať povodňové prietoky,
 - 6.5.5 zabezpečiť likvidáciu povodňových škôd z predchádzajúcich rokov a budovať primerané protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu zastavaného územia miest a obcí a ochranu pred veľkými prietokmi (úpravy tokov, ochranné hrádze a poldre /,
 - 6.5.6 venovať pozornosť úsekom bystrinných tokov v horských a podhorských oblastiach, na ktorých treba budovať prehrádzky s cieľom znížiť eróziu a zanášanie tokov pri povodňových stavoch bez narušenia biotopu,
 - 6.5.7 vykonať protierózne opatrenia na priľahlej poľnohospodárskej pôde,
 - 6.5.8 v rámci revitalizácie tokov zachovať priaznivé životné podmienky pre ryby, zoobentos a fytoobentos,
 - 6.5.14 vytvárať priestory v území pre výstavbu rybníkov a účelových vodných nádrží,

- 6.5.15 podporovať rekonštrukcie obnoviteľných energetických zdrojov, resp. výstavbu malých vodných elektrární,
- 6.5.19 vo vhodných lokalitách zriaďovať menšie viacúčelové vodné nádrže a prehrádzky a podporovať obnovenie zaniknutých vodných plôch,
- 7 V oblasti zásobovania plynom a energiou, telekomunikácie
- 7.1 za účelom rozvoja plošnej plynofikácie rezervovať koridory pre významné distribučné a prepojovacie VTL a STL plynovody,
- 7.3 v oblasti využívania obnoviteľných energetických zdrojov,
- 7.3.1 podporovať výstavbu zdrojov energie využívajúcich obnoviteľné zdroje,
- 7.4 v oblasti telekomunikácií a informačnej infraštruktúry
- 7.4.1 vytvárať podmienky na rozvoj globálnej informačnej spoločnosti na území Prešovského kraja skvalitňovaním infraštruktúry informačných systémov.
- 8 V oblasti hospodárstva
- 8.1. v oblasti hospodárstva a regionálneho rozvoja
- 8.1.1 koordinovať proces programovania a implementácie Národného plánu regionálneho rozvoja Slovenskej republiky a Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001 s cieľom vytvoriť podmienky pre trvalo udržateľný rozvoj regiónov,
- 8.1.2 rozvíjať decentralizovanú štruktúru ekonomiky prostredníctvom vytvorenej polycentrickej sústavy mestského osídlenia, a tým zabezpečovať aj vyváženú sociálno-ekonomickú úroveň subregiónov,
- 8.1.3 diverzifikovať odvetvovú ekonomickú základňu obcí a miest, podporovať v záujme trvalej udržateľnosti malé a stredné podnikanie,
- 8.1.4 zabezpečovať rozvoj a skvalitnenie infraštruktúry komunikačných systémov,
- 8.1.5 vytvárať územnotechnické podmienky na rovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva s vyššou kvalifikáciou,
- 8.2 v oblasti priemyslu a stavebníctva
- 8.2.4 podporovať v územnom rozvoji regiónu rekonštrukciu a sanáciu existujúcich priemyselných areálov a areálov bývalých hospodárskych dvorov pre účely priemyselných parkov na základe zhodnotenia ich externých a interných lokalizačných faktorov,
- 8.2.6 podporovať rozvoj tradičnej remeselnej výroby, doplnkové výroby a nevýrobné činnosti podporujúce rozvoj vidieka,
- 8.3 v oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva
- 8.3.1 podporovať diverzifikáciu poľnohospodárskej produkcie a formy obhospodarovania pôdy na základe rôznorodosti produkčného potenciálu územia a klimatických podmienok,
- 8.3.2 podporovať alternatívne poľnohospodárstvo v chránených územiach, v pásmach hygienickej ochrany a v územiach začlenených do územného systému ekologickej stability,
- 8.3.3 zabezpečiť protieróznú ochranu poľnohospodárskej pôdy s využitím vegetácie v rámci riešenia projektov pozemkových úprav a agrotechnickými opatreniami zameranými na optimalizáciu štruktúry pestovaných plodín v nadväznosti na prvky územného systému ekologickej stability,
- 8.3.5 neproduktívne a nevyužiteľné poľnohospodárske pozemky zalesňovať a pri zalesňovaní využívať pôvodné (domáce) druhy drevín,
- 8.3.6 podporovať extenzívne leso-pasienkárске využívanie podhorských častí s cieľom zachovať krajinárske a ekologicky hodnotné územia s rozptýlenou vegetáciou,
- 8.3.7 podporovať doplnkové formy podnikania na báze tradičných remesiel ako využitie surovín z produkcie poľnohospodárskej a lesnej výroby vo vidieckych sídlach s voľnou pracovnou silou, s cieľom znížiť hospodársku depresiu najmä v oblastiach s vyšším stupňom ochrany prírody,
- 8.4 v oblasti odpadového hospodárstva
- 8.4.1 nakladanie s odpadmi na území kraja riešiť v súlade so schváleným aktualizovaným Programom odpadového hospodárstva SR, Prešovského kraja a jeho okresov,
- 8.4.2 uprednostňovať v odpadovom hospodárstve minimalizáciu odpadov, separovaný zber a zhodnocovanie odpadov s využitím ekonomických nástrojov a legislatívnych opatrení,
- 8.4.3 riešiť s výhľadom do budúcnosti zneškodňovanie odpadov v kraji na skládkach vyhovujúcich technickým podmienkam, s orientáciou na existujúce a plánované regionálne skládky,
- 8.4.6 zabezpečiť postupnú sanáciu, resp. rekultiváciu uzatvorených skládok odpadu a starých environmentálnych záťaží,
- II. Verejnoprospesné stavby**
- 2 V oblasti vodného hospodárstva
- 2.4 pre skupinové vodovody
- 2.4.41 samostatné a skupinové vodovody v ostatných obciach s využitím lokálnych zdrojov,
- 2.5 stavby kanalizácií, skupinových kanalizácií a čistiarní odpadových vôd, v obciach Prešovského kraja.
- 3. V oblasti zásobovania plynom a energiami,
- 3.1 v oblasti zásobovania plynom,
- 3.1.1 stavby VTL a STL plynovodov pre plošné zásobovanie podľa územných plánov obcí a generelu plynofikácie v území Prešovského kraja. Za účelom zlepšenia a rozšírenia plynofikácie obcí
- 3.2 Stavby pre zásobovanie a prenos elektrickej energie
- 5 V oblasti telekomunikácií
- 5.1 stavby pre prenos terestriálneho a káblového signálu a stavby sietí informačnej sústavy a ich ochranné pásma.
- 6 V oblasti obrany štátu a civilnej ochrany obyvateľstva
- 6.3 stavby civilnej ochrany obyvateľstva,
- 6.3.1 zariadenia na ukryvanie obyvateľstva v prípade ich ohrozenia,

- 6.3.2 zariadenia na signalizáciu a koordináciu činnosti v stave ohrozenia.
- 7 V oblasti prírodného a kultúrneho dedičstva
- 7.1 stavby uvedené v Ústrednom zozname pamiatok vyhlásené za Národné kultúrne pamiatky, pamiatky a ich okolie zapísané v zozname svetového kultúrneho dedičstva UNESCO a objekty súvisiace s pamiatkovo chránenými historickými parkami, ich údržbu a úpravy realizovať len so súhlasom Pamiatkového úradu,
- 7.3 stavby pre ochranu, prieskum a sprístupnenie archeologických lokalít.
- 8. V oblasti poľnohospodárstva
- 8.1 stavby pre závlahové systémy, rozvodné siete a čerpace stanice,
- 8.2 stavby viacúčelových vodných nádrží pre zavlažovanie s využitím pre rekreáciu a turizmus, rybné hospodárstvo a ekostabilizáciu.
- 9 V oblasti životného prostredia
- 9.1 stavby na ochranu pred prívalovými vodami – ochranné hrádze a úpravy vodného toku, prehrádzky poldre a viacúčelové vodné nádrže,
- 9.2 stavby na účely monitorovania stavu životného prostredia.
- 10 V oblasti odpadového hospodárstva
- 10.3a stavby a zariadenia na zneškodňovanie, dotriedňovanie, kompostovanie a recykláciu odpadov,
- 11 V oblasti ekostabilizačných opatrení
- 11.1 prepojenia nadregionálnych a regionálnych biokoridorov a biocentier.

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno podľa ustanovení § 108 zákona číslo 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

Poznámka : Text a číslovanie je podľa textu plného znenia záväznej časti Územného plánu veľkého územného celku Prešovského kraja 2004.

2.4.2. Väzby vyplývajúce z odvetvových koncepcií, stratégií a známych zámerov na rozvoj územia

Záväzne časti vyplývajúce z priestorových odvetvových koncepcií a stratégií sú zapracované v Územnom pláne VUC Prešovského kraja 2004 ako nadradenej územnoplánovacej dokumentácie a sú premietnuté do riešenia územného plánu obce. Z ďalších známych koncepcií schválených po dni jeho schválenia nevyplývajú pre riešenie územného plánu obce ďalšie požiadavky.

Do riešenia tejto dokumentácie sú premietnuté všetky známe rozvojové dokumenty Prešovského kraja a okresu Vranov nad Topľou.

2.5. Širšie vzťahy dokumentujúce začlenenie riešenej obce do systému osídlenia

Hierarchia obce v rámci sídelnej štruktúry Slovenskej republiky bola definovaná v Koncepcii územného rozvoja Slovenska 2001 a premietnutá do Zmien a doplnkov územného plánu veľkého územného celku Prešovského kraja 2004, ktoré boli schválené krajským zastupiteľstvom dňa 22.6.2004 uznesením číslo 228/2004 a ktorých záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením Prešovského kraja číslo 4/2004, ktoré nadobudlo účinnosť dňa 30.7.2004.

V súlade s riešením Územného plánu veľkého územného celku Prešovského kraja 2004 je riešením územného plánu podporovaný rozvoj obce Ďapalovce, nachádzajúcej sa v priestore mimo ťažísk osídlenia, charakterizovanej demografickou a ekonomickou depresiou a s princípom aplikovania pri tvorbe subregiónov vytvárať územnotechnické a priestorové podmienky pre vedenie rozhodujúcich sietí dopravnej a technickej infraštruktúry a rezervovanie plôch pre stavby environmentálnej infraštruktúry a tým podporovať rozvoj hospodárskych, obšlužných a sociálnych aktivít pre priliehajúce zázemie. To znamená, že nástrojmi územného rozvoja podporuje diverzifikáciu ekonomickej základne pri využívaní špecifických daností a podmienok územia a že určité druhy funkcií je možné situovať do katastrálneho územia obce Ďapalovce a to predovšetkým bytovú výstavbu a aktivity súvisiace s rekreáciou, turizmom a cestovného ruchu rekreačnej oblasti Domaša.

2.6. Sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce

Prirodzeným pohybom obyvateľstva (pôrodnosť a úmrtnosť obyvateľstva) v roku 2004 získala obec 3 obyvateľov, čo zodpovedá prirodzenému prírastku na úrovni 6,19 ‰. V rámci mechanického pohybu obyvateľstva boli v rámci obce Ďapalovce zaznamenaní 3 prisťahovaní a 4 vysťahovaní, čo predstavuje -2,06 ‰ úbytok obyvateľstva sťahovaním jednej osoby. Celkový pohyb obyvateľstva, pozostávajúci z prirodzeného a mechanického pohybu, tvorili v roku 2004 v obci Ďapalovce 2 osoby, t.j. celkový prírastok obyvateľstva 4,12 ‰. Priemerný vek obyvateľstva v obci Ďapalovce dosiahol v roku 2005 hodnotu 35,4 rokov u mužov a 37,8 rokov u žien.

Podľa údajov zo sčítania uskutočnenom v roku 2001 žilo v obci Ďapalovce 227 ekonomicky aktívnych obyvateľov, čo je 45,6 % z celkového počtu osôb. V rámci odvetví hospodárstva najvyšší 31,7 % podiel dosahovali osoby pracujúce v oblasti priemyselnej výroby, 8,4 % stavebníctva, 7,9 % poľnohospodárstva, poľovníctva a súvisiacich služieb a 7,5 % v odvetví verejnej správy a obrany, povinného sociálneho zabezpečenia. Ekonomicky aktívne osoby bez udania odvetvia zaberajú podiel 18,5 % všetkých ekonomicky aktívnych obyvateľov. Podiel mužov na celkovom počte ekonomicky aktívnych obyvateľov bol 55,9 %.

Pri prognóze vývoja počtu obyvateľov sa vychádzalo z doterajšieho celkového pohybu obyvateľstva a využitím exponenciálnej funkcie, ktorá vychádza z teoretických úvah o stabilnej populácii. Predpokladaná miera rastu populácie (celkový pohyb obyvateľstva) je 5 ‰ za rok.

Prognóza vývoja počtu obyvateľov v obci Ďapalovce do roku 2025:

Rok:	2001	2005	2010	2015	2020	2025
počet obyvateľov:	498	487	499	512	524	538

Na vývoj obyvateľstva budú mať v budúcnosti aj tieto predpoklady:

- predpoklady ekonomickej stability v štáte a tým ochota mladých ľudí zakladať rodiny,
- nedostatok disponibilných plôch pre výstavbu v okresnom meste Vranov nad Topľou pre solventných obyvateľov,
- výhodná poloha pre bývanie vo vzťahu dostupnosti vyšších služieb,
- dostupná oblasť pre rekreáciu,
- ľahký prístup k hlavným dopravným tepnám.

Pri zohľadnení uvedených predpokladov a prognóze vývoja počtu obyvateľov je potrebné k tomuto uvažovať s nárastom plôch pre bývanie a pre umiestnenie adekvátnej občianskej vybavenosti a ďalších funkčných plôch súvisiacich s rozvojom obce pričom je potrebné zohľadniť dostupnosť vybavenosti v meste Vranov nad Topľou.

2.7. Urbanistická koncepcia priestorového usporiadania

Obec Ďapalovce má mierne zvlnený pahorkatinový povrch podhorského charakteru sčasti odlesnený. Súvislý zmiešaný les sa nachádza v severovýchodnej a severozápadnej časti katastra. Územie obce je charakteristické lesnými porastmi a len sčasti využívanou poľnohospodárskou pôdou. Pôvodná obec Ďapalovce leží v údolí potoka Ondalík tečúceho južným smerom a vtekajúcom do potoka Ol'ka mimo územia obce. Obec Ďapalovce má charakter prejazdnej obce pri hradskej so založenou sieťou dopravnej a technickej infraštruktúry.

Zástavba pôvodnej obce Ďapalovce sa rozvíjala okolo cesty III/5576 vedúcej v údolí potoka Ondalík, ktorá tvorí historickú kompozičnú os obce a je aj budúcou hlavnou kompozičnou osou obce a bude v obci spĺňať funkciu hlavnej zbernej komunikácie. Pozdĺž tejto severo – južnej kompozičnej osi je rástla zástavba rodinných domov. Najnovšia bytová zástavba je pozdĺž západnej strany miestnej komunikácie, paralelne vedúcej po pravom brehu potoka Ondalík s cestou III/5576. Tu v centrálnej časti sa nachádza rímskokatolícky kostol s malým parkom, budova kultúrneho domu s priestormi obecného úradu a materskej školy a budova Jednoty ako sústredená plocha občianskej vybavenosti, ktorá je posilnená vhodnou plochou pre parkovanie osobných áut.

Ďalšie plochy občianskej vybavenosti by bolo vhodné získať dostavbou a vhodnou prestavbou blízkeho územia s možnosťou zmeny a doplnenia na funkcie služieb a obchodu. Takto by sa posilňovalo prirodzené centrum obce. V ich blízkosti na vedľajšej kompozičnej osi, ktorá je posilnená dvomi štvorbytovými domami, v jej juhozápadnej zastavanej časti, je umiestnený areál základnej školy, futbalové ihrisko a miestny cintorín s uvažovanou plochou pre výstavbu domu smútku. Na opačnej juhovýchodnej strane, mimo zastavanú časť obce je predpokladaný priestor rozvoja turistického ruchu a rekreácie, kde obec má záujem vybudovať golfové ihrisko a na hranici katastra sa nachádza archeologická lokalita mohylnika.

Takto vytvorená základná urbanistická kompozícia obce pri stanovení hlavných rozvojových zásad dáva predpoklady vytvárania kompaktného sídla. Dominantnou stavbou je rímskokatolícky kostol Nanebovzatia Panny Márie v centrálnej časti obce. Nové plochy bytovej výstavby by mohli byť na plochách súkromných pozemkov na severozápade, juhu a východe mimo teraz zastavané územie obce.

2.8. Funkčné využitie územia

Súčasťou funkčného využívania územia je určenie prípustných, obmedzujúcich alebo vylučujúcich podmienok na využitie jednotlivých plôch a intenzitu ich využitia, určenie regulácie využitia jednotlivých plôch je v záväznej časti v kapitole 3.2..

2.8.1. Obytné územia

2.8.1.1. Koncepcia rozvoja súčasného obytného územia

V roku 2001 bolo v obci Ďapalovce spolu 132 domov, z čoho trvale obývaných bolo 114, t.z. 86,4 %. Priemerný vek domov bol 32 rokov. Priemerný počet osôb na jeden byt bol v roku 2001 na úrovni 4,4 osôb, priemerná výmera obytnej plochy na 1 osobu dosiahla hodnotu 16,5 m².

Z hľadiska vybavenosti trvale obývaných bytov bolo v obci Ďapalovce 95,6 % bytov vybavených vodovodom, 90,4 % kúpeľňou alebo sprchovacím kútom, 54,4 % kanalizáciou a 43,9 % trvale obývaných bytov splachovacím záchodom.

Výstavbu nových bytov je potrebné usmerňovať predovšetkým na využitie nezastavaných pozemkov na území obce s dostatočnou výmerou v rámci zastavaného územia a čiastočnou prestavbou pôvodného bytového fondu a jeho hospodárskych častí s vytvorením rezervných plôch pre možnú ponuku s možnosťou využitia jestvujúcich sietí technickej infraštruktúry. Pri prestavbe, dostavbe a vytváraní novej zástavby je potrebné rešpektovať identitu prostredia a zohľadniť charakter obce, ktorá plní funkciu vidieckeho osídlenia. Využitím stavebnotechnických podmienok pre výstavbu je potrebné podporovať zvyšovanie kvality bývania.

Využitím možnosti situovania novej výstavby v prielukách sídla je možno umiestniť asi 23 rodinných domov.

2.8.1.2. Rozvojové plochy bývania

V riešení územného plánu obce pre bilančné obdobie do roku 2025 sú to lokality:

Číslo	Názov lokality	Poloha v obci	Výmera m ²	Orientačný počet	
				rodinných domov	bytov
L 1	Na Mikušku	v juhovýchodnej nezastavanej časti	15 612	14	14
Spolu:			15 612	14	14

Označenie lokalít je podľa grafickej časti územného plánu

Pre optimálnu organizáciu zástavby v tejto lokalite o celkovej výmere 15 612 m² pri orientačnom počte 14 rodinných domov, kde sa dá predpokladať s realizáciou približne 14 bytov, je potrebné zabezpečiť podrobné urbanistické riešenia, ktoré stanovujú podrobné podmienky zástavby. Potrebné podrobné podmienky zástavby pre novú obytnú lokalitu L 1 stanovujú urbanistická štúdia a podrobné podmienky zástavby pre zástavbu v prielukách stanovujú dokumentácie pre vydanie územných rozhodnutí. Rodinné domy sú situované za 60 dB(A) hranicu hluku. Bytová výstavba je riešená ako kontinuálny systém dotvárania jestvujúcich obytných zón v dotváraní jestvujúcich štruktúr a spôsobu zástavby, formou individuálneho bývania v rodinných domoch.

Rezervné plochy rodinných domov rieši územný plán obce pre výhľadové obdobie po roku 2025 na dvoch lokalitách a to v severnej nezastavanej časti v lokalite Na čiernych a vo východnej nezastavanej časti obce na lokalite Záhumienky. Pre optimálnu organizáciu zástavby na týchto lokalitách je potrebné zabezpečiť podrobné urbanistické riešenia, ktoré stanovujú rozsah zástavby a určujú podrobné podmienky zástavby.

2.8.2. Občianska vybavenosť a sociálna infraštruktúra

Obec má v zásade vybudovanú základnú vybavenosť. Územný plán obce k roku 2025 uvažuje so štruktúrou a kapacitou občianskej vybavenosti podľa očakávaného prirodzeného nárastu počtu obyvateľov obce. Pre výpočet jednotlivých druhov občianskej vybavenosti bola použitá metodická príručka pre obstarávateľov a spracovateľov územnoplánovacej dokumentácie vydaná ako Štandardy minimálnej vybavenosti obcí v Bratislave v roku 2002 a Zásady a pravidlá územného plánovania vpracované VUVA – urbanistické pracovisko Brno z roku 1979. Uvedené výpočty je potrebné považovať za orientačné a majú odporúčací charakter. Orientačný charakter má tiež uvádzaný počet pracovných príležitostí. Majú slúžiť používateľom územného plánu pri zostavovaní podnikateľských plánov a obci pri usmerňovaní jeho územného rozvoja. Vzhľadom na predpokladaný rozvoj obce je potrebné rozšíriť ich druhovosť a možné kapacity s ohľadom na vhodné dochádzkové vzdialenosti

k mestu Vranov nad Topľou. Pri riešení občianskej vybavenosti územný plán obce umiestňuje časti vybavenosti do už založených plôch priamo posilňujúcich jeho centrálnu časť, čím jej dajú nový charakter.

Druhovú skladbu zariadení občianskej vybavenosti územný plán obce rieši na úrovni vidieckych sídiel s prioritizovaním ich postavenia v karpatskom regióne. Kapacity týchto zariadení sú dimenzované pre potreby obyvateľov samotnej obce bez spádového územia. Výnimku tvorí iba špecifická občianska vybavenosť rekreácie turistického ruchu, jej druhovosť a kapacity, ktorá ovplyvňuje jedinečnosť prostredia a jej polohy. Zdokumentovaná návrhová časť v jednotlivých oblastiach – sférach je v svojej druhovosti odporučená, je možné ju flexibilne upravovať podľa spoločenskej požiadavky a aktuálnych potrieb. Preto nie je súčasťou záväznej časti územného plánu obce.

2.8.2.1. Školstvo

Na území obce sa nachádza jednotriedna materská škola, ktorá má kapacitu pre 25 detí a teraz ju navštevuje do 22 detí. Toto predškolské zariadenie s 3-mi zamestnancami je vyťažené, ale pre súčasné potreby obyvateľov obce je postačujúce. Materská škola sa nachádza v budove kultúrneho domu, pri ktorom je malé ihrisko s preliezkami. Stravovanie detí je zabezpečené v školskej jedálni materskej školy.

Na území obce sa nachádza dvojtriedna základná škola pre 1. – 4. ročník so 4-mi učiteľmi na samostatnom pozemku s telocvičňou. Iné druhy školských zariadení sa v obci nenachádzajú. Školu teraz navštevuje 29 školopovinných detí obce. V škole je zriadená družina a stravovanie je zabezpečené v školskej jedálni materskej školy. Žiaci vyšších ročníkov navštevujú základnú školu v neďalekej obci Holčíkovce.

Študenti stredných škôl tieto navštevujú v okresnom sídle respektíve v iných mestách kraja.

Výpočet potrieb vybavenosti:

Druh vybavenosti	štandard na 1 000 obyvateľov		potreba do roku 2025	
	podlažná plocha m ²	plocha pozemku m ²	podlažná plocha m ²	plocha pozemku m ²
školstvo a výchova	1 210	3 840	651	2 066

Výpočet je pre veľkostnú skupinu obcí s 500 - 1000 obyvateľmi

Orientačný výpočet potrieb základnej vybavenosti:

Druh vybavenia	účelová jednotka	štandard na 1 000 obyvateľov		potreba do roku 2020		
		počet účelových jednotiek	plocha pozemku m ²	počet účelových jednotiek	podlažná plocha m ²	plocha pozemku m ²
materská škola	miesto	40	1 400	22	258	753
základná škola pre 1.– 4. ročník	miesto	68	2 244	37	337	1 207

Poznámka: *modifikačný koeficient je 2,5 priemerných kapacít základnej vybavenosti

Pre budúci rozvoj obce podľa orientačného výpočtu potrieb školskej vybavenosti pri terajšom populačnom trende v bilančnom období územného plánu obce nebude potrebné vytvárať možnosť rozšírenia základnej školy ani materskej školy. Tá môže vyplývať z potreby zabezpečovania mimoškolských aktivít. Pre bilančné obdobie územného plánu je možné riešiť jej rozvoj, predovšetkým športovísk na jestvujúcom školskom pozemku aj v spojitosti so materskou školou.

2.8.2.2. Kultúra a osвета

Na území obce Ďapalovce sa nachádza kultúrny dom s viacúčelovou sálou s plochou o výmere cca 145 m² so 150 stoličkami a javiskom o výmere cca 50 m². Súčasťou kultúrneho domu je knižnica s knižným fondom cca 400 kníh a dve klubovne s celkovou plochou o výmere cca 40 m² pre deti a pre mládež. Pre ďalší rozvoj tejto funkcie je možné uvažovať s rekonštrukciou budovy kultúrneho domu. Obec vedie kroniku obce. Na kultúrnospoločenskom živote obce sa okrem pracovníkov obecného úradu podieľa tiež detský zbor Srdce anjela.

Na území obce pôsobí rímskokatolícka farnosť s farou v Holčíkovciach a kostolom Nanebovzatia Panny Márie v centrálnej časti obce so 450-imi miestami na sedenie a s celkovou kapacitou približne pre 550 osôb.

V obci Ďapalovce sú v súčasnosti vytvorené vhodné zhromažďovacie priestory pre väčšie verejné zhromaždenia občanov v budove kultúrneho domu, pred ním a na futbalovom ihrisku. Malé priestranstvo je tiež pred kostolom.

Orientačný výpočet potrieb základnej a vyššej vybavenosti:

Druh vybavenia	účelová jednotka	štandard na 1 000 obyvateľov		potreba do roku 2025		
		počet účelových jednotiek	plocha pozemku m ²	počet účelových jednotiek	podlažná plocha m ²	plocha pozemku m ²
knižnica*	miesto	30	60	16	19	32
klubovne pre kultúrnu činnosť	miesto	6	36	3	14	19
klub dôchodcov	miesto	4	22	2	10	12
univerzálna sála	sedadlo	25	187,5	13	83	101

Poznámka: * základná vybavenosť

Územný plán rieši pre ďalší rozvoj kultúrnych aktivít obce možnosť rekonštrukcie budovy kultúrneho domu. Pre uskutočnenie väčších zhromaždení občanov budú slúžiť plochy futbalového ihriska.

2.8.2.3. Telovýchova a šport

Obec má zriadené futbalové ihrisko. Pre šport sú využívané priestory kultúrneho domu pre stolný tenis a deťmi plochy na školskom dvore.

Výpočet potrieb vybavenosti:

Druh vybavenosti	štandard na 1 000 obyvateľov		potreba do roku 2025	
	podlažná plocha m ²	plocha pozemku m ²	podlažná plocha m ²	plocha pozemku m ²
telovýchova a šport	0	2 880	0	1 549

Výpočet je pre veľkostnú skupinu obcí s 500 - 1000 obyvateľmi

Orientačný výpočet potrieb základnej a vyššej vybavenosti v oblasti telovýchovy a športu je uskutočnený len pre nové potreby obce.

Územný plán rieši športový areál severne od kostola na ploche s výmerou 3 000 m², strelnicu na ploche bývalého kameňolomu v južnej časti obce a areál zimných športov so zjazdovkou na ploche s výmerou 117 840 m² a 500 m dlhým vlekom na severovýchodných svahoch Ondalíka.

Ďalšie plochy pre golfový areál a rozvoj ďalších špeciálnych druhov športu pre motokros a cyklokros vo východnej časti katastra je riešený ako výhľad po bilančnom roku 2025.

2.8.2.4. Zdravotníctvo

V obci nepôsobí žiadny lekár a nie sú vytvorené žiadne lekárske pracoviská. Lekárske služby pre občanov obce sú poskytované v blízkych Holčíkovciach. Na území obce nie je zriadená lekáreň. Najbližšia je v okresnom meste Vranov nad Topľou.

V bilančnom období je neefektívne vybudovať pre obec Ďapalovce samostatné zdravotnícke zariadenie, kde je predpokladaný počet približne 538 obyvateľov k bilančnému roku územného plánu. Komplexné zdravotnícke služby poskytuje blízka obec Holčíkovce a mesto Vranov nad Topľou, kde sú pre občanov obce aj doposiaľ poskytované. Rovnako tomu bude aj pri zabezpečení liekov.

2.8.2.5. Sociálna starostlivosť

Obec Ďapalovce nemá zriadený klub dôchodcov ale dôchodcom je poskytované stravovanie. Na poli sociálnej starostlivosti pre dôchodcov obce pôsobia dve externé pracovníčky.

Orientačný výpočet potrieb vyššej vybavenosti:

Druh vybavenia	účelová jednotka	štandard na 1 000 obyvateľov		potreba do roku 2025		
		počet účelových jednotiek	plocha pozemku m ²	počet účelových jednotiek	podlažná plocha m ²	plocha pozemku m ²
jedáleň dôchodcov	m ² odb.pl.	2,8	15,6	2	5	8

Výpočet je pre veľkostnú skupinu obcí s 500 - 1000 obyvateľmi

Pre bilančné obdobie územného plánu obce je riešený klub dôchodcov v budove kultúrneho domu.

2.8.2.6. Maloobchodná sieť

Na území obce sa nachádza jedna predajňa potravín o celkovej predajnej ploche cca 100 m² v budove Jednoty, dve súkromné predajne potravín v rodinných domoch o celkovej predajnej ploche cca 80 m² a jedna malá predajňa textilného tovaru o predajnej ploche cca 16 m².

Výpočet potrieb vybavenosti:

Druh vybavenosti	štandard na 1 000 obyvateľov		potreba do roku 2025	
	podlažná plocha m ²	plocha pozemku m ²	podlažná plocha m ²	plocha pozemku m ²
maloobchodná sieť	640	1 170	344	629

Výpočet je pre veľkostnú skupinu obcí s 500 - 1000 obyvateľmi

Odbytové plochy ďalších predajných jednotiek, ich druhovosť a možné kapacity s ohľadom na vhodné dochádzkové vzdialenosti územný plán obcí uprednostňuje umiestňovať v prvých realizačných etapách na súkromno-podnikateľskej báze v integrácii s rodinným bývaním v centrálnej časti obce, posilňujúcich jeho centrálnu časť a na tých lokalitách v rozptyle na plochách obytných lokalít obce, ktoré majú výhodnú polohu z hľadiska dostupnosti zákazníkov. V riešení územného plánu sú vytvorené územnotechnické podmienky pre možné rozšírenie v rámci jestvujúcich zariadení.

2.8.2.7. Verejné stravovanie

V obci je jedno zariadenie pohostinstva s odbytovou plochou cca 100 m² v budove Jednoty v strede obce. V tomto zariadení pracuje jeden pracovník. Stravovanie detí je zabezpečené v školskej jedálni.

Výpočet potrieb vybavenosti:

Druh vybavenosti	štandard na 1 000 obyvateľov		potreba do roku 2025	
	podlažná plocha m ²	plocha pozemku m ²	podlažná plocha m ²	plocha pozemku m ²
verejné stravovanie	90	230	48	124

Výpočet je pre veľkostnú skupinu obcí s 500 - 1000 obyvateľmi

Potreba zriadenia služieb verejného stravovania môže vyplývať z rozvoja cestovného ruchu a turizmu na území obce alebo v jeho okolí. Nové stravovacie kapacity sú riešené v budove kultúrneho domu. Ďalšie sú riešené v lokalite turizmu a cestovného ruchu v severnej a južnej časti obce s kapacitou cca 50 stoličiek (viď kapitolu 2.8.5.1.2. Konceptia rozvoja rekreácie a cestovného ruchu).

2.8.2.8. Ubytovacie služby

Ubytovacie služby na území obce sa v súčasnosti neposkytujú. Orientačný výpočet potrieb vybavenosti nie je uskutočnený pretože Štandardy minimálnej vybavenosti obcí a pravidlá územného plánovania nestanovujú pre obec tejto veľkosti plošné nároky.

Druhovosť a kapacity potrieb vybavenosti ubytovacích služieb budú postupne vyplývať z podnikateľských plánov využívatel'ov územného plánu. Nové ubytovacie kapacity sú riešené v budove obecného úradu. Ďalšie sú riešené v lokalitách turizmu a cestovného ruchu v severnej a južnej časti obce (viď kapitolu 2.8.5.1.2. Konceptia rozvoja rekreácie a cestovného ruchu).

2.8.2.9. Nevýrobné služby

Na území obce sú zabezpečované krajčírské služby s jedným pracovníkom. V oblasti občianskej vybavenosti nevýrobných služieb je možné k nim priradiť predaj palivového dreva. Ďalšie nevýrobné služby v obci nie sú poskytované.

Pohrebné služby v obci sú zabezpečované na jednom cintoríne v západnej zastavanej časti obce, ktorý pre riešenie veľkosti obce k návrhovému roku v rámci pohrebných služieb nebude dostatočný. Obec nemá zriadený dom smútku.

Výpočet potrieb vybavenosti:

Druh vybavenosti	štandard na 1 000 obyvateľov		potreba do roku 2025	
	podlažná plocha m ²	plocha pozemku m ²	podlažná plocha m ²	plocha pozemku m ²
nevýrobné služby	80	150	43	81

Výpočet je pre veľkostnú skupinu obcí s 500 - 1000 obyvateľmi

Orientačný výpočet potrieb základnej a vyššej vybavenosti:

Druh vybavenia	účelová jednotka	štandard na 1 000 obyvateľov		potreba do roku 2025		
		počet účelových jednotiek	plocha pozemku m ²	počet účelových jednotiek	podlažná plocha m ²	plocha pozemku m ²
dom smútku – nádeje*	miesto	3	27	2	8	15
cintorín**	hrob	70	455	75	0	490

Poznámka: * vyššia občianska vybavenosť

Poznámka: **modifikačný koeficient je 2,0 priemerných kapacít základnej vybavenosti

V oblasti občianskej vybavenosti nevýrobných služieb s ohľadom na predpokladaný rozvoj cestovného ruchu a turizmu, veľkosť a charakter obce a je možné uvažovať s ich vznikom. V riešení územného plánu sú vytvorené územnotechnické podmienky pre ich možné umiestňovanie podľa požiadavky ich poskytovateľov.

V územnom pláne je riešené rozšírenie cintorína severným smerom s výmerou 4 050 m², kde zároveň je riešená výstavba nového domu smútku – nádeje s kapacitou cca 50 miest.

2.8.2.10. Výrobné a opravárenské služby

V obci služby výrobného charakteru poskytuje teraz jedna súkromná drevovýroba v rodinnom dome.

Výpočet potrieb základnej a vyššej vybavenosti:

Druh vybavenosti	štandard na 1 000 obyvateľov		potreba do roku 2025	
	podlažná plocha m ²	plocha pozemku m ²	podlažná plocha m ²	plocha pozemku m ²
výrobné služby	60	120	32	65

Výpočet je pre veľkostnú skupinu obcí s 500 - 1000 obyvateľmi

Druhovosť a kapacity potrieb vybavenosti výrobných služieb budú vyplývať z podnikateľských plánov využívatel'ov územného plánu. Jednotlivé výrobné prevádzky môžu byť sčasti integrované s bývaním, preto je potrebné ich regulovať a to s tým, že budú súčasťou nevýrobných služieb resp. budú v týchto územiach lokalizované nehlukné a zároveň čisté hygienicky nezavadné prevádzky výrobných služieb.

Hlukné a nečisté prevádzky služieb je potrebné nasmerovať do časti areálu výroby a skladov pri ploche prípravy biomasy v južnej časti katastra s výmerou 13 510 m².

2.8.2.11. Správa a riadenie

Vo verejnej správe na obecnom úrade na ploche o výmere cca 100 m² pracujú 12-ti pracovníci, ktorí zabezpečujú činnosť obecnej správy, kultúry a služieb poskytovaných obcou. Obec nemá zriadenú sobášnu sieň, tá je v obci Holčíkovce, kde sa nachádza aj matrika. Na území obce nie je pošta. Pošta sa nachádza v Holčíkovciach. Spoločná úradovňa stavebného úradu pre obec Ďapalovce je v meste Vranov nad Topľou. V obci nie je zriadená úradovňa polície. Táto sa nachádza v obci Slovenská Kajňa. Obec má hasičskú zbrojnicu, ktorá sa nachádza v strede obce na vhodnom mieste v samostatnom objekte a je v dobrom stavebnotechnickom stave a s dostatočne dobrým stavom protipožiarnej techniky pozostávajúcej z dvoch hasičských striekačiek. Obec nemá zriadený dobrovoľný hasičský zbor.

Orientačný výpočet potrieb základnej a vyššej vybavenosti:

Druh vybavenia	účelová jednotka	štandard na 1 000 obyvateľov		potreba do roku 2025		
		počet účelových jednotiek	plocha pozemku m ²	počet účelových jednotiek	podlažná plocha m ²	plocha pozemku m ²
správa a riadenie	prac. miesto	1,2	43,2	0,65	16	23
hasičská zbrojnica*	m ² uprav.pl.	130	325	84	101	210

Poznámka: *modifikačný koeficient je 1,2 priemerných kapacít základnej vybavenosti

Z orientačného výpočtu potrieb základnej vybavenosti výpočtu vyplýva, že pre potreby obecného úradu v správe a riadení obce nie je potrebné jeho rozšírenie.

2.8.3. Výrobné územia

2.8.3.1. Konceptia rozvoja hospodárskej základne

2.8.3.1.1. Ťažba nerastných surovín

Podľa podkladov Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra v Bratislave sa v katastrálnom území obce Ďapalovce nenachádzajú žiadne ložiská nerastných surovín ani žiadne chránené ložiskové územie. Na území obce sa neťažia nerastné suroviny. V minulosti tu bola známa ťažba stavebného kameňa. Na území obce sa nenachádzajú ložiská nerastných surovín, ktoré by bolo vhodné ťažiť a preto v riešení územného plánu nie je potrebné vytvárať predpoklady pre ťažbu nerastných surovín.

2.8.3.1.2. Poľnohospodárstvo

V obci Holčíkovce v minulosti na pôde hospodáril Jednotné roľnícke družstvo Domaša so sídlom v obci. Poľnohospodárska činnosť je zameraná na rastlinnú a živočíšnu výrobu. Poľnohospodársky pôdny fond pozostávajúci zo 203 ha ornej pôdy a 351 ha lúk a pasienkov obhospodarujú súkromne

hospodáriaci roľníci – farmári, ktorí sú občanmi obce. Poľnohospodárska pôda zaradená podľa kódu bonitovanej pôdno–ekologickej jednotky (BPEJ) do 1.– 4. kvalitatívnej skupiny sa v katastrálnom území obce nenachádza. Podrobné údaje o kódoch BPEJ nachádzajúcich sa na území obce sú uvedené vo vyhodnotení použitia poľnohospodárskeho a lesného pôdneho fondu na nepoľnohospodárske využitie kapitoly 2.15., ktoré tvorí samostatnú textovú prílohu územného plánu. Grafické znázornenie tohto vyhodnotenia je vyjadrené vo výkrese číslo 7 grafickej časti územného plánu. Jestvujúca poľnohospodárska pôda dáva vhodné predpoklady pre rozvoj poľnohospodárskej prvovýroby pri zabránení nežiaducich javov biodiverzity. Na území obce sa nenachádzajú melioračné zariadenia v správe Hydromeliorácie š.p. Bratislava, ktoré by bolo potrebné v riešení územného plánu obce rešpektovať.

Hospodársky dvor s výmerou 25 880 m² sa nachádza v izolovanej polohe južným smerom od zastavanej časti obce. Poľnohospodárska výroba sa vo forme intenzívneho hospodárenia na hospodárskom dvore v obci nenachádza. Súkromne hospodáriaci roľník prevádzkuje chov 25 ks oviec. Riešenie územného plánu predpokladá stabilizáciu živočíšnej výroby na území jestvujúceho hospodárskeho dvora. Pri riešení zariadení na chov farmových zvierat je potrebné dodržať súčasne platnú legislatívu vo veterinárnej službe. Rozvoj poľnohospodárskej výroby je podmienený podnikateľskými zámermi vlastníkov pôdy.

2.8.3.1.3. Lesné hospodárstvo

Lesné porasty na území katastra obce Ďapalovce tvoria jeden ucelený komplex na severovýchode obce, ktorý je súčasťou Ondavskej vrchoviny a patrí do Lesného hospodárskeho celku Ďapalovce. V obci je evidovaných cca 799 ha lesa v lesnom pôdnom fonde, čo tvorí 56 % z celkovej plochy katastrálneho územia obce, ktorých vlastníckmi sú Urbariát – Pozemkové spoločenstvo Ďapalovce, Štátne lesy a dvaja súkromní vlastníci lesov. V katastrálnom území obce Ďapalovce sa nachádzajú iba hospodárske lesy, naopak nie sú vôbec plošne zastúpené ochranné lesy a lesy osobitného určenia.

V zastúpení lesných typov prevažujú lesy zmiešané lesy s prevahou listnatých, zastúpených drevinami rodu dub miestami v nižších polohách a bukového typu vo vyšších polohách. Drevná hmota je spracovávaná na pilách nachádzajúcich sa mimo územia obce.

Lesný hospodársky plán pre Lesný hospodársky celok Ďapalovce je platný na roky 1998–2008, ktorý pre hospodárenie na lesnom pôdnom fonde je potrebné považovať za záväzný.

V obci je evidovaných cca 799 ha lesa v lesnom pôdnom fonde, čo tvorí 56 % z celkovej plochy katastrálneho územia obce, ktorých vlastníckmi sú Urbariát – Pozemkové spoločenstvo Ďapalovce, Lesy Slovenskej republiky a dvaja súkromní vlastníci lesov. V katastrálnom území obce Ďapalovce sa nachádzajú iba hospodárske lesy, naopak nie sú vôbec plošne zastúpené ochranné lesy a lesy osobitného určenia.

V zastúpení lesných typov prevažujú lesy zmiešané lesy s prevahou listnatých, zastúpených drevinami rodu dub miestami v nižších polohách a bukového typu vo vyšších polohách. Drevná hmota je spracovávaná na pilách nachádzajúcich sa mimo územia obce. Riešenie územného plánu obce okrem realizácie turistických chodníkov nezasahuje do územia lesov a považuje pre súčasné a budúce hospodárenie na lesnom pôdnom fonde lesný hospodársky plán za záväzný.

2.8.3.1.4. Priemyselná, remeselná výroba a skladové hospodárstvo

Z pôvodných remesiel sa na území obce žiadne nezachovalo. V zastavanom území obce Ďapalovce ani v jej katastrálnom území sa nenachádzajú areály plošného sústredenia výroby a výrobných služieb. V intraviláne obce je umiestnená drevovýroba Lysák. V obci je zabezpečovaná výroba a spracovávanie biomasy v južnej časti katastra a východne od nej je riešená ďalšia časť plochy areálu výroby a skladov s výmerou 13 510 m². Na tejto ploche výroby, pri stanovení a dodržaní limitov trvaloudržiateľného rozvoja, je možné umiestniť len výrobu s mierne až stredne ohrozujúcimi výrobnými pochodmi, pre ktorú nie je potrebné stanoviť ochranné pásmo viac 500 m široké a ktoré nezasiahne južnú časť obytnej zástavby obce.

2.8.3.2. Stanovenie ochranných pásiem výroby

Riešenie územného plánu obce pre jednotlivé výrobné prevádzky na území obce stanovuje ochranné pásma a určuje podmienky ochrany súvislej bytovej výstavby, resp. opatrenia na zníženie ich nepriaznivých účinkov dopadu v týchto územiach.

Pásma hygienickej ochrany poľnohospodárskeho areálu v južnej časti k obytným plochám je v šírke 100 m od oplotenia, ktoré limituje početný stav chovu pri neurčení druhu hospodárskych zvierat ustajnených na jeho ploche.

Pásma hygienickej ochrany pre predpokladané druhy výroby na lokalite hospodárskeho dvora k obytným plochám obce je v šírke 500 m, ktoré zároveň limituje druhy výrobných činností na lokalite.

2.8.3.3. Požiadavky na vymiestňovanie škodlivých prevádzok výroby

Prevádzky, ktoré v súčasnosti fungujú na území obce nie sú výrazne škodlivého charakteru okrem hlučnej prevádzky drevovýroby v severnej zastavanej časti obce a preto riešenie územného plánu rieši postupné vymiestnenie tejto prevádzky do areálu výroby a skladov.

2.8.4. Plochy zelene

Aj keď samotné zastavané územie obce je posudzované ako stresový faktor v území, no na jeho ploche sa nachádza systém zelene rôznych kategórií. Územný plán rieši jednotlivé druhy funkčnej zelene na území obce.

2.8.4.1. Plochy verejnej zelene

Väčšie parkovo upravené plochy v obci absentujú. Existujúce plochy sú len pri kostole. Nové plochy verejnej zelene je potrebné zakladať predovšetkým na plochách športu a rekreácie.

2.8.4.2. Plochy zelene rodinných domov

Zeleň rodinných domov tvorí základ systému zelene v obci. Pozemok s rodinným domom je väčšinou členený na predzáhradku, zastavanú obytnú a hospodársku časť a na záhradu. Určenie prípustných, obmedzujúcich alebo vylučujúcich podmienok na využitie týchto plôch je v záväznej časti územného plánu kapitola 3.2..

2.8.4.3. Plochy vyhradenej zelene

Medzi plochy vyhradenej zelene pre potreby riešenia územného plánu obce je zahrnutá plocha cintorína o výmere 4 750 m² a plocha jeho rozšírenia s výmerou 4 050 m², ktorú je potrebné naďalej zveľaďovať a udržiavať. Iné druhy vyhradenej zelene sa v obci nenachádzajú ani ich územný plán nerieši. Určenie prípustných, obmedzujúcich alebo vylučujúcich podmienok na využitie týchto plôch je v záväznej časti územného plánu kapitola 3.2..

2.8.4.4. Plochy sprievodnej – líniovej zelene

Medzi menšie upravené plochy v obci patrí vysoká – líniová zeleň len pozdĺž cesty III/5576 ako hlavnej komunikácie. Územný plán rieši jej doplnenie v zastavanej časti obce s preferovaním jej výsadby v jej centrálnej časti. V iných častiach obce je možné ju realizovať len obmedzene z dôvodu stiesnených pomerov pôvodnej zástavby. Keďže obec má povinnosť viesť v zmysle ustanovení § 48 zákona číslo 543/2002 Z.z. pozemky vhodné pre náhradnú výsadbu za prípadný výrub drevín, riešenie územného plánu obce určilo tieto pozemky pozdĺž komunikácii a pri vytváraní parteru v obci.

Jestvujúca zeleň brehových porastov a sprievodná vegetácia potoka Ondalík v zastavanej časti obce obsahuje najmä krovinové poschodie v prepojení so stromovým. Líniová zeleň brehových porastov je zastúpená jelšovo – topoľovými a vrbovými porastmi a dopĺňa mozaikové štruktúry zelene v okolí. Zeleň brehových porastov a sprievodnú vegetáciu vodných tokov územný plán rieši v rámci protipovodňových úprav vodných tokov, kde je potrebné pre novú výsadbu použiť len druhy drevín z domácej produkcie so zachovaním prirodzených ekosystémov pri zachovaní ochranných a manipulačných pásiem.

Určenie prípustných, obmedzujúcich alebo vylučujúcich podmienok na využitie týchto plôch je v záväznej časti územného plánu kapitola 3.2..

2.8.4.5. Plochy lesov

V extraviláne obce Ďapalovce sa z krajinskej zelene najvýznamnejšie uplatňuje zeleň lesných porastov. Zeleň trvalých trávnych porastov a brehová zeleň vodných tokov i napriek tomu, že je v krajinskej štruktúre menej významne plošne zastúpená má vysokú ekologickú hodnotu a je významným

krajinným prvkom. Územný plán nerieši žiadne významné doplnenie krajinotvornej zelene vzhľadom k tomu, že táto má relatívne bohaté plošné a druhové zastúpenie v extraviláne obce.

Určenie prípustných, obmedzujúcich alebo vylučujúcich podmienok na využitie týchto plôch je v záväznej časti územného plánu kapitola 3.2..

2.8.5. Rekreačia, kúpeľníctvo a cestovný ruch

2.8.5.1. Charakter potenciálu územia a využitie

2.8.5.1.1. Potenciál územia

Hlavným rekreačným priestorom v blízkosti riešeného územia obce Ďapalovce je v rámci Prešovského kraja XIII. rekreačný krajinný celok Domaša, ktorý zahŕňa v sebe strediská turizmu pri vodnej ploche i sídla s vidieckym turizmom. Vodná nádrž sa nachádza v atraktívnom prírodnom prostredí a vytvára výborné podmienky pre pobyt pri vode, vodné športy a letnú turistiku v okolitých lesoch. V nadväznosti na letné využitie rekreačného priestoru je potrebné do rekreačných aktivít zapojiť priľahlé sídla, pričom rozvoj rekreácie v nich spájať na osobitostiach v dedinskom prostredí.

Na území obce sa nenachádza žiadny rekreačný priestor, stredisko a zariadenie a obec nemá zriadenú ani záhradkovú osadu na svojom území. Severná časť riešeného katastrálneho územia obce Ďapalovce má vhodné lokalizačné predpoklady pre jej plné rozvinutie. Predovšetkým prielomové údolie vodného toku potoka Ondalík a naň nadväzujúce zalesnené masívy Ondavskej vrchoviny poskytujú široké možnosti nenáročných turistických vychádzok a relaxácie v prírodnom prostredí. Obec má vhodné lokalizačné predpoklady ako východisko peších turistických a cykloturistických výletov predovšetkým vo väzbe na obec Rafajovce, Holčíkovce a vodnú nádrž Domaša.

Kúpeľné územia, objekty a liečivé zdroje sa v katastrálnom území obce nenachádzajú. V riešenom území sa nenachádzajú ani zdroje liečivých minerálnych vôd. V severnej časti obce sa nachádza prameň minerálnej vody, ktorý by mohol byť využiteľný pre turizmus.

Vhodné vybavenostné zázemie predstavujú obce vhodné pre vidiecku turistiku, ktoré je potrebné podporovať a prednostne rozvíjať tie druhy a formy turizmu, ktoré majú pre rozvoj v danom území najlepšie predpoklady usmerňovať rozvoj funkčno – priestorového subsystému rekreácie a turizmu v súlade s Koncepciou územného rozvoja Slovenska 2001, Regionalizáciou cestovného ruchu Slovenskej republiky a Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja. Preto je potrebné, aby obec Ďapalovce slúžila ako priestor pre rozvoj doplnkových funkcií cestovného ruchu a preto je nutné uvažovať o prepojení viacerých katastrov, predovšetkým so susednými obcami Nová Kelča a Holčíkovce pre rekreáciu a vidiecku turistiku pri vodnej ploche. Má vhodné podmienky pre letnú turistiku v atraktívnom prírodnom prostredí a vytvára výborné podmienky pre pobyt pri vode a vodné športy. Možnosti využitia miernejších terénov v okolitých lesoch sú široké.

2.8.5.1.2. Koncepcia rozvoja rekreácie a cestovného ruchu

Územný plán rieši v severnej časti obce vybudovanie vodnej plochy s 10-imi kaskádami so športovo – rekreačnou funkciou a vybudovanie Relaxačno – oddychového strediska Klenovec na ploche s výmerou 17 911 m² s hotelom s orientačnou kapacitou 80 lôžok, rehabilitačných a kúpeľníckych zariadení, reštauračným zariadením s predpokladanou kapacitou 80 stoličiek v reštaurácii, bare a vinárni, tenisovým a minigolfovým ihriskom, detským ihriskom, ohniskami, ďalším doplňujúcim vybavením a malou vodnou nádržou na severnom okraji zastavaného územia obce.

Na južnom okraji zastavaného územia, západne od cesty III/5576 je na ploche s výmerou 4 060 m² je riešené Rekreačné stredisko Ondalík, s predpokladanou kapacitou 60 stoličiek v reštaurácii a bufete a 40 lôžok turistického ubytovania, v nadväznosti na športovo-rekreačnú funkciu areálu zimných športov pre zjazdové lyžovanie. Súčasťou strediska okrem ubytovacích, stravovacích a obslužných športových zariadení motorestu bude aj čerpacia stanica pohonných hmôt.

Podporou pre obe strediska rekreácie a turistického ruchu by mal byť rozvoj agroturistiky na území obce.

Obec má väčšie predpoklady pre rekreačné využitie územia, ktoré presahujú reálne možnosti ich realizácie do konca bilančného obdobia a preto riešenie územného plánu obce ich zaradilo na obdobie výhľadu po roku 2025. Riešenie len rámcovo vymedzuje možné plochy na západných svahoch Ďapalovského vrchu s zariadenia rekreačnej plochy so zjazdovkou a lyžiarskym vlekom a golfovým ihriskom s hotelom a na opačnej strane plochy motokrosu a cyklokrosu. Vo východnej časti obce na

Chotárnom potoku je možné zriadiť ďalšiu vodnú nádrž. Konkrétne riešenia je nutné zladit' s požiadavkami ochrany prírody. Rovnako je možné plošné rozšírenie severného rekreačného areálu.

2.8.5.1.3. Dynamická rekreácia

K najviac uplatňovaným formám dynamickej turistiky patrí pešia turistika. Predovšetkým severná časť riešeného katastrálneho územia obce Ďapalovce má vhodné lokalizačné predpoklady pre jej plné rozvinutie. Predovšetkým prielomové údolie vodného toku potoka Ondalík a naň nadväzujúce zalesnené masívy Ondavskej vrchoviny poskytujú široké možnosti nenáročných turistických vychádzok a relaxácie v prírodnom prostredí. Obec má vhodné lokalizačné predpoklady ako východisko peších turistických a cykloturistických výletov predovšetkým vo väzbe na obec Rafajovce, Holčíkovce a vodnú nádrž Domaša.

Riešeným územím obce Ďapalovce prechádza hlavná turistická trasa značeného turistického chodníka (Turistický atlas Slovenska, VKÚ Harmanec, 2007):

- Červený 0921, je známy ako Chodník Čapajevovcov – vedie od Pamätníka padlým partizánom v obci Tokajík juhovýchodným smerom po územiach obci Piskorovce, Rafajovce a ďalej prechádza okolo južnej časti vodnej nádrže Domaša prepájajúc tam situované strediská rekreácie a cestovného ruchu do obce Matiaška, kde končí.

V rekreačnom stredisku Dobrá je možné z neho napojiť sa na ďalšie turisticky značené chodníky:

- Žltý 8801 – vedie od mosta na Suchom potoku v rekreačnom stredisku Dobrá v spoločnej trase severným smerom na kótu Grófna 374,9 m.n.m., odkiaľ pokračuje cez Tišavu do rekreačného strediska Valkov.
- Modrý 2870 – vedie od mosta na Suchom potoku v rekreačnom stredisku Dobrá južným smerom cez obce Kvakovce a Grúň a ďalej vedie po lesných cestách cez Dubinu pod Lysou horou na kóte 319,0 m.n.m. cez obec Tarňa na železničnú stanicu v meste Vranov nad Topľou, kde končí.
- Zelený 5776 – vedie od mosta na Suchom potoku v rekreačnom stredisku Dobrá severozápadným smerom po lesných cestách cez Detrik, Skrabské a údolím rieky Topľa na železničnú stanicu v meste Bystré, kde končí.

V obci Tokajík je možné z neho napojiť sa na ďalší turisticky značený chodník:

- Modrý 28711 – vedie od prameňa minerálnej vody v rekreačnom stredisku Nová Kelča severovýchodným smerom po lesných cestách k Pamätníku padlým partizánom a ďalej vedie na sever cez obce Brusnica, Vojtovce a mesto Stropkov západným smerom cez Baňu do Šarišského Štiavnika, kde pri minerálnych prameňoch končí.

Riešeným územím obce prechádza cyklistická trasa (Cykloturistický atlas Slovenska, VKÚ Harmanec, 2006):

- Z Hanušoviec nad Topľou k Domaši, číslo 30 – Trasa začína v meste Hanušovce nad Topľou po ceste II/556 a pokračuje cez Giraltovcu do Lomného a cestou III/5576 do Mrázoviec, Tokajíka a potom údolím potoka Ondalík do Holčíkoviec a cestou II/557 do Malej Domaše a ďalej cestou III/5573 k rekreačným zariadeniam na juhozápade Domaše do Dobrej a cez Detrik a Remeniny späť do Hanušoviec nad Topľou. Celková dĺžka tejto trasy v náročnejšom športovom trasovaní je 72,0 km s prevýšením 820/820.

Po katastrálnych územiach blízkych obci prechádzajú cyklistické trasy:

- Okolo Domaše z Vranova do Stropkova, číslo 31 – Trasa spája mestá Vranov nad Topľou a Stropkov dolinou rieky Ondava. Celková dĺžka tejto trasy v nenáročnom rekreačnom trasovaní po ceste II/557 je 41,0 km s prevýšením 310/250 m.
- Okolo Domaše, číslo 32 – Trasa začína v obci Malá Domaša a pokračuje v nenáročnom rekreačnom trasovaní po ľavom brehu rieky Ondava cestou II/557 po most cez Ondavu do Lomného a v náročnejšom športovom trasovaní cestou III/55617 do Bžian a ďalej po účelovej a lesnej ceste rekreačnými zariadeniami na pravom brehu vodnej nádrže Domaša späť do východzieho miesta v obci Malá Domaša. Celková dĺžka tejto trasy je 39,0 km s prevýšením 480/480 m.
- Z Vranova do Medzilaboriec, číslo 33 – Trasa spája mestá Vranov nad Topľou a Medzilaborce dolinou riečky Ol'ka. Celková dĺžka tejto trasy v náročnejšom športovom trasovaní po ceste II/554 je 68,0 km s prevýšením 490/315 m.

Na území obce je niekoľko zaujímavých miest s dobrými výhľadmi na obec ale aj na širšie okolie a to predovšetkým na juhu územia z Ondalíka 289,8 m.n.m. a z Ďapalovského vrchu 309,8 m.n.m., ale tiež z Uhliska na severe územia s panoramatickými výhľadmi.

2.8.5.2. Kúpeľné územia a územia prírodných a liečivých prameňov

Územia a objekty tohto charakteru sa v katastrálnom území obce nenachádzajú. V riešenom území sa nenachádzajú ani zdroje liečivých minerálnych vôd. V severnej časti obce sa nachádza prameň minerálnej vody, ktorý by mohol byť využiteľný pre turizmus.

2.9. Verejné dopravné a technické vybavenie

2.9.1. Doprava

2.9.1.1. Cestná doprava

2.9.1.1.1. Širšie dopravné vzťahy

Obec Ďapalovce leží mimo hlavných dopravných koridorov Slovenska. Nadradený skelet cestnej dopravnej infraštruktúry je zo západného smeru reprezentovaný spoločným koridorom diaľnice D1 a cesty I/18, E50 (úsek Žilina – Poprad – Prešov – Košice), na ktorý je obec nepriamo napojená pomocou cesty I/18, cesty I/15, ktorá je napojená na I/18 vo Vranove, cesty II/554 a III/55412 Jasenovce (II/554) – Holčíkovce (I/15) a cesty III/5576, ktorá sa v Holčíkovciach napája na cestu III/55412 a prechádza obcou v severojužnom smere.

Cesta I/18 je v koncepcii územného rozvoja Slovenska a v Územnom pláne VÚC Prešovského kraja definovaná v úseku Lipníky – Vranov nad Topľou – Tovarné (II/558) – Humenné/ Michalovce v rámci výhľadovej siete cestných komunikácií v systéme AGR s územnou rezervou pre rýchlostnú komunikáciu Prešov – Ubl'a.

Cesta II/554 v trase Havaj (II/575) – Ruská Kajňa – Košarovce – Tovarné – Nižný Hrabovec (I/18) – Nižný Hrušov – Trhovište – Michalovce má spojovací význam.

Cesta III/55412 v trase Giglovce (II/554) – Ďapalovce – Tokajík (III/5576) – Mrázovce (I/15) má miestny význam.

2.9.1.1.2. Doprava a dopravné zariadenia

Cesta III/55412

Obec gravituje k najbližšiemu mestu Stropkov vo vzdialenosti 22 km resp. k mestu Vranov nad Topľou vzdialenému 26 km resp. 34 km k Humennému. Cesta vo svojom priebehu katastrom obce zodpovedá približne kategórii C 6,5/50. Prejazdný úsek intravilánom obce v dĺžke cca 1 000 m prechádza koridorom šírky 9–10 m vymedzeným hranicami parciel jednostrannej súvislej zástavby rodinných domov a ľavým brehom potoka Ondalík. Cesta je v celej dĺžke prietahu bez chodníkov. Šírka vozovky je 5,5–6,0 m. Na cestu sa pripájajú cez mostné objekty široké 4,0–4,5 m bez chodníkov v troch stavebnotechnicky nevyhovujúcich stykových križovatkách miestne komunikácie pripájajúca zástavbu západne od potoka.

Vývoj intenzity dopravy na ceste III/55412 podľa celoštátneho sčítania dopravy Slovenskej správy ciest je dokumentovaný v tabuľke:

Číslo cesty	Sčítací úsek	Úsek cesty	Celoštátne sčítanie dopravy v roku /skutočné vozidlá /24hod/*				Výhľad – výpočet /skutočné vozidlá /24hod/	
			Počet a percentuálny podiel nákladných automobilov				2025**	2035
			1990	1995	2000	2005		
III/55412	03870	Jasenovce II/554 – Holčíkovce I/15	568	626	321	399	503	556
			384 NA 67,6 %	263 NA 42,0 %	125 NA 38,9 %	86 NA 21,5 %	107 NA 21,3 %	116 NA 20,9 %

Zdroj: *Celoštátne sčítanie dopravy Slovenskej správy ciest
Poznámka: **Bilančný rok územného plánu obce

Tabuľka preukazuje len veľmi nízku intenzitu dopravy v absolútnych číslach a prakticky jej stagnáciu ale s výrazným poklesom percentuálneho podielu nákladnej dopravy.

Technické riešenie

Cesta prechádza v smere juh – sever cez obec v ťažiskovej polohe a je nosnou a hlavnou distribučnou komunikáciou na území obce. V priebehu zastavaným územím obce, vzhľadom na jestvujúci veľmi úzky disponibilný dopravný priestor s cieľom v max. možnej miere zvýšiť bezpečnosť cestnej premávky s dôrazom na bezpečnosť pešieho pohybu.

Územný plán rieši:

- jestvujúcu vozovku cesty III/55412 rozšíriť v priebehu intravilánom obce na kategorijné parametre miestnej zbernej komunikácie B3–MZ 8,0/50,
- aj napriek stiesneným pomerom zrealizovať jednostranný chodník šírky 2,0(1,5) m,
- upraviť pripojenia jestvujúcich účelových a miestnych komunikácií na túto cestu podľa požiadaviek na stavebnotechnické riešenie stykových križovatiek,
- v priebehu mimo zastavané územie upraviť na kategóriu C 7,5/70.

Miestne obslužné komunikácie

Okrem zástavby, ktorá je dopravne sprístupnená priamo z cesty III/55412 pravobrežnú zástavbu sprístupňujú miestne komunikácie kopírujúce pravý breh potoka a sú na oboch koncoch ukončené slepo. Ďalšia miestna komunikácia sprístupňuje zástavbu na západnom okraji intravilánu a je na cestu III/55412 napojená v dvoch bodoch. Tieto komunikácie vznikli živelným vývojom a sú charakteristické úzkym dopravným priestorom a šírkou vozovky 3,0–4,5 m pri absencii chodníkov nekvalitnou vozovkou z penetračnej úpravy na nekvalitnom podloží.

Technické riešenie

Jestvujúce miestne obslužné komunikácie pre zabezpečenie dopravnej obsluhy jestvujúcej zástavby doplnenej v prielukách novou zástavbou je potrebné rekonštruovať na kategórie C3–MO 7,5/40 a C3–MO 6,5/30 t.z. dvojpruhové obojsmerné miestne komunikácie s navrhovaným premostením potoka na južnom okraji jestvujúcej komunikácie.

Nová miestna obslužná komunikácia riešená pre zabezpečenie dopravnej obsluhy novej lokality rekreácie a výhľadovej lokality výstavby rodinných domov je v trase jestvujúcej účelovej komunikácie v kategórii C3–MO 7,5/30.

Prístupovú komunikáciu k cintorínu je potrebné zrealizovať ako úplne novú komunikáciu v kategórii C3–MO 6,5/30 vybavenú v zmysle STN 73 6110

Pre účely ochrany pred požiarom je potrebné trvalo udržiavať voľné nástupné plochy a príjazdové cesty v súlade s § 15 ods. 1 písm. f) zákona číslo 314/2001 Z.z.

Účelové komunikácie

Polné cesty

Všetky jestvujúce polné cesty majú len zemitú, utlačenú povrchovú úpravu. Ich šírky sa pohybujú v rozmedzí 2,5–3,5 m a nemajú priamy význam pre dopravnú obsluhu obce a je ich ponechať v pôvodnom rozsahu.

Dopravné zariadenia

Z dopravných zariadení najbližšia čerpacia stanica pohonných hmôt je vo vzdialenosti 22 km v meste Stropkov a 30 km v meste Vranov nad Topľou, čo je pomerne nepriaznivý stav.

Územný plán obce s ohľadom na pripravovaný rozvoj zariadení rekreácie a cestovného ruchu rieši zriadenie čerpaciej stanice pohonných hmôt na území obce ako súčasť Rekreačného strediska Ondalík.

2.9.1.1.3. Cestná osobná hromadná doprava

Autobusová doprava je zastúpená autobusmi SAD. V obci sú dve priebežné obojstranné zastávky na ceste III/55412. Zastávky sú jednostranne vybavené drevenými prístreškami veľmi slabej architektonickej úrovne. Autobusy zastavujú na jazdnom pruhu.

Vzhľadom na stabilizovanú zástavbu obce a tým dané reálne dochádzkové vzdialenosti je treba považovať súčasné situovanie zastávky v obci za vyhovujúce. Pre zlepšenie bezpečnosti cestnej premávky je potrebné všetky zastávky vybaviť zastávkovými pruhmi. Všetky zastávky tiež je potrebné vybaviť architektonicky a funkčne primeranými prístreškami a vybudovať nástupné hrany pre bezpečné a pohodlné nastupovanie a vystupovanie.

2.9.1.1.4. Parkovacie, odstavné plochy a priestranstva, garáže

V obci nie sú vybudované špecializované plochy pre statickú dopravu, existujú len plochy vývojom prispôsobené pre túto funkciu.

Pre obyvateľov obce a pre objekty občianskej vybavenosti, výrobné prevádzky sú v obci riešené odstavné plochy pre stupeň motorizácie 1 : 2,5 a pomer dĺžby dopravnej práce individuálnej automobilovej dopravy ku ostatnej 25 : 75.

Pri objektoch občianskej vybavenosti sa na parkovanie využívajú rozptylové plochy, spevnené aj nespevnené priľahlé plochy a prístupové komunikácie. Potreba parkovania pre lokality rodinných domov je vykrytá na vlastných pozemkoch.

Stanovenie orientačného počtu odstavných a parkovacích miest v intenciách STN 736110 a korekcii zohľadnením miestnych potrieb na jednotlivých parkoviskách pre objekty občianskeho vybavenia:

Číslo	Druh objektu	Počet stojísk	Plocha parkoviska celkom (m ²)	Doba parkovania	Poznámka
P 1	obecný úrad, kultúrny dom,	5	100	do 2 hod.	spoločné parkovisko na obecnom pozemku
	ubytovanie	5	100	do 8 hod.	
P 2	základná škola, futbalové ihrisko	10	125	do 2 hod.	parkovací pruh
P 3	kostol	10	200	do 2 hod.	na obecnom pozemku
P 4	dom smútku – nádeje, cintorín	10	125	do 2 hod.	parkovací pruh
Spolu:		40	650		

Poznámka: Orientačná výmera parkoviska pre jedno osobné vozidlo 20,0 (stojisko 12,5) m² a jeden autobus 78,0 (stojisko 40,25) m²

Územný plán pre potreby turistického ruchu rieši parkovisko P 5 v areáli zimných športov na ploche parkovacích pruhov o výmere 250 m² pre 20 osobných áut s možnosťou parkovania do 8 hodín. Pre ďalšie rekreačné areály budú riešené v príslušných dokumentáciách na plochách areálov. Pre areál výroby a skladov ich rieši na výlučne na pozemku výrobného areálu.

2.9.1.1.5. Hlukové pásma cestnej dopravy

Na ceste III/55412 v sledovanom úseku cez obec v roku 2005 bolo uskutočnené sčítanie dopravy, ktoré preukázalo minimálnu intenzitu dopravy (viď tabuľka). V zmysle prílohy číslo 2. k nariadeniu Vlády Slovenskej republiky číslo 339/2006 Z.z., „Prípustné hodnoty hluku vo vonkajšom prostredí...“ nie je najvyššia hodnota ekvivalentného hluku L_{Aeq} v dennom období v obytnom území v okolí ciest III. triedy sledovaná.

V obci neboli zaznamenané ani sťažnosti občanov na hluk na základe subjektívnych pocitov.

2.9.1.2. Pešie komunikácie

Chodníky súbežné s cestou III/55412 alebo pri miestnych komunikáciách nie sú a všetok peší pohyb sa realizuje po vozovke. Neusporiadaný a rôznorodý dopravný priestor cesty III/55412 pri absencii chodníkov vytvára možnosti kolízie s chodcami.

Územný plán obce rieši tento zásadný problém realizáciou obojstranného chodníka šírky 2,0 m a v stiesnených pomeroch 1,5 m pozdĺž cesty III/55412 a jednostranných chodníkov pozdĺž miestnych komunikácií.

2.9.1.3. Cyklistická doprava

V obci nie je v súčasnosti segregovaná cyklistická doprava. Územný plán nerieši jej segregáciu ani po ceste III. triedy ani po miestnych komunikáciách. Cyklistická doprava v obci je využívaná za účelom dochádzky k objektom občianskeho vybavenia, do zamestnania a za účelom cykloturistiky.

Územný plán obce rieši možné napojenie na značené chodníky a tým umožniť zokruhovanie výletných a cykloturistických trás s rôznou dĺžkou a obtiažnosťou, vytvárajúcou optimálne podmienky pre prepojenie riešených aktivít v území a centrom obce.

2.9.1.4. Železničná doprava

Cez obec ani cez jej kataster neprechádza žiadna železničná trať. Najbližšia železničná stanica je v meste Vranov nad Topľou vo vzdialenosti 24 km a v meste Humenné vzdialenom 26 km na nadregionálnej jednokoľajnej trati číslo 193 Prešov – Vranov – Humenné.

2.9.2. Vodné hospodárstvo

2.9.2.1. Zásobovanie pitnou a prevádzkovou vodou

2.9.2.1.1. Rozbor súčasného stavu

Obec nemá vybudovaný vodovod. Objekty občianskej vybavenosti a veľká časť rodinných domov je zásobovaná z vlastných studní z veľkej časti cez malé domové vodárne typu DARLING.

Vodné zdroje (studne) v obci sú malej výdatnosti bez potrebných ochranných pásiem a preto kvalita vody nevyhovuje SNT 75 7111 a STN 75 7211. Nakoľko je nedostatok vody v studniach a voda je závadná, je nutné v obci vybudovať verejný vodovod, ktorý vylúči zásobovanie z vlastných studní.

Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. Košice vo svojom vyjadrení zo dňa 17. 5. 2007 uvádza že z koncepcného hľadiska výhľadovo predpokladajú zásobovanie obyvateľov obce pitnou vodou riešiť napojením na jestvujúci skupinový vodovod Slovenská Kajňa – Benkovce po jeho rozšírení.

Ako zdroj vody pre obec budú slúžiť vodné zdroje Rekreačná oblasť Domaša – vrty KB 1-3 Slovenská Kajňa s bilančnou výdatnosťou $Q = 14,6 \text{ l/s}$. Z čerpacej stanice situovanej v areáli vodných zdrojov je voda výtlačným potrubím DN 225 – 4 360 m dopravená do vodojemu Malá Domaša – 250 m³ a Rekreačná oblasť Domaša: 2 x 650 m³ vybudovanom na kóte dna 258,50 m.n.m. Z vodojemu Rekreačná oblasť Domaša (vetva C) sú zásobované obce Giglovce, Jasenovce, Girovce, Rekreačná oblasť Domaša a prírodné potrubie o celkovej dĺžke 9 548 m je ukončené vo vodojeme Košarovce o obsahu 250 m³. Z dôvodu nutnosti riešenia bilančného deficitu (cca 15,0 l/s) po výhľadovom napojení ďalších obcí sa predpokladá prepojenie skupinového vodovodu na prívod vody DN 1 000 Starina – Košice pri obci Továrne (VŠ 31). Prírodným potrubím (vetva A) DN 160 bude voda gravitačne privedená do vodojemu Malá Domaša a do čerpacej stanice Slovenská Kajňa. Po trase sa napojí obec Ondavské Matiašovce so samostatnou akumuláciou vody.

Výhľadové zásobovanie obce Rafajovce pitnou vodou je riešené napojením na jestvujúce zásobné potrubie DN 160 z vodojemu Rekreačná oblasť Domaša. Z vetvy C budú potrubím DN 160 a 110 zásobované pitnou vodou obce (každé spotrebisko s vlastnou akumuláciou vody) Holčíkovce, Ďapalovce a Piskorovce.

2.9.2.1.2. Výpočet potreby pitnej a úžitkovej vody pre bytový fond

Je vykonaný podľa Vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky 684/2006 Z.z. zo 14. novembra 2006, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a verejných kanalizácií.

Špecifická potreba vody:

1.2 Byty s lokálnym ohrevom teplej vody a vaňovým kúpeľom: 135,0 l/osoba, deň

1.1 Základná vybavenosť - Obec do 1 000 obyvateľov: 15,0 l/osoba, deň

Spolu: 150,0 l/osoba, deň

Obec nemá vybudovanú kanalizáciu a preto je potreba znížená o 25 %: 112,5 l/osoba, deň

Priemerná potreba vody (l/s):

2007: 490 ob. x 112,5 l/ob.d = 55 125 l/deň = 0,64 l/s

2025: 540 ob. x 150,0 l/ob.d = 81 000 l/deň = 0,94 l/s

2035: 580 ob. x 150,0 l/ob.d = 87 000 l/deň = 1,01 l/s

Maximálna denná potreba vody $Q_m = Q_p \times k_d$ ($k_d = 2,0$) (l/s):

2007: 2,0 x 55 125 l/deň = 110 250 l/deň = 1,28 l/s

2025: 2,0 x 81 000 l/deň = 162 000 l/deň = 1,87 l/s

2035: 2,0 x 87 000 l/deň = 174 000 l/deň = 2,01 l/s

Pričom k_d = súčiniteľ dennej nerovnomernosti.

Maximálna hodinová potreba vody $Q_h = Q_m \times k_h$ ($k_h = 1,8$):

2005: 1,8 x 120 000 l/deň = 216 000 l/deň = 2,50 l/s

2025: 1,8 x 162 000 l/deň = 291 600 l/deň = 3,37 l/s

2035: 1,8 x 174 000 l/deň = 313 200 l/deň = 3,62 l/s

Pričom k_h = súčiniteľ hodinovej nerovnomernosti.

Ročná potreba vody 2005: $Q_r = Q_p \times 365 = 55,1 \times 365 = 20 111,5 \text{ m}^3/\text{rok}$

Potrebný hydrodynamický tlak (min.):

Podľa STN 92 0400 najnepriaznivejšie umiestnené odberné miesto má mať hydrostatický pretlak 0,25 MPa. Podľa STN 75 5401 pri zástavbe do dvoch nadzemných podlaží stačí pretlak 0,15 MPa a maximálny pretlak v najnižších miestach siete nemá prevyšovať 0,6 MPa max. 0,7 MPa.

Výpočet objemu vodojemu $Q_v = Q_m \times 0,6$ (min. 60 %):

rok 2005: $110,2 \text{ m}^3/\text{d} \times 0,6 \% + 72,4 \text{ m}^3 = 138,5 \text{ m}^3$

rok 2035: $174,0 \text{ m}^3/\text{d} \times 0,6 \% + 72,4 \text{ m}^3 = 176,8 \text{ m}^3$

Osadenia vodojemu: Kóta dna vodojemu: 240,00 m.n.m.

kóta max. zástavby 210,00 m.n.m.

kóta min. zástavby 195,00 m.n.m.

Vodojem objemu 150 m³ vybudovaný na kóte dna 240,00 m.n.m. zásobuje jestvujúcu a navrhovanú zástavbu v I. tlakové pásmo.

Požiarna potreba vody:

Podľa STN 92 0400 – Požiarna bezpečnosť stavieb a zásobovanie vodou na hasenie požiarov uvádza v čl. 4.7 Nadzemné požiarné hydranty (podzemné hydranty) sa osadzujú na vodovodnom potrubí,

ktorého najmenšiu menovitú svetlosť DN, odporúčaný odber pre výpočet potrubnej siete a najmenší odber z hydrantu po pripojení mobilnej techniky stanovuje tabuľka 2. Položka 2 a to:

- a) Nevýrobné stavby s plochou $120 < S < 1\,000 \text{ m}^2$.
- b) Výrobné stavby, sklady v jednopodlažnej stavbe s plochou $S = < 500 \text{ m}^2$ je potrubie DN 100 mm pri odbere $Q = 6 \text{ l/s}$ pre odporúčanú rýchlosť $v = 0,8 \text{ m/s}$ a pri odbere $Q = 12 \text{ l/s}$ pre $v = 1,5 \text{ m/s}$ (s požiarom čerpadlom) a najmenší objem nádrže vody na hasenie požiarov je 22 m^3 .

2.9.2.1.3. Technické riešenie

Územný plán obce rieši celooobecný gravitačný vodovod. Zásobovanie obce pitnou vodou je riešené napojením na jestvujúce zásobné potrubie DN 160 z vodojemu Rekreačná oblasť Domaša. Z vetvy C budú prívodným potrubím DN 160 zásobované obce. Z prívodného potrubia cez prívodné potrubie D 90 bude voda dopravená do vodojemu Ďapalovce obsahu 150 m^3 , vybudovaného západne nad dedinou na kóte dna 240,00 m.n.m. Z vodojemu cez zásobné a rozvodné potrubia D 110 mm, budú zásobované jestvujúce aj riešené objekty cez prípojky. Potrubie bude trasované v zelenom páse alebo v chodníku. Rozvodné potrubia je potrebné zokruhovať tak, aby spoľahlivo zásobovali odberateľov.

2.9.2.2. Odvádzanie a čistenie odpadových vôd

2.9.2.2.1. Rozbor súčasného stavu

Obec nemá vybudovanú verejnú kanalizáciu. Objekty občianskej vybavenosti a veľká časť rodinných domov majú vybudované vlastné žumpy. Časť rodinných domov má domovú kanalizáciu zaústenú do priekop, alebo priamo do potoka, čo je spolu s vyvázaním žump hygienickou závadou, pre ktoré je potrebné vybudovať kanalizáciu. Dažďové vody z intravilánu sú odvádzané priekopami a rigolmi, ktoré sú zaústené do potoka. Priekopy a rigoly sú neudržiavané a zanesené.

Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. Košice vo svojom vyjadrení zo dňa 17. 5. 2006 odporúča riešiť odkanalizovanie obce vybudovaním verejnej kanalizácie so samostatnou ČOV. Koncepcia je v súlade s Plánom rozvoja verejných kanalizácií pre územie Slovenskej republiky spracovanom Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky, 2006, kde je obec zaradená ako samostatná aglomerácia.

2.9.2.2.2. Výpočet množstva splaškových vôd k roku 2035

Výpočet množstva splaškových vôd k roku 2035 je vykonaný podľa STN 75 6701 a Vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky číslo 684/2006 Z.z. zo 14. novembra 2006, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a verejných vodovodov a kanalizácií.

Max. množstvo splaškových vôd: $Q_{h \max} = k_{h \max} \times Q_{24} = 3,0 \times 1,01 \text{ l/s} = 3,03 \text{ l/s}$

Min. množstvo splaškových vôd: $Q_{h \min} = k_{h \min} \times Q_{24} = 0,6 \times 1,01 \text{ l/s} = 0,61 \text{ l/s}$

Pričom $k_{h \max}$ a $k_{h \min}$ sú súčinitele hodinovej nerovnomernosti podľa STN 73 6701, Tab. 1.

Q_{24} - priemerný denný prietok.

Výpočet množstva BSK₅: $580 \text{ ob.} \times 60 \text{ g/ob.d} = 34\,800 \text{ g/d} \times 365 = 12\,702,0 \text{ kg/rok.}$

2.9.2.2.3. Technické riešenie

Územný plán obce rieši vybudovanie celooobecnej gravitačnej kanalizácie s čerpacou stanicou. Gravitačná splašková kanalizácia DN 300 mm je zaústenú do kontajnerovej čistiare odpadových vôd BCTS 90 pod obcou a vypúšťanie vyčistených odpadových vôd je do recipienta potoka Ondalík pod zastavanou časťou obce. Trasovanie kanalizácie je v zelenom páse, chodníku alebo v miestnych cestách.

Kontajnerové čistiare BCTS slúžia pre čistenie splaškových odpadových vôd. Biologický reaktor – kontajnerová jednotka obsahuje mechanické pred čistenie, denitrifikáciu, nitrifikáciu, separáciu a kalojem. Súčasťou dodávky je zdroj stlačeného vzduchu – dúchadlo a elektrický rozvádzač. Všetky procesy čistenia prebiehajú autoregulačne v priebehu dňa, resp. týždňa. BCTS 90 má kapacitu 600 EO, množstvo vôd $86 - 104 \text{ m}^3 \text{ d}^{-1}$ a kvalita vyčistenej vody BSK₅, $15 - 25 \text{ mg l}^{-1}$.

Územný plán obce rieši odvod dažďových vôd v čo najväčšej miere ponechať na vsiaknutie do terénu, ktorý je potrebné upraviť tak, aby nevsiaknuté dažďové vody boli odvedené do rigolov, priekop a do recipientu potokov po predchádzajúcom zachytení plávajúcich látok pred vyústením do recipienta.

2.9.3. Energetika a energetické zariadenia

2.9.3.1. Zásobovanie elektrickou energiou

2.9.3.1.1. Rozbor súčasného stavu

Obec Ďapalovce je v súčasnosti zásobovaná elektrickou energiou z distribučných trafostaníc 22/0,4 kV uvedených v tabuľke „Prehľad o jestvujúcich trafostaniciach v obci“. Trafostanice sú napájané po VN strane prípojkami VN tvorenými vodičmi 3x35 AlFe 6 od kmeňovej VN linky VSD číslo 230 na podporných bodoch.

Prehľad o jestvujúcich trafostaniciach v obci:

Označenie	Umiestnenie	Výkon /kVA/		Prevedenie	Prevádzkovateľ
		Obec	cudzie		
TS 1	v uličke	250	–	mrežová	VSD
TS 2	pri Jednote, pohostinstve, na hlavnej	630	–	C2 a ½ stĺp	VSD
TS HD	hospodársky dvor	–	160		1-účelová
Celkom Sc /kVA/:		880	160		

Elektrické stanice (transformovne) VVN/VN zásobujúce danú oblasť:

Lokalita	Inštalovaný výkon /MVA/	Prevod /kV/	Prevádzkovateľ
ES Svidník	25+40	110/22	VSD

Vedenia VVN a VN prechádzajúce lokalitou:

Číslo vedenia	kV	Trasa od – do	Vedenie	Prevádzkovateľ
VN 230	22	ES Svidník	jednoduché	VSD

Sekundárne elektrické rozvody NN a verejné osvetlenie:

Existujúce sekundárne elektrické rozvody NN sú realizované vzdušným vedením na podporných bodoch (na betónových stĺpoch) v trasách situovaných vedľa miestnych komunikácií.

Kmeňové vedenia sú prevažne tvorené vodičmi prierezu 3 x 70+50 mm² AlFe6, resp. 4 x 70/11 AlFe v trase vedľa hlavných miestnych komunikácií, odbočky do uličiek vodičmi prierezu 4 x (25–35) mm² AlFe6. Existujúce verejné osvetlenie je tvorené vodičom 16–25 mm² AlFe a výbojkovými svietidlami na podporných bodoch NN siete s napojením a ovládaním z rozvádzača verejného osvetlenia.

2.9.3.1.2. Energetická bilancia potrieb elektrickej energie

Bilancie celkového elektrického príkonu pre bytový a nebytový fond sú vypočítané v zmysle zásad pre navrhovanie distribučných sietí VN a NN podľa metodiky Pravidiel pre elektrizačnú sústavu číslo 2 vydanú SEP v roku 1983 a dodatku P1 z roku 1990.

Celkový počet odberov–domácnosti aj s ohľadom na potrebu rekonštrukcie a modernizácie prestarlého bytového fondu:

114 bytov (Štatistický úrad – sčítanie 2001) + 37 bytov (podľa 2.8.1.2) = 151 bytov je rozdelený podľa kategórie bytového odberu v zmysle STN 33 2130 čl.4.1 a Pravidiel pre ES číslo 2, čl.4.2.1. a tab. číslo 3.3–realizačný stav nasledovne:

kategória	podiel bytov %	počet bytov	jednotkový príkon na byt kVA	celkový príkon kVA
A	40	60	$0,9 + 3,6/\sqrt{n} = 1,4$	84,0
B1	0	0	$1,2 + 4,8/\sqrt{n} = 0$	0
B2	50	76	$1,8 + 7,2/\sqrt{n} = 2,7$	202,0
C1	10	15	$6,0 + 4,0/\sqrt{n} = 7,1$	107,0
C2	0	0	$12,0 + 8,0/\sqrt{n} = 0$	0
Podielové zaťaženie od bytového fondu celkom je Sc_1 /kVA/				403,0

Príkon podľa jednotlivých kategórií:

- kategória A – elektrická energia na osvetlenie a domáce spotrebiče do 3,5 kVA
- kategória B1 – elektrická energia na osvetlenie a domáce spotrebiče do 3,5 kVA + príprava pokrmov elektrickými spotrebičmi nad 3,5 kVA
- kategória B2 – elektrická energia na osvetlenie a domáce spotrebiče do 3,5 kVA + príprava pokrmov elektrickými spotrebičmi nad 3,5 kVA + elektrický ohrev teplej úžitkovej vody
- kategória C1 – elektrická energia na osvetlenie a domáce spotrebiče do 3,5 kVA + príprava pokrmov elektrickými spotrebičmi nad 3,5 kVA + elektrický ohrev teplej úžitkovej vody + elektrické vykurovanie zmiešané priamotopné a akumulčné
- kategória C2 – elektrická energia na osvetlenie a domáce spotrebiče do 3,5 kVA + príprava pokrmov elektrickými spotrebičmi nad 3,5 kVA + elektrický ohrev teplej úžitkovej vody + elektrické vykurovanie zmiešané priamotopné a akumulčné + elektrické vykurovanie akumulčné

Podielové zaťaženie na občiansku a technickú vybavenosť:

Celkový počet odberov – podnikatelia, vrátane odberov verejnej správy: 7 odberov jestvujúce (VSD a.s. – 2/2006) + 3 nové = 10 odberov: 147 + = 300 = 447 kVA

Podielové zaťaženie pre obec v kVA:

Rok	2006	2025
Sc1 – bytový fond	266	403
Sc2 – občianska a technická vybavenosť	147	447
Sc – Celkom pre obec	413	850

2.9.3.1.3. Transformačné stanice a elektrické VN prípojky

Výpočet celkového inštalovaného výkonu transformačných staníc 22/0,4kV s prihliadnutím na dovolené zaťažovanie, ktorý je zameraný na výpočet potrebného počtu DTS do roku 2025, bude:

$$S_{DTS} = S_c / 0,75 = 850 / 0,75 = 1\,134 \text{ kVA}$$

pre St = 160 je potrebné 7,0 a teda 7 trafostaníc o výkone 160 kVA.

pre St = 250 je potrebné 4,5 a teda 5 trafostaníc o výkone 250 kVA.

Prehľad o riešených trafostaniciach v obci Ďapalovce:

Označenie	Umiestnenie	Výkon / kVA /		Prevedenie	Prevádzka	Úprava
		súčasný stav	nový stav			
TS 1	v uličke	250	400	mrežová	VSD	rekonštrukcia
TS 2	pri Jednote na hlavnej	630	630	C2 a ½ stĺp	VSD	bez zmeny
TS HD	hospodársky dvor	160	160	mrežová	1-účelová	bez zmeny
TS 3	lokalita L 1	–	250	stožiarová	VSD	nová
TS 4	pri stredisku Klenovec	–	160	stožiarová	VSD	nová
Obec spolu:		880	1 440			
Celkom:		1 040	1 600			

Pre riešený rozvoj sídla je potrebné:

1. S postupom rekonštrukcii, dostavby a tiež zástavby nových bytových jednotiek v navrhovaných lokalitách a výstavby športovo-rekreačnej a občiansko-technickej vybavenosti zrekonštruovať príslušné existujúce trafostanice, resp. zriadiť nové trafostanice s postupným zvyšovaním výkonu po určené cieľové hodnoty podľa tabuľky „Prehľad o riešených trafostaniciach v obci Ďapalovce“ s prepojením na existujúcu sekundárnu sieť NN.
2. Vybudovať príslušné VN prípojky k novým transformačným staniciam z linky VN číslo 230 takto:
 - k novým TS 3 a TS 4 samostatnými prívodmi vzdušným vedením (vodiče AlFe) na podperných bodoch.

2.9.3.1.4. Sekundárne elektrické rozvody NN

Z riešenia územného plánu obce vyplýva potreba:

1. Zrekonštruovať existujúcu sekundárnu vzdušnú sieť NN – všetky hlavné kmeňové vedenia na prierez 70 mm² (kábel) pre plošné zabezpečenie odberu elektrickej energie, pokiaľ sa to medzičasom nezrealizovalo.
2. Zrealizovať prívody NN od TS do nových lokalít káblovými vedeniami vzduchom/v zemi a vybudovať novú sekundárnu sieť NN v nových lokalitách rozvodmi v zemi v chodníkoch popri komunikáciách s prepojením na existujúce siete NN – rozpracovať podrobnejšie v stupňoch projektovej dokumentácie.

Pre návrh elektrorozvodov VN a NN v projektových dokumentáciách jednotlivých stavieb používať štandardy materiálov VSD.

2.9.3.1.5. Verejné osvetlenie

Z riešenia územného plánu obce vyplýva potreba rekonštrukcie existujúceho verejného osvetlenia – vymeniť staré a poškodené svietidla za nové.

Verejné osvetlenie v nových lokalitách je potrebné riešiť samostatnými rozvodmi v zemi s osvetľovacími telesami na stožiaroch.

2.9.3.2. Zásobovanie plynom

2.9.3.2.1. Rozbor súčasného stavu

Obec nie je plynofikovaná. Obec má spracovanú „Plynofikačná štúdia Vranov – Sever II. SPP – distribúcia a.s. Bratislava neuvažuje s riešením plynofikácie obce.

2.9.3.2.2. Technické riešenie

Pre veľkú vzdialenosť obce od zdroja plynu územný plán nerieši plynofikáciu obce.

2.9.3.3. Zásobovanie teplom

Zdroje a zariadenia na výrobu tepla väčšieho rozsahu sa v obci nenachádzajú. Zásobovanie teplom v obci je riešené po jednotlivých objektoch samostatne. Výroba tepla v objektoch rodinných domov je zabezpečená individuálne plynom, spaľovaním hnedého uhlia a dreveného odpadu. Pri stanovení tepelnej potreby je potrebné vychádzať z STN 383350 o zásobovaní teplom, že budovy v obci sa nachádzajú v krajine s najnižšou oblastnou teplotou -18°C . Územný plán obce aj naďalej považuje fosílna paliva za hlavný zdroj tepla s možnosťou využitia doplnkových zdrojov energie a odporúča uvažovať so zmenou palivovej základne prechodom na biomasu. V prípade nedostatočného využitia orných pôd pre poľnohospodárske účely, je možné tieto plochy preorientovať na pestovanie plodín pre energetické účely a ich využitie pri zásobovaní teplom.

2.9.4. Napojenie územia na telekomunikačné a informačné siete

2.9.4.1. Stav a nároky na telefonizáciu

Obec Ďapalovce je súčasťou Regionálneho technického centra Východ.

Obec má vlastnú telefónnu ústredňu umiestnenú v prenajatom priestore pri obecnom úrade, ktorá je napojená optickým úložným káblom na telefónnu ústredňu HOST Prešov v smere od Rafajoviec.

Jestvujúca miestna telefónna sieť je realizovaná vzdušným káblom s napojením účastníkov vzdušným káblovým vedením z účastníckych rozvádzačov umiestnených na drevených pätkovaných stožiaroch v trasách situovaných vedľa miestnych komunikácií. Technické údaje o kapacite a využití telefónnej ústredne, miestnej telefónnej sieti a prípojných kábloch sú predmetom obchodného tajomstva Slovak Telecom a.s..

2.9.4.2. Rozvoj pevných telekomunikačných sietí

Územný plán rieši rozvoj pevných telekomunikačných sietí u jestvujúcich telefónnych rozvodov kabelizáciou všetkých jestvujúcich nadzemných rozvodov v obci úložným káblom v zemi kopírovaním vzdušnej trasy a u nových telefónnych rozvodov do všetkých nových ulíc obce pre možnosť pripojenia každého bytu káblovými rozvodmi situovanými vedľa miestnych komunikácií.

Územný plán rieši rozvoj nových pevných telekomunikačných liniek pre 1,5 páru účastníckych prípojok a dva páry pre novú občiansku vybavenosť, čo je pre nárast:

37 nových bytov čo je 56 účastníckych prípojok

3 občianska vybavenosť čo je 6 účastníckych prípojok

Celkom je potom potrebných 62 nových účastníckych prípojok.

Územný plán pri riešení rozvoja nových lokalít rodinných domov, podnikateľskej činnosti, športových aktivít nevymedzuje trasu – koridor pre následné uloženie telekomunikačných káblov v lokalite. Pre toto je potrebné zabezpečiť podrobné urbanistické riešenie, ktoré stanoví podrobné podmienky zástavby (dokumentácia pre vydanie územného rozhodnutia) a tým aj koridor trás s ohľadom na priestorové usporiadanie v zmysle platných STN. Napojovací bod pre nové lokality a užívateľov určí správca pri začatí územného konania, či to bude z rozvodu miestnej telefónnej siete alebo z jestvujúcej telefónnej ústredne novou prípojkou a toto bude potrebné dodržať pri realizácii novej výstavby.

Rozšírenie telefónnej ústredne, miestnej telefónnej sieti telefónnej sieti a ich uloženie do zeme zabezpečia podľa potreby na vlastné náklady správca siete.

2.9.4.3. Telekomunikačné a rádiokomunikačné zariadenia

Úložný kábel T-Com a.s. prichádza ku obci od Rafajoviec popri hlavnej ceste do samostatného objektu dig. Telefónna ústredňa pri obecnom úrade a prechádza na kábel úložný pre vzdušné rozvody miestnej telefónnej siete. V lokalite sa nenachádzajú zariadenia a podzemné telekomunikačné siete T-Mobile Slovensko a.s., spoločnosti Orange Slovensko a.s., ani nie sú požiadavky, ktoré by mali byť zohľadnené v riešenom územnom pláne obce a preto územný plán obce nerieši v tejto oblasti technickej infraštruktúry žiadne úpravy ani zmeny.

V lokalite na súradniciach $21^{\circ}45'42''/49^{\circ}03'51''$ sa nachádza televízny prevádzač –TVP Ďapalovce, Rádiokomunikácie.

Miestny rozhlas je vedený z rozhlasovej ústredne situovanej v budove obecného úradu. Odtiaľ je vyvedený vzdušný rozvod vedený na samostatných oceľových stožiaroch. Príjem televízneho a rozhlasového signálu v obci je zabezpečený individuálne prostredníctvom antén.

2.10. Ochrana prírody

2.10.1. Koeficient ekologickej stability

Pre potreby výpočtu tohto koeficientu sú ekologicky najhodnotnejšie prirodzené krajinné prvky – predovšetkým lesy, lúky, pasienky, vodné plochy, ktorým pri výpočte priradujeme vysoké hodnoty koeficientu ekologickej významnosti. K ekologicky najmenej hodnotným prvkom krajiny patria antropogénne prvky s nepriaznivým vplyvom na krajinu, ako sú predovšetkým zastavané plochy vrátane poľnohospodárskych areálov, komunikačných ťahov a tiež plochy intenzívne využívaného poľnohospodárskeho pôdneho fondu – orná pôda.

Riešené územie má veľký podiel krajinných prvkov s ekostabilizačnou hodnotou, tie sú viac menej priestorovo rozložené v súvislosti so socioekonomickými aktivitami obyvateľstva v minulosti. Blokom orné pôdy a zastavanému územiu ako prvkom málo stabilným alebo ekologicky nestabilným úspešne konkurujú prvky s vysokou hodnotou ekologickej stability – lesné porasty, vodné toky so sprievodnou vegetáciou, vlhké alebo suchšie lúky poloprárodnej povahy.

Lesné pozemky majú viac ako polovičné zastúpenie (56 %), trvalé trávne porasty tvoria asi 25 %, vodné plochy asi 1 %. Tieto pozitívne prvky predstavujú spolu 82 % plochy riešeného územia.

Nelesnej drevnej vegetácie, ktorá sa do výpočtu KES nepoužíva zaberá asi 4 % plochy.

Z negatívnych prvkov orná pôda zaberá 14 % plochy, zastavané územie približne 2 % a ostatné plochy 1 % (patria k nim aj záhrady s nízkou ekostabilizačnou hodnotou). Tieto z hľadiska ekologickej stability negatívne prvky predstavujú spolu 17 % plochy riešeného územia. Koeficient ekologickej stability pre územie obce Ďapalovce dosahuje hodnotu 3,96 (Krajinno-ekologický plán obce Ďapalovce, 2007), čo predstavuje územie s viac ako priemernou ekologickou stabilitou. Táto hodnota vyjadruje kvantitatívnu mieru ekologickej stability resp. narušenia ekologických väzieb v katastrálnom území. Pre úplnosť je však potrebné poznamenať, že táto hodnota obsahuje iba kvantitatívne hodnotenie z pohľadu súčasnej krajiny štruktúry a nezahrňuje kvalitatívny rozmer prvkov, napr. znečistenie zložiek životného prostredia. Hodnota KES 3,96 vyjadruje, že riešené územie má takmer štvorpätinový stupeň ekologickej stability (najvyššia hodnota je 5,0). Na základe tohto faktu je potrebné len mierne posilňovať existujúce ekologicky významnejšie štruktúry na území obce.

2.10.2. Prvky územného systému ekologickej stability

Časti prírody a krajiny, ktorých zachovanie v ich pôvodnom prírodnom stave je dôležité pre zachovanie rozmanitosti podmienok a foriem života v krajine, sa vyčleňujú ako prvky územného systému ekologickej stability (ďalej len „ÚSES“). Prvky tohto systému sú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky na nadregionálnej úrovni (Nadregionálny ÚSES), regionálnej úrovni (Regionálny ÚSES) a miestnej úrovni (Miestny ÚSES).

Prvky ÚSES sú vyznačené vo výkrese číslo 6 grafickej časti územného plánu obce.

2.10.2.1. Generel nadregionálneho územného systému ekologickej stability

Generel nadregionálneho ÚSES bol schválený uznesením vlády Slovenskej republiky číslo 312/1992 (vymedzenie prvkov je v mierke 1:200 000) a následne bol transformovaný do Územného plánu VÚC Prešovského kraja, 2004. Do katastrálneho územia obce Ďapalovce zasahuje jeden prvok nadregionálneho územného systému ekologickej stability – nadregionálny biokoridor:

1. Nadregionálny biokoridor (NRBk) Ondavská vrchovina – juh (v úseku Ovsisko – Stykovic – Ďapalovský vrch – Uhlisko)

V riešenom území súčasťou terestrického biokoridoru priebehu juh – sever sú lesné celky Košarovské, Príkra, Diablove hať, Uhlisko. Jednoznačne vymedziť bočnú hranicu v rámci terestrického biokoridoru nie je možné, prakticky do telesa biokoridoru je potrebné zaradiť celé komplex lesa v katastri na jeho východnej časti.

2.10.2.2. Prvky územného systému ekologickej stability na regionálnej úrovni

Prvky regionálneho územného systému ekologickej stability Regionálneho ÚSES okresu Vranov nad Topľou sú definované v dokumente Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Vranov

nad Topľou (1994). Prvky ÚSES na regionálnej úrovni, ktoré boli špecifikované tiež i v Územnom pláne VÚC Prešovského kraja, 2004 nie sú v celom rozsahu totožné s prvkami Regionálneho ÚSES okresu Vranov nad Topľou. Regionálny ÚSES tvorí sieť ekologicky významných segmentov krajiny (biocentrá, biokoridory a interakčné prvky), ktoré zaisťujú územné podmienky trvalého zachovania druhovej rozmanitosti prirodzeného genofondu rastlín a živočíchov regiónu.

Prvky regionálneho územného systému ekologickej stability v katastrálnom území obce Ďapalovce nie sú vymedzené, čo však nevylučuje pôsobenie prvkov ekologickej stability regionálnej úrovne na riešené územie zo susedných katastrálnych území.

2.10.2.3. Prvky územného systému ekologickej stability na miestnej úrovni

Výber prvkov na miestnej (lokálnej) úrovni zohľadňuje skutočnú potrebu hodnoteného územia relatívne plynulého prechodu prvkov územného systému ekologickej stability od prvkov najvyššej hierarchie po prvky miestneho (lokálneho) územného systému ekologickej stability (MÚSES) na základe reálneho zastúpenia v území a ich usporiadania v kostre ekologickej stability (na základe poznania, pochopenia a akceptovania jednotlivých prvkov v krajine).

Na základe reálnej existencie nadradeného systému (Generel nadregionálneho ÚSES a regionálny ÚSES) v širšom okolí katastra sú vyčlenené ďalšie prvky ÚSES, ktoré detailizujú kosť ekologickej stability do miestnej úrovne: 4 miestne biocentra (MBc),

5 miestnych biokoridorov (MBk) a

7 miestnych interakčných prvkov (Mip).

Okrem nich sa v riešenom území nachádzajú aj menšie enklávy bioty zaujímavej pre ochranu prírody (izolované zhluky krovín, poľnohospodárske terasy – medze porastené krovitou vegetáciou, solitérne erózne ryhy stabilizované vegetáciou), ktoré plnia refugiálnu funkciu pre živočíchy, prípadne i funkciu krajínotvornú a tiež plochy zelene v intraviláne obce, resp. v jej zastavanom území so špecifickým poslaním tzv. verejnej zelene.

2.10.2.3.1. Miestne biocentra

1. Miestne biocentrum (MBc) Klenovec

Tvorí ho lesný komplex bučín, situovaný v severozápadnom cípe katastrálneho územia obce Ďapalovce na svahoch a vrcholoch kót 379 a 346, na juhu a juhozápade je od ďalších lesných komplexov – prvkov ÚSES oddelený dolinou potoka Klenovec (MBk). Východnú stranu biocentra ohraničuje niva potoka Ondalík (MBk).

Celý lesný komplex je biotopovo zaradený k bukovým a jedľovo-bukovým kvetnatým lesom (biotop európskeho významu).

Biocentrum je hniezdiskom dravých vtákov a sov, refúgiom pre viaceré skupiny a druhy živočíchov.

2. Miestne biocentrum (MBc) Šnidarka

Tvorí ho výrazný hrebeň Šnidarka na západnej hranici riešeného územia v úseku od lesného komplexu Klenovec (zhruba od kóty 354 na severe, cez kóty 328 a 338 na juh, lokalitu Maselník až po voľnú krajinu Vrchu Štvrťky).

Biocentrum je od MBc Klenovec oddelený hornou časťou potoka Klenovec (MBk) a údolím potoka Šnidarka od lesného komplexu na východe (Mip Bendzigrod).

Celý lesný komplex pokrýva biotop bukových a jedľovo-bukových kvetnatých lesov (biotop európskeho významu).

Plní tie isté funkcie, ako MBc Klenovec.

3. Miestne biocentrum (MBc) Uhlisko

Biocentrum tvorí veľký komplex lesa východne od Klenovca a severne od obce Ďapalovce. Od MBc Klenovec je oddelený nivou potoka Ondalík (MBk). Veľký lesný celok, ktoré vytvára biocentrum je spoločný pre katastre viacerých obcí (Piskorovce, Vyšná Sítica, Nižná Sítica). Takmer celý lesný komplex pokrýva biotop bukových a jedľovo-bukových kvetnatých lesov (biotop európskeho významu).

Biocentrum plní tie isté funkcie, ako predchádzajúce biocentrá (MBc Klenovec a MBc Šnidarka).

4. Miestne biocentrum (MBc) Grecova

Je situované v strednej južnej časti riešeného územia, poväčšine na severovýchodných svahoch pretiahnutého chrbta kóty Grecova (247), situovanej v susednom katastri Rafajoviec. Bioventrum

je spoločné pre oba katastre. Z hľadiska širších vzťahov v rámci územného systému ekologickej stability možno Grecovu pokladať za južný východiskový bod terestrického lesnatého, zatiaľ pomyselného biokoridoru regionálneho významu, ktorý v smere juh – sever vytvára chrbát Šnidarka.

Biocentrum tvorí mozaika lesných porastov na severe, presahujúcich i do katastra obce Ďapalovce pod kótou Ondalík (287), porastov lesného charakteru, stabilizujúcich erózne ryhy v izolovaných enklávach v južnej časti biocentra a v ich okolí poväčšine suchých lúk a pasienkov.

Prostredníctvom vhodných prírodných podmienok predstavuje prijateľné refúgium pre niektoré druhy poľovnej zvere (srnčia, zajačia a pernatá zver, na severe aj jelenia a čierna), ale aj pre avifaunu.

2.10.2.3.2. Miestne biokoridory

1. Miestny biokoridor (MBk) potoka Ondalík

Hydricko-terestrický biokoridor, tvorený korytom potoka Ondalík, sprievodnou drevinovou vegetáciou toku a zbytkami pôvodných vlhkých a podmáčaných lúčnych spoločenstiev na hranici s katastrálnym územím obce Ďapalovce a v nive v severnej časti katastra.

Sprievodnú vegetáciu toku predstavuje biotop jaseňovo-jelšových podhorských lužných lesov a spolu s vodným tokom Šnidarky tvoria rozhodujúcu hydrologickú sieť riešeného územia.

Ondalík pramení mimo katastra Ďapaloviec v Ondavskej vrchovine a vlieva sa do Olky v katastri obce Giglovce. V podstate sleduje v úseku svojho toku priebeh terestrického nadregionálneho biokoridoru Ondavská vrchovina – juh a tým posilňuje jeho funkcie prostredníctvom limnického prostredia. V zastavanom území obce Ďapalovce sú funkcie biokoridoru degradované na kanál bez sprievodnej vegetácie toku, t.z. je prerušená alebo sťažená výmena genetických informácií prostredníctvom tohto biokoridoru.

2. Miestny biokoridor (MBk) Uhliskového potoka

Hydricko-terestrický biokoridor vytvára relatívne krátky úsek Uhliskového potoka – ľavostranného prítoku Ondalíka. Pramení v lesnom komplexe Uhliská, za samostatný biokoridor neovplyvnený absolútne lesným prostredím ho považujeme v úseku, v ktorom vytvára vlastné alúvium s vlhkými enklávami lúčnych spoločenstiev (biotopy európskeho významu).

Význam relatívne krátkeho biokoridoru spočíva v možnostiach prenikania organizmov (rastlín a živočíchov terestrických i vodných) do vnútra lesného komplexu.

3. Miestny biokoridor (MBk) potoka Klenovec

Hydricko-terestrický biokoridor vytvára relatívne krátky úsek potoka Klenovec – pravostranného prítoku Ondalíka. Pramení v lesnom komplexe Klenovca na rozhraní MBc Klenovec a MBc Šnidarka, za samostatný biokoridor neovplyvňovaný priamo lesným prostredím ho treba považovať v úseku, v ktorom vytvára vlastné alúvium s lúčnymi spoločenstvami.

Jeho význam je totožný s významom MBk Uhliskového potoka.

4. Miestny biokoridor (MBk) potoka Šnidarka

Hydricko-terestrický biokoridor vytvára potok Šnidarka pretekajúci paralelne s chrbtom Šnidarky lesným prostredím. Za samostatný biokoridor ho považujeme od miesta opustenia lesa a vtoku do „voľnej“ krajiny. Vodný tok Šnidarka v katastri obce Rafajovce vteká do Ondalíka a jeho prostredníctvom je napojená na regionálny biokoridor riečky Olky.

5. Miestny biokoridor (MBk) Medzi debrami

Biokoridor vytvára sústava dvoch výrazných erózných rýh v poľnohospodárskej krajine západne od obce, akumulujúcich sa do jednej výslednej. Na dne výmoľov tečú potoky, prameniace v erózných ryhách. Biokoridor spája lesné komplexy Bendzigrodu so zastavaným územím obce, resp. s degradovaným úsekom MBk Ondalík.

2.10.2.3.3. Miestne interakčné prvky

1. Miestny interakčný prvok (MIp) Bendzigrod

Tvorí ho lesný komplex situovaný západne od obce. Vypĺňa priestor medzi MBc Šnidarka, MBc Klenovec a MBc Uhlisko v lesnatej časti katastra.

2. Miestny interakčný prvok (MIp) Vrchu Štvrťky

Situovaný je v juhozápadnom cípe katastra Ďapaloviec za potokom Šnidarka na severovýchodných svahoch kóty Vrch Štvrťka (286). Tvorí ho mozaika enkláv skupinovej nelesnej drevinovej

vegetácie v prostredí lúčnych spoločenstiev (polosuché lúky), priestor je uzavretý z troch strán lesom a z jednej potokom Šnidarka so sprievodnou vegetáciou toku. Priestor vytvára ideálne kľudové miesto pre niektoré skupiny živočíchov (smčiu zver a vtáctvo) a vhodnú potravnú bázu.

3. Miestny interakčný prvok (Mip) Čarada

Vypĺňa priestor medzi MBc Grecova a MBk Ondalík v južnej časti katastra. Tvorí ho skupinová nelesná drevinová vegetácia sústredená v okolí menších erózných rýh s refugiálnou funkciou pre živočíchy.

4. Miestny interakčný prvok (Mip) Mikuska

Vypĺňa priestor oproti Mip Čarada medzi MBk Ondalík a lesnými celkami, ktoré sú súčasťou NRBk Ondavská vrchovina – juh. Tvorí ho uzavretý reťazec skupinovej NDV. Na južnej strane interakčného prvku je zachytený prameň minerálnej vody.

5. Miestny interakčný prvok (Mip) Hrabiny

Tvorí ho viacramenná sústava pomerne dlhých erózných rýh, stabilizovaná nelesnou drevinovou vegetáciou. Na dne výmoľov tečú krátke potoky, zlievajúce sa nad južnou časťou zastavaného územia obce do spoločného ľavostranného prítoku Ondalíka.

6. Miestny interakčný prvok (Mip) Príkra

Tvorí ho niekoľko viac menej izolovaných zhlukov drevinovej vegetácie typu prirodzených remízok na okraji lesného komplexu Bieluchová. Mip vypĺňa priestor medzi Bieluchovou (súčasť NRBk Ondavská vrchovina – juh) a Mip Hrabiny.

7. Miestny interakčný prvok (Mip) Na Hôrke

Tvorí ho skupina navzájom izolovaných krovinatých a stromovitých prirodzených remízok nad severozápadným okrajom obce. Vypĺňa priestor medzi MBk Ondalík a časťou lesného komplexu Uhlisko (MBc Uhlisko).

2.11. Konceptia starostlivosti o životné prostredie

2.11.1. Krajinnoekologické opatrenia

Časť z nižšie uvedených krajinnoekologických opatrení je už do určitej miery v riešení funkčného využitia plôch katastrálneho územia Ďapalovce akceptovaná a ostatné krajinnoekologické opatrenia, ktoré nie je možné vo výkresovej časti územného plánu obce vyjadriť, je potrebné rešpektovať pri ďalšom využívaní územia.

K najdôležitejším všeobecne uplatňovaným krajinnoekologickým opatreniam patrí:

- zachovať a posilňovať funkciu biocentier, biokoridorov a interakčných prvkov miestneho ÚSES
- plochy vymedzené ako prvky miestneho ÚSES považovať za funkčné plochy v územnom pláne – plochy s ekostabilizačnou funkciou
- nezasahovať do plôch s ekostabilizačnou funkciou takými aktivitami (vymedzenie ktorých sa nezakrešľuje do výkresov územného plánu), ktoré by znížili ich funkčnosť ako prvkov ÚSES
- zamedziť zmenšovanie vymedzeného plošného rozsahu prvkov miestneho ÚSES / ekostabilizačných plôch zmenou druhu kultúry,
- zabezpečiť súčasný prírodný resp. prírode blízky charakter prvku ÚSES / ekostabilizačnej
- plochy činnosťami bežného obhospodarovania
- na vodnom toku Ondalík nemeniť charakter vlhkých a podmáčaných lúk (vzácnny biotop!)

Ako ďalšie krajinnoekologické opatrenia, sú definované nasledovné odporúčenia:

- nerozširovanie existujúcich stavebných objektov nachádzajúcich sa v kontakte s tokom smerom k toku,
- situovanie nových stavieb vo vzdialenosti cca 20 m od brehovej čiary toku v prípade, že tok nie je zabezpečený hrádzou,
- zväčšovanie výmery plôch vnútrošidelnej stromovitej zelene v rámci vnútornej štruktúry iných funkčných plôch – napr. plôch občianskej vybavenosti, plôch služieb, plôch rekreácie a športu
- vytvorenie plôch pre výsadbu izolačnej zelene v rámci vnútornej štruktúry funkčnej plochy vymedzenej pre priemyselný alebo iný hospodársky areál,
- zachovanie, obnovenie alebo doplnenie sprievodnej a brehovej vegetácie na pobrežných pozemkoch podľa charakteru toku:
 - regulovaný tok – minimálne 5 m pás zelene na pobrežných pozemkoch,

- neregulovaný tok – minimálne 10 m pás zelene na pobrežných pozemkoch,
- zachovanie a doplnenie chýbajúcej ostatnej krajínostvorenej stromovej a krovitej vegetácie: na medziach, pozdĺž poľných ciest, miestnych a štátnych komunikácií v extraviláne, v rámci veľkoblokových poľnohospodárskych štruktúr, okrem iného tiež z dôvodu obmedzenia veternej a vodnej erózie, vytvorenia migračných biokoridorov, úkrytových možností pre biotu,
- realizovanie nových opráv tokov a úprav tokov potrebných z dôvodu ochrany pred prívalovými vodami, prípadne z dôvodu podmývania a následných zosuvov brehov, ekologicky prijateľným spôsobom tak, aby bol v maximálnej miere zachovaný prírodný charakter toku, v extraviláne i bez zmeny jeho trasy,
- realizovanie navrhovaných premostení tokov a priepustov pod komunikáciami tak, aby umožňovali potrebný prietok vody a zároveň i migráciu živočíchov,
- zrušenie existujúcich brodov cez potoky
- vykonávanie protieróznych opatrení na poľnohospodárskej pôde, najmä na ornej pôde so sklonom nad 7°. Plochy so sklonom 7° – 15° je vhodné previesť do trvalých trávnych porastov a plochy so sklonom viac ako 15° je vhodné zalesniť a previesť do lesného fondu.

2.11.2. Odpadové hospodárstvo

Obec zabezpečuje zber a odvoz komunálneho odpadu v zmysle všeobecne záväzného nariadenia obce prostredníctvom firmy Spoločenstvo pre separovaný zber Domaša – Topľa – Ondava odvozom na skládku odpadov, ktorá sa nachádza v Strážskom, kde sa tento zneškodňuje. Táto skládka je zaradená do kategórie aj pre nebezpečný odpad. Odvoz sa uskutočňuje raz za mesiac. Obec v spolupráci s firmou Spoločenstvo pre separovaný zber Domaša – Topľa – Ondava, ktorá má zmluvných partnerov na zhodnotenie jednotlivých vyseparovaných zložiek komunálneho odpadu, prevádza separovaný zber zhodnotiteľných zložiek komunálneho odpadu, a to plasty, sklo, papier, príležitostne – podľa potreby, elektronický odpad, akumulátory, pneumatiky. Obec až do doby realizácie celoobecnej verejnej splaškovej kanalizácie zabezpečuje a bude naďalej zabezpečovať podmienky na vyprázdňovanie obsahu domových žump v obci v zmysle § 36 ods. 9. písm. a) zákona číslo 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a kanalizáciách v znení neskorších predpisov.

Nakladanie s vyprodukovanými tuhými komunálnymi odpadmi na území obce bude zabezpečované v súlade so s Plánom odpadového hospodárstva obce, ktorý musí byť spracovaný v súlade s Plánom odpadového hospodárstva Prešovského kraja. V obci je potrebné zvýšiť podiel zhodnocovania a znížiť podiel zneškodňovania týchto odpadov uprednostňovaním jeho materiálového zhodnotenia pred energetickým s využitím ekonomických nástrojov a legislatívnych opatrení. Je potrebné rozšíriť separovaný zber o zhodnotiteľné odpady dobudovaním dostatočného systému separovaného zberu zariadením na triedenie odpadov a v súlade so zákonom číslo 223/2001 Z.z. o odpadoch v znení neskorších noviel zriadiť pre kompostovanie biologicky rozložiteľného odpadu na ploche kompostárne v lokalite výroby a skladov v južnej časti obce. Riešením odpadového hospodárstva sú vytvorené predpoklady pre zhromažďovanie odpadov, umiestnením kompostárne a separáciou rentabilných odpadov, kým ostatné budú aj naďalej prostredníctvom oprávnenej firmy vyvážané na riadenú skládku.

2.12. Riešenie záujmov obrany štátu a ochrany obyvateľstva

2.12.1. V oblasti obrany štátu

Riešené územie nie je dotknuté záujmami obrany štátu. V katastrálnom území obce Ďapalovce sa podľa Správy nehnuteľného majetku a výstavby Ministerstva obrany Slovenskej republiky v Košiciach nenachádzajú vojenské objekty ani ich ochranné pásma, ktoré by bolo potrebné v územnoplánovacej dokumentácii rešpektovať.

Z riešenia územného plánu obce, ani z jeho prerokovania nevyplynuli požiadavky na stanovenie osobitných zásad vyplývajúcich zo záujmov obrany štátu.

2.12.2. V oblasti civilnej ochrany obyvateľstva

Územie obce v zmysle nariadenia vlády Slovenskej republiky číslo 565/2004 Z.z. z 29. septembra 2004 o kategorizácii územia Slovenskej republiky je zaradené do II. kategórie územného obvodu Vranov nad Topľou. Obec Ďapalovce má spracovaný plán ukrytia, podľa ktorého je ukrytie

obyvateľstva obce zabezpečené v čase po vyhlásení mimoriadnej situácie a v čase vojny a vojnového stavu v jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne priamo v suterénoch rodinných domov.

Z hľadiska civilnej ochrany je potrebné akceptovať platný plán ukrytia obyvateľstva obce a v územnom pláne hromadné ukrytie obyvateľstva obce riešiť v súlade s ustanoveniami vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky číslo 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany.

Územný plán s ohľadom na veľkosť obce rieši hromadné ukrytie obyvateľstva obce v rámci civilnej obrany v súlade s príslušnými ustanoveniami vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky číslo 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany a všeobecnými technickými požiadavkami na výstavbu a ukrytie obyvateľov rieši na území kategórií I – IV v bytových a rodinných domoch s kapacitou do 50 ukrývaných osôb v plynosťných úkrytoch alebo v jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne priamo v suterénoch rodinných domov.

Obec zabezpečí dopracovanie a schválenie plánu ukrytia obyvateľstva obce v prípade ohrozenia v zmysle vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky číslo 532/2006 Z.z. a zrealizuje zariadenia na signalizáciu a koordináciu činnosti v stave ohrozenia.

2.12.3. V oblasti požiarnej ochrany

Obec má v súčasnosti požiarnu zbrojnicu v dobrom stavebnotechnickom stave, ktorá svojou polohou a vybavením vyhovuje terajším potrebám obce. Obec nemá zriadený dobrovoľný hasičský zbor. Požiarna ochrana obce je zabezpečovaná jednotkou Hasičského a záchranného zboru vo Vranove nad Topľou.

Požiadavky z hľadiska požiarnej ochrany obce územný plán rieši v rámci rekonštrukcií a výstavbe nových miestnych komunikácií, chodníkov a voľných nástupných plôch zabezpečením dostatočných šírkových parametrov prízjazdových ciest, ktoré je potrebné označiť a trvalo udržiavať a zabezpečením dostatočného množstva vody pre účely požiarnej ochrany v rámci verejného zásobovania obce vodou z rozvodných potrubí celoobecného vodovodu. Potreba požiarnej vody sa stanovuje v zmysle STN 73 0873. Rozvody vody sú riešené tak, aby bolo možné zokruhovanie jednotlivých vetiev. Každých 80 – 120 m budú na rozvode vody osadené podzemné požiarne hydranty DN 80 podľa požiadaviek požiarnej ochrany. (ďalej viď kap. 2.9.2.1.2. a kap. 2.9.1.1.2.)

2.12.4. V oblasti protipovodňovej ochrany

Obec sa rozprestiera v údolí potoka Ondalík. Potok Ondalík a jeho prítoky odvádzajú aj dažďové vody, ktoré sú zachytené priekopami a rigolmi. Potoky sú na niektorých miestach zanesené. Obec má len čiastočne vybudované záchytné priekopy. Katastrálne územie obce Ďapalovce sa nachádza v ochrannom pásme III. stupňa vodárenského zdroja Ondava – Kučín. Tento vodárenský zdroj, jeho ochranné pásmo a režim hospodárenia bol stanovený rozhodnutím bývalého Východoslovenského KNV v Košiciach číslo 498/81/82 zo dňa 25.1.1982. Pri spracovaní územného plánu obce je potrebné dodržať opatrenia zakotvené v tomto rozhodnutí.

V zmysle ustanovení zákona číslo 364/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov pozdĺž oboch brehov vodohospodársky významného vodného toku potoka Ondalík je potrebné pre potreby opráv a údržby ponechať územnú rezervu šírky min. 10,0 m a jeho prítokov min. 5,0 m.

Na území obce je potrebné:

- Zrealizovať ochranu východnej a západnej zastavanej časti obce pred povrchovými vodami. Druh a spôsob ochrany bude súčasťou riešenia podrobnej projektovej dokumentácie.
- Zrealizovať komplexnú revitalizáciu vodného toku v zastavanom území na odvedenie Q_{100} ročnej veľkej vody potoka Ondalík s protipovodňovými opatreniami a so zohľadnením ekologických záujmov.
- Zlepšovať vodohospodárske pomery na území obce na ostatných malých potokoch v povodí potoka Ondalík zásahmi smerujúcimi k stabilizácii vodohospodárskych pomerov za extrémnych situácií počas povodní aj v období sucha.
- Zabezpečiť likvidáciu povodňových škôd z predchádzajúcich rokov.

Pre realizáciu protipovodňových opatrení je potrebné postupne a včas zabezpečovať prípravu potrebných dokumentácií.

2.13. Vymedzenie zastavaného územia

2.13.1. Súčasné zastavané územie

Obec v riešenom období do roku 2025 sa bude rozvíjať v katastrálnom území obce predovšetkým na svojom zastavanom území, ktorého hranica bola stanovená k 1.1.1990 a jej rozšírenia k 5.12.2003 na základe požiadaviek ochrany poľnohospodárskeho pôdneho fondu. Toto územie má výmeru približne 40,55 ha.

2.13.2. Nové územia určené na zástavbu

Nové územia určené na zástavbu na území súčasne zastavaného územia obce sú vymedzené plochami pre bytovú výstavbu na lokalitách L 1 o celkovej výmere 9 800 m², ďalej plochou športovísk o výmere 6 500 m² a plochami výroby a skladov o výmere 4 300 m² v južnej časti územia obce mimo jej zastavanú časť. Rekreačný areál o celkovej výmere 20 900 m² je mimo zastavaného územia obce.

Pre výhľadový rozvoj obce po roku 2020 v oblasti bytovej výstavby je potrebné uvažovať s plochou o celkovej výmere 23 900 m² na lokalite mimo zastavaného územia obce.

Údaje o výmerách sú získané počítačovou metódou na mapových podkladoch použitých pre riešenie územného plánu a preto sa tieto nemusia zhodovať s údajmi evidencie nehnuteľnosti. Pre riešenie územného plánu obce sú postačujúce.

2.13.3. Priebeh hranice zastavaného územia obce

Zastavané územie obce Ďapalovce je vymedzené čiarou vedenou na juhu od pôvodnej hranice na parcele 380/1 a pokračuje po hranici parcely 372, lomí sa na východ a za cestou sa napája na pôvodnú hranicu zastavaného územia obce na parcele 437/2. Ďalej sa odpája od parcely 210 pokračuje po hranici parcely 399 v dĺžke 400 m, lomí sa na východ a vracia sa po parcele 400/1 k pôvodnej hranici zastavaného územia obce na parcele 166/5. Súčasťou zastavaného územia obce je aj pôvodný poľnohospodársky dvor a areál výroby a skladov na juhu územia obce. Nová hranica zastavaného územia prebieha po ich obvode.

Priebeh hranice zastavaného územia je vyznačený na výkrese číslo 3. Jej priebeh je vyznačený aj na výkresoch číslo 2, 4, 5 a 6.

2.13.4. Vymedzenie častí územia pre riešenie vo väčšej podrobnosti

Za účelom zabezpečenia kontinuálnej prípravy realizácie jednotlivých aktivít v katastrálnom území obce Ďapalovce a územia s nim súvisiaceho a v zmysle vecnej a časovej koordinácie je potrebné zabezpečiť spracovanie dokumentácií spodrobňujúcich riešenie územného plánu obce a iné súvisiace dokumentácie.

Formou územných plánov zón sa nerieši žiadna lokalita.

Formou urbanistických štúdií je potrebné riešiť:

- lokalitu bytovej výstavby L 1,
- areál vodnej plochy na toku Ondalík – zdrže pre účely rekreácie a rybolovu v severnej časti obce,
- Relaxačno – oddychové stredisko Klenovec,
- Rekreačné stredisko Ondalík.

Ďalej je potrebné zabezpečiť:

- súhrnný projekt pozemkových úprav,
- aktualizáciu lesného hospodárskeho plánu pre lesný hospodársky celok podľa výstupov zo schváleného územného plánu obce,
- projekt ochrany územia a obyvateľstva pred povodňami,
- dokumentáciu komplexných úprav vodného toku Ondalík vrátane komunikačných, peších a iných súvisiacich objektov.

Podrobné riešenie v rozsahu projektových dokumentácií si vyžaduje:

- rekonštrukcia a úprava vodných tokov, melioračných kanálov, priekop a rigolov, objektov proti prívalovým vodám s protipovodňovými opatreniami,
- stavby pre dopravu, verejného dopravného vybavenia a siete technickej infraštruktúry,
- stavby energetiky a energetických zariadení,
- rozšírenie telekomunikačnej siete obce pre nové funkcie.

Pre plynulé napĺňanie zámerov riešenia územného plánu obce je potrebné zabezpečovať postupne a včas uvedené dokumentácie.

2.14. Vymedzenie ochranných pásiem a plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu

2.14.1. Ochranné pásma

V riešení územného plánu obce je potrebné vymedziť ochranné pásma pre jednotlivé siete dopravnej a technickej infraštruktúry v súlade so všeobecne platnými právnymi predpismi a STN takto:

Ochranné pásma cestnej dopravy:

Podľa zákona číslo 135/1961 Zb. v znení neskorších predpisov je ochranné pásmo určené zvislými plochami vedenými od osi vozovky po oboch stranách komunikácie:

20 m – pre cestu III/5576 mimo zastavaných častí obce.

Ochranné pásma leteckej dopravy:

V zmysle § 30 zákona číslo 143/1998 Z.z. o civilnom letectve v znení neskorších predpisov (letecký zákon), je potrebný súhlas Leteckého úradu Slovenskej republiky na stavby:

- vysoké 100 m a viac nad terénom (§ 30 ods.1 písm.a),
- stavby a zariadenia vysoké 30 m a viac umiestnené na prírodných alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu (§ 30 ods.1 písm.b),
- zariadenia, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac, energetické zariadenia a vysielačie stanice (§ 30 ods.1 písm.b).

Ochranné pásma energetiky:

Podľa zákona číslo 656/2004 Z.z. o energetike §36 je ochranné pásmo vonkajšieho / podzemného elektrického vedenia vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia / krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vedenia vodiča / kábla. Táto vzdialenosť je podľa článku 2 zákona pre vonkajšie nadzemné elektrické vedenia s napätím

a) od 1 kV do 35 kV vrátane:

- 10 m – pre vodiče bez izolácie elektrického VN vedenia linky číslo 230 v južnej a východnej časti územia obce,
- 7 m – pre vodiče bez izolácie v súvislých lesných priesekoch elektrického VN vedenia linky číslo 230 v južnej a východnej časti územia obce,
- 4 m – pre vodiče so základnou izoláciou,
- 2 m – pre vodiče so základnou izoláciou v súvislých lesných priesekoch,
- 1 m – pre závesné káblové vedenie,
- vzdušné NN vedenie do 1 kV nemá ochranné pásmo vymedzené.

Táto vzdialenosť je podľa článku 7 zákona pre podzemné elektrické vedenie vrátane vedenia riadiacej, regulačnej a zabezpečovacej techniky:

1 m – pri napätí do 110 kV.

Ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia je podľa článku 9 zákona vymedzená zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti kolmo na oplotenie alebo hranicu objektu elektrickej stanice:

10 m – od konštrukcie transformovne s napätím do 110 kV.

V ochrannom pásme elektrického vedenia a zariadenia je zakázané:

- zriaďovať stavby, konštrukcie, skládky a vysádzať trvalé porasty,
- uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky,
- vykonávať činnosti, pri ktorých by sa mohla ohroziť bezpečnosť osôb a majetku, prípadne by sa mohlo poškodiť elektrické vedenie alebo by sa ohrozila bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky,
- pod vzdušným vedením pestovať porasty s výškou nad 3 m, respektíve mimo vedenia do vzdialenosti 5 m tak, aby pri páde nepoškodili vedenie,
- nad zemným elektrickým vedením jazdiť s ťažkými mechanizmami a bez predchádzajúceho súhlasu prevádzkovateľa vykonávať zemné práce.

Ochranné pásma vodného hospodárstva:

Ochranné pásma verejných vodovodov a verejných kanalizácií podľa zákona číslo 442/2002 Z.z. uvedené v § 19, odstavce 2, slúžia k ich bezprostrednej ochrane pred poškodením a na zabezpečenie ich prevádzkyschopnosti a vymedzujú pásma ochrany, ktorým sa rozumie priestor v bezprostrednej blízkosti verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie. Pásma ochrany sú vymedzené najmenšou vodorovnou vzdialenosťou od vonkajšieho pôdorysného okraja vodovodného potrubia alebo kanalizačného potrubia na oboch stranách:

1,5 m – pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii do priemeru 500 mm.

Ochranné pásma pre plynovody a prípojky:

Ochranné pásma pre plynovody podľa § 56, odstavec 2, zákona číslo 656/2004 Z.z. je priestor v bezprostrednej blízkosti plynovodu alebo iného plynárenského zariadenia vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi plynovodu alebo od pôdorysu technologického plynárenského zariadenia meranou kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia je:

4 m – pre plynovody a prípojky s menovitou svetlosťou do 200 mm,

1 m – pre NTL a STL plynovody a prípojky s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa, ktorými sa rozvádzajú plyny v zastavanom území obce.

8 m – pre technologické objekty plynu,

V ochrannom pásme plynárenského zariadenia je zakázané:

- zriaďovať stavby, konštrukcie, skládky, vykonávať činnosti, pri ktorých by sa mohla ohroziť bezpečnosť osôb a majetku, prípadne by sa mohlo poškodiť vedenie plynu alebo by sa ohrozila bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky,

Bezpečnostné pásmo pre plynovody a prípojky :

Bezpečnostné pásmo pre plynovody podľa § 57, odstavec 2, zákona číslo 656/2004 Z.z. je priestor vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia meraný kolmo na os alebo na pôdorys. Vzdialenosť na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia je:

10 m – pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území,

V bezpečnostnom pásme plynárenského zariadenia je zakázané:

- zriaďovať stavby a konštrukcie.

Smerové ochranné pásmo pre trasu televízneho prevádzača – TVP Ďapalovce, Rádiokomunikácie v lokalite na súradniciach 21°45'42"/49°03'51":

50 m – v smere vyžarovania/príjmu antén.

V smerovom ochrannom pásme televízneho prenosu, kde bez vedomia investora je zakázaná:

- výstavba akýchkoľvek budov,
- inštalácia generátorov, silných energetických zdrojov, vedení, vysieláčov a radarov.

Ochranné pásmo telekomunikačných káblov podľa zákona číslo 610/2003 Z.z.:

1,5 m – od osi telekomunikačného kábla.

Tieto ochranné pásma súvisia so sieťami technickej infraštruktúry a dopravy uvedenými v príslušných kapitolách a významnejšie z nich sú zdokumentované v grafickej časti.

Ďalšie ochranné pásma vyplývajúce z funkcie jednotlivých funkčných plôch sú:

Ochranné pásmo cintorína k okraju súvislej bytovej zástavby je 50 m od oplotenia, v ktorom sa nesmú povoľovať ani umiestňovať budovy podľa zákona číslo 470/2005 Z.z. o pohrebníctve a o zmene a doplnení zákona číslo 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov.

Iné ochranné pásma:

V zmysle ustanovení § 49 zákona číslo 364/2004 Z.z. o vodách pozdĺž oboch brehov vodného toku, kde môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky, je potrebné pre potreby opráv a údržby ponechať územnú rezervu šírky:

10 m – od brehovej čiary pri vodohospodársky významnom vodnom toku potoka Ondalík,

5 m – od brehovej čiary Uhliskového potoka, potoka Šnidárka a ostatných potokov v obci.

2.14.3. Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu

2.14.3.1. Plochy ohrozených území

V katastrálnom území obce Ďapalovce sa nenachádzajú žiadne environmentálne záťaž a poddolované územia.

2.14.3.2. Plochy prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov

Podľa podkladov Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra v Bratislave sa v katastrálnom území obce Ďapalovce nenachádzajú žiadne ložiská nerastných surovín ani žiadne chránené ložiskové územie. V obci sa nenachádzajú ani plochy prieskumných území a dobývacích priestorov.

2.14.3.3. Plochy chránených častí prírody a krajiny

Celé územie katastra je podľa zákona o ochrane prírody v prvom stupni ochrany. Plochy chránených území s vyšším stupňom ochrany sa v katastri obce Ďapalovce nenachádzajú a nie sú ani plánované.

2.14.3.4. Plochy pamiatkovej ochrany

Plohou pamiatkovej ochrany, ktorú určil Krajský pamiatkový úrad Prešov na základe dosiaľ evidovaných archeologických lokalít je plocha historického jadra obce a mohylníka na Hradisku, ktoré majú praveký až stredoveký pôvod je potrebné považovať za územie s predpokladanými archeologickými nálezmi z obdobia stredoveku až novoveku. Podmienky jej ochrany zabezpečuje Krajský pamiatkový úrad Prešov v územnom a stavebnom konaní.

Na území obce Ďapalovce pri rímskokatolíckom kostole sa nachádza drevený kríž z 19. storočia, ktorý je zapísaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu. Na Ďapalovskom vrchu v obci sa zase nachádza archeologická lokalita mohylníka s 12-imi neskúmanými mohylami z praveku, ktorá je rovnako zapísaná v Ústrednom zozname pamiatkového fondu. Drevený kríž a mohylník sú chránené spolu so svojimi areálmi.

Na ploche národných kultúrnych pamiatok je nevyhnutné dodržať ustanovenia § 39 zákona číslo 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu. Hranice ochranných pásiem nehnuteľných kultúrnych pamiatok nie sú stanovené. Pozornosť si zaslúži tiež gréckokatolícky kostol z roku 1893. Je to typ barokovo-klasicistických východoslovenských kostolov, ktorý bol v prvej polovici 20. storočia opravovaný, ale aj voľne stojace kríže na území obce, ktoré sú vždy pamätníkmi miestnych udalostí v histórii obce a aj keď nie sú zapísané v zozname pamiatkového fondu kultúrnych pamiatok sú súčasťou kultúrneho dedičstva obce a ako takým je im potrebné venovať primeranú ochranu a zveľaďovanie.

2.15. Vyhodnotenie použitia poľnohospodárskeho a lesného pôdneho fondu na nepoľnohospodárske využitie

Vyhodnotenie poľnohospodárskeho a lesného pôdneho fondu na nepoľnohospodárske využitie tvorí samostatnú textovú prílohu. Grafické znázornenie tohto vyhodnotenia je vyjadrené vo výkrese číslo 7 grafickej časti územného plánu.

2.16. Hodnotenie navrhovaného riešenia

Riešenie územného plánu vyplynulo z potreby vypracovať pre obec Ďapalovce dlhodobú stratégiu trvalo udržateľného rozvoja, pretože obec Ďapalovce nemá v súčasnosti adekvátne územnoplánovacie dokumentácie, ktoré by vytvorili podmienky pre rozvoj jednotlivých funkčných zón predovšetkým pre bývanie, výrobu, rekreáciu, turizmus a cestovný ruch. Z rozvojového programu obstarávateľa nevyplývala požiadavka spracovať varianty a alternatívy. Obec nemá viac ako 2000 obyvateľov a preto nebolo potrebné spracovať v zmysle § 21 odstavca 2 stavebného zákona koncept územného plánu obce. Bilančným rokom územného plánu obce bol zadaním stanovený rok 2025. Riešenie Územného plánu obce Ďapalovce dôsledne vychádzalo zo zadania schváleného Obecným zastupiteľstvom v Ďapalovciach dňa 17. 11. 2007 uznesením číslo 07/2007 na základe súhlasného stanoviska Odboru územného plánovania Krajského stavebného úradu v Prešove, číslo 2007-898/3399-002 zo dňa 8. 10. 2007 ako základného záväzného podkladu pre spracovanie územného plánu obce. V riešení sú dodržané záväzné zásady a regulatívy Územný plán VÚC Prešovského kraja 2004. Z riešenia územného plánu nevyplývali žiadne požiadavky na preschválenie zadania.

Riešenie územného plánu splnilo všetky požiadavky schváleného zadania a vyriešilo hlavne ciele riešenia Územného plánu obce Ďapalovce, ktorými bolo prehodnotenie súčasnej urbanistickej štruktúry obce. Navrhlo optimálne usporiadanie funkčných plôch, navrhlo občiansku, dopravnú a technickú vybavenosť z pohľadu perspektívneho rozvoja sídla. Riešenie rešpektuje záujmy ochrany prírody, definuje výhľadové potreby siete technickej infraštruktúry a dopravného systému a to tak nadriadeného, ktoré vyplýva zo štruktúry osídlenia ako aj lokálneho. Riešenie posilňuje krajinno-estetické a ekologické faktory v území využívajúc morfológické danosti územia ako aj vodný tok Ondalík. Sídlny potenciál zhodnocuje štruktúru obyvateľstva, demografický vývoj a predpoklady pre bilančné obdobie k roku 2025 pri akceptovaní prirodzeného prírastku. Riešilo záujmy v oblasti obrany štátu, civilnej ochrany obyvateľstva, požiarnej a protipovodňovej ochrany. Vyhodnotilo vplyv hospodárenia na poľnohospodárskom a lesnom pôdnom fonde a stanovilo zásady odpadového

hospodárstva. Riešenie územného plánu stanovilo zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia. Vymedzilo nové hranice zastavaného územia obce, ochranné pásma a chránené územia obce. Vypracovalo zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia a zoznam verejnoprospešných stavieb. Navrhované zámery zosúladiť s územným systémom ekologickej stability, v rámci ktorého sú definované prvky z Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability a navrhnuté prvky kostry ekologickej stability na miestnej úrovni.

Územný plán je tak základným nástrojom pre obec na riadenie celého investičného procesu v obci počas platnosti územného plánu obce. Umožňuje priechodnosť investičných zámerov pri konkrétnej povoľovacej činnosti riešenej v územnom pláne a následnom vydávaní územných rozhodnutí a stavebných povolení, umožňuje koordináciu zámerov výstavby v území, je záväzným podkladom pre projektovú prípravu dopravnej, technickej a sociálnej vybavenosti v obci. Umožňuje realizovať v obci stavby verejnoprospešného charakteru.